

Itota Codito ingantedö ante Mäadoco nänö watapæ ante yewæmongainta

*Wäö önömæca ponte apæneccä ëñëñänipa
(Mäateo 3.1-12; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäö 1.19-28)*

¹ Ponguingä, ante nani Codito angaingä inongä inte Wængonguï Wengä Itota ingantedö ante botö Mäadocobo watapæ ante yewæmömopa.

² Doyedë iñömö Wængonguï beyæ apænedinque, Codito ingante Wængonguï iïmaï angäimpa, ante Itaiya wodi yewæmongacäimpa.

“Taadö bitö goquïnö waa wëwauingä, ante bai cædinque botö,

Botö beyæ në gode änongä ingante da godömo täno beyænte gocä ate bitö ayæ gocæbiimpa, ämopa.

³ Önömæca iñömö adocanque ogæ tedete aa pecæcäimpa.

Tömengä iñömö, ‘Awënë nänö ponguïnö ante minitö tee moncate bai cædinque, taadö töinö pinonte bai cædäni,’ ante aa pecä ëñengäimpa,”

⁴ Ante Itaiya wodi nänö në angaingä inongä inte Wäö ñowo önömæca pöninque æpænë guidongantapa. Mänömaï cædinque tömengä mäniñömö pönäni inänite apænedinque, Minitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante ocæ ëmænte Wængonguï gämænö pöninque æpænë

guiicæminimpa. Mänömaï cæmïni adinque Wængonguï mïnitö cædinö ante nê panguëngä incæte pïinämaï inte ñimpo cæcæcäimpa. ⁵ Ante Wäö mänömaï apæneyongante Oodeabæ tömäo quëwënäni Eedotadëë quëwënäni tömänäni tömengä weca pö pö bee tente ëñëninque, Nawangä ämipa. Bitö ä bai ëñënämaï cæte quëwëmöni inte idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante wädäni ëñëninque Wäö Oododänö æpænë guidongä guidänitapa.

⁶ Wäö ññömö weocoo ante cämeyo ocaguincoo nonte badöincoo mongænte adobai pacadeyænta ante æmontai badonte encadeyængäimpa. Tömengä cænguï ante ñäwäique cænte tömengä bequï ante guïñëmænque ade bete nê quëwëngäimpa.

⁷ Ìïmaï ante apænecä ëñënänitapa. “Ïncayæ ate nê Ponguingä guiquënë tömengä tæï ëmongä ëwocadongä inte nanguï cæcä ingampa. Botö guiquënë wädämo pöni ñnomo inte tömengä awæncata eyepæ imopa godö ñi cæquimoo.

⁸ Botö önonque æpænë guidömo guimïnipa. Tömengä wæætë da pöngä ate Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca pö guicä ëwocacæminimpa,” ante Wäö mäniñedë apænægacäimpa.

*Itota æpænë guiicampa
(Mäateo 3.13-17; Odoca 3.21-22)*

⁹ Ìninque Gadideabæ Näatadeta quëwente Itota mäniñedë pongä adinque Wäö Oododänö æpænë tömengä ingante guidongä guicantapa. ¹⁰ Ìninque æpænë guidingä inte do ää ta gongæninque Itota æmö ayongä öönæ gä godonte bayö equemö wææ bai Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca

incæ tömengäa wææ guicä acantapa. ¹¹ Ayæ eññongante, “Bitö botö Wëmi inömi inte nē botö waadebi imipa, ate tobopa,” ante öönædē inö apæ necä eñngacäimpa.

Itota incæ wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa

(Mäateo 4.1-11; Odoca 4.1-13)

¹² Mäniñedē Itota ingante Wængonguī Önöwoca incæ, Æibawē, äninque önomæca mäicä æicantapa. ¹³ Æi quëwëninque wantæpiyæ coadenta eönæ önomæca quëwëñongante wënæ awënë Tatäna pöninque, Wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante Itota ingante cædongäimpa. Ayæ Itota mänömaī babæidi quëwëñömö quëwëñongante Wængonguī tömengä anquedoidi inänite da pönongä pöninque tömënäni tömengä beyæ pönö waa cægadänimpa.

Itota Gadideabæ pöninque tæcæ mä cæcampa

(Mäateo 4.12-17; Odoca 4.14-15)

¹⁴ Mänömaī cæte ate ayæ awënë odeye Edode dobæ Wäö ingante tee mönecä ate mäniñedē Gadideabæ pöninque Itota mä Wængonguī nänö waa pöni cægäinö ante iīmaī ante apænegacäimpa. ¹⁵ “Ponguingä, ante dodäni näni angaiñedē botö Wængonguī Awënë Odeyebö inömo inte ñöwo inque bayedē do pömopa, ante apænebö eññedäni. Minitö wënæ wënæ mīni cædimämo wido cædinque waa pöni botö apænedinö mīni eññenö ante pönëedäni,” ante Itota angacäimpa.

Në gæyæ dadöwënäni inänite Itota aa pecampa

(Mäateo 4.18-22; Odoca 5.1-11)

¹⁶ Ayæ mänii pöninque Itota gäwapæ Gadideapæ yæwedeca gote cægonte ayongä Timönö tönö

Æntade tōmengä tōniñcä ïnate acantapa. Nē gæyæ dadōwēna ïnōna inte tōmēna dicamōñæ æpænē wo guitodonte dadōwēna acantapa. ¹⁷ Tōmēna ïnate Itota,

— Ìñāna, botō miñæ edæ tee empo pōeda, ämopa. Nē dadonte ænte pōmīna inte botō weca pōñōmīnate botō pōnō cæbo ate mīnatō wæætē nē apænemīna badinque waodāni ïnānite nē ænte pōmīna bacæmīnaimpa, angantapa. ¹⁸ Angä ēñēninque tōmēna dicamōñæ do ëmō cæte godinque Itota miñæ edæ tee empo wadæ godatapa.

¹⁹ Itota ïñōmō godōmenque gote ayongä Tebe-deo wēna Tantiago tōnō Wäo adobaï wipodē dicamōñæ tadōmoncōna acantapa. ²⁰ Adinque Itota do, Botō miñæ pōeda, angä ēñēninque tōmēna Ao äninque wæmpocä ingante wæætē, Mæmpo ēñēmi, änatapa. Bitō nempo wipo ëmō cæte gomōnapa, äninque adodaque wæmpocä ingante ëmō cæte Itota miñæ wadæ godatapa.

*Itota angä ëñente wēnæ incæ tao gopa
(Odoca 4.31-37)*

²¹ Ayæ tōmēnāni quēwēñōmō Capēnaōmō māmongä pōnānitapa. Oodeoidi guēmanguïōnæ bayonte Itota ïñōmō Wængonguï apænecä nāni ëñente yewæmongainta ate nāni odōmōincōnē do pō guidinque odōmonte apænecä ëñēnānitapa. ²² Ëñēñōnāni tōmengä nāmā tæi piñæninque nē angä ïnongä inte nō odōmonte apænecä ëñente wædinque tōmēnāni, Wadāni nē wææ odōmōnāni guiquēnē mänōmaï odōmonte apænedāni ëñēmongaa. Itotaque nāmā nē ëñente entawēnongä

inte nö pöni odömonte apænecä eñemönipa, ante wädänitapa. ²³ Ayæ wænæ wentamö ewocacä inte nē quēwengä mänīñedē tömēnāni odömöincönē a ongöningue iñontobæ yedæ ante apænecantapa.

²⁴—Bitö Itota Näatadeta quēwēnīmi inte quīnante mönatö weca pömii. Mönatö imönate edæ æmæwo wido cæcæte ante wabänö pömitawo. Bitö æmömidö imii, ante botö do atabopa. Bitö Wængongui Tæiyæ Waëmö Wēmi inömi imipa, ante edæ do eñēmopa.

²⁵ Ante tedeyongante Itota tömengä ingante wææ äninque,

—Apocænē quēwenguēnē tedewēē. Waocä baönē quēwēnömi inte edæ tao gobäwe.

²⁶ Angä eñēninque wænæ nē wentamö ewocacä iñömö waocä ingante quidi quidi mäo tæ gotodö go wææñongante, Yæ yæ, äninque dobæ tao gotapa.

²⁷ Itota angä wænæ tao gocä adinque tömänāni guiñente wædinque näni caboque wæætedö wæætē tedinque,

—İngä iñömö quīnö bai ante cæcä. Tömengä nē angä inongä inte edæ mä pöni odömonte apænecampa. Edæ wænæidi nē wentamö ewocadāni inänite tömengä angä eñente cædänipa, ante awædö.

²⁸ Ante pönente wædinque tömēnāni, Itota mänömaï cæcampa, ante tedinque Gadideabæ tömäo quēwēnāni inänite mäo gode ä gode ä cædāni do eñengadänimpa.

Pegodo nänöogæ wäänä ingante Itota cæcä gancæ bacä

(Mäateo 8.14-15; Odoca 4.38-39)

29 Mänii Itota oodeoidi odömöincönë ongöningue iinque odömonte apænecä ate tömënäni tao godinque Tantiago tönö Wäö miñæ godinque Timönö tönö Æntade oncönë go guidänitapa. 30 Go guiiyönänite wadäni, Timönö nänöogængä wäänä daicawo gawænte möimoga öñongampa, änäni. 31 Eñente wædinque Itota tömengä weca go gongæningue pædæ wææmpote bæi ongonte töö æmængä ate tömengä ængæ ganticantapa. Ayæ gancaë badinque tömengä wæætë tömënäni beyæ cæcantapa.

Daicawo gawænäni inänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäateo 8.16-17; Odoca 4.40-41)

32 Mäniiönæ gäwadecæ pönï nænque wëmö bayö wadäni daicawo gawænäni inänite wënæ inte quëwënäni inänite tömänäni inänite Itota weca ænte pönänitapa. 33 Ayæ mäniñömö quëwënäni tömänäni adoyömö pöningue odemö goto gongænänitapa. 34 Ayæ quiëmë beyæ wënæ wënæ inte wædäni adinque Itota nangui inäni inänite godö cæcä waa badänitapa. Ayæ wënæidi nangui inäni inänite wido cædinque Itota, Botö æbodö imoo, ante në adimïni inte tededämaï imæwedäni, ante tömënäni inänite wææ angacäimpa.

Itota oodeoidi odömöincönë go guidinningue apænecampa

(Odoca 4.42-44)

35 Ayæ tæcæ oque pönente wëmö iñonte ængæ gantidinningue Itota oncodo tao gote gomonga önömæca godinque Wængongui ingante apænecantapa. 36 Apæneyongante Timönöidi,

Ædönö gocäi, ante tee empo tee empo gote,
³⁷ adinque,

—Dæ ämi wædinque tömänäni bitö imite ante
 digui digui mīnānīpa cæbii.

³⁸ Ante äñönānite Itota wæætē,

—Mönö wayömö gocæimpa. Eyequei nāni
 quēwēñömö nāni quēwēñömö māo botö apænebo
 eñencædānimpa, ante cæcæte ante tate pontabopa.

³⁹ Ante nē äningä inte Gadideabæ tömäo
 godinque oodeoidi odömöincönē go guii go guii
 cædinque Wængongui nänö apænedö ante Itota
 apænecä eñengadānimpa. Ayæ wēnæidi inānite
 wido cæcä gogadānimpa.

*Nē baadingä ingante Itota wadæ caacampa
 (Mäateo 8.1-4; Odoca 5.12-16)*

⁴⁰ Ayæ wacä cōwē baate eñawengä inongä inte
 Itota weca ponte da guicapodinque,

—Bitö Ao ämi inte wadæ caabi ininque botö do
 waintai baabaīmopa.

⁴¹ Äñongante Itota tömengä tönö guēa wæwente
 bai nangui pönengä inte pædæ wææmpo gampo
 caadinque,

—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

⁴² Angä ininque ñömæintai nänö eñadintai dæ
 baadinque tömengä waintai edæ do baacantapa.

⁴³ Itota edæ tömengä ingante do da godöninque
 nangui angantapa.

⁴⁴ —Eñēmi. Botö æbänö cæboo, ante edæ
 wadāni inānite māo apænedāmaï imāwe. Wæætē,
 Nāwangä impa, ante acædānimpa, ante cædinque
 bitö, Wængongui qui, ante nē godongä weca töingä
 godinque waintai bitö baadintai odömömi ædæmö

acæcäimpa. Ayæ Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöninge bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængongui qui, äninge nē godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante Itota nē baadingä ingante nanguï angantapa.

⁴⁵ Angä incæte nē baadingä wæætē wadæ godinque ëñënämaï inte gode ä gode ä cædinque edæ, Itota wadæ caacä waintai baaboï aedäni, ante mäo tedecä ëñënänitapa. Mänömaï ëñënämaï cæcä beyænque Itota, Töménäni weca ñowo ædö cæte edonque goquimoo, ante wædinque nänënë gote önömæca gomonga cægongantapa. Incæte tömengä weca æmænö quëwënäni æmænö quëwënäni cöwë pö pö cægädänimpa.

2

Në cömäingä ingante Itota angä dao dao go-campa

(Mäateo 9.1-8; Odoca 5.17-26)

¹ Ayæ tæönæ quëwëninge ocæ ëmænte Capënaömö pongä adinque wadäni, Itota oncönë ponte ongongampa. ² Ante tededäni wædinque nanguï inäni acæ pönäni oncönë eyede pönï guiidinque odemö incæ tömäo wææ ongönänitapa. Mänömaï tömäo goto ongönäni inänite tömengä Wængongui nänö apænedö ante apænecä. ³ Eñëñönäni wadäni tönö godongämæ pöninge mengäa go mengäa inäni incæ cömäingä nänö möimpataa æmætæ æmætæ bæi ongonte næænte pönänitapa.

⁴ Ponte ayönäni wadäni Itota weca eyede pönï goto ongönäni adinque nē ænte mäömö pöninäni iñömö, Ædö cæte guiquiï. Ante wædinque oncömäa

inö æidämæ mæi æidinqe Itota önönæca inö epæ cædäni ompite gongæñö tömënäni cömäingä möimpataa bæi ongöninge tömengä ingante Itota weca edæ pædæ wæænönäni. ⁵ Wæænte ongongä adinqe, Tömënäni æbänö wede pönente cædänipa, ante adinqe Itota cömäingä ingante,

—Botö wëmi wædämaï ie. Wënæ wënæ bitö cædimämo ante bitö ñöwo ñimpo cæte quëwencæbiimpa.

⁶ Ante apæneca ëñëninge në wææ odömönäni guiquënë pancadäniya godämæ tæ contate ongöninge nämäneque pönente tededinqe,

⁷ “Quimæ anewëë. Ìingä iñömö Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquiringä. Edæ babæ ancædö. Waomö wënæ wënæ mönö cædimämo ante Wængonguinque në ñimpo cæcä ingampa.”

⁸ Ante mimönoque pönëñönäni Itota tömënäni nani pönëwënö ante önöwënenque do ëñente bai pönëninge edæ,

—Minitö quimæ mänömainö ante pönëwëminii.

⁹ “Botö në cömäingä nänö wënæ wënæ cædimämo ante ñimpo cæbo quëwencæcäimpa,” ante botö Wængonguï bai ämo ëñëninge minitö guiquënë, Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante pönëminipa. Wæætë edæ, “Ængæ gantidinqe möimpata æninge dao dao gocæcäimpa,” ante botö Wængonguï bai ämo ñinque minitö adobaï, Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante pönëmini ñaiminipa, ante awædö. Ìñæmpa mänömainö ante pönëmini ñinque minitö edæ æbänö cæquënëmo ñmo äminii. ¹⁰ Incæte botö Waobo ëñagaimo inte inguipoga quëwëninge waomini mini wënæ wënæ cædimämo ante

nē ämo inte ñimpo cæbopa, ante mīntō edæ
ēñencæmīnimpa, ante botō iīmaī cæbopa.

Äninqe edæ nē cōmäingä ingante edæ,

¹¹ —Bitō iīmite ämo ēñēe. Ængæ gantidinqe bitō
mōimpata topo cæte æninqe edæ tōmēmi oncōnē
næænte goe.

¹² Angä ēñēninqe cōmäingä iīngä incæ edæ
tōmānāni ayōnāni ængæ gantidinqe mōimpata
topo cæte nææ nææ tao gocä adānitapa. Dao
dao gocä adinqe tōmēnāni, Æbānō cæcāi, ante
ēñēnāmaī inte guiñente wædinqe,

—Wēenēñedē mānōmaī cædāni atamōniyaa.
Ñōwo iñōmō mā pōni cæcä amōnipa, ante
pōnēninqe, Wængonguī bitō ñāō ēmōmi
inte waa pōni cæbi amōnipa, ante watapæ
apænegadānimpa.

*Debii ingante Itota angä tee empote gocampa
(Mäateo 9.9-13; Odoca 5.27-32)*

¹³ Itota wæætē adodō gāwapæ wedeca gocan-
tapa. Ayæ nanguī iñāni adoyōmō pō pō cædāni ad-
inqe tōmengä tōmēnāni iñānite odōmonte apænecä
ēñēnānitapa. ¹⁴ Ayæ godōmenque cægonte ay-
ongä Adepeo wengä Debii iñōmō, Odōmäno awēnē
qui bacæimpa, ante godonte æinta nāni æincōnē
awēnē beyæ æncæte ante ongongä adinqe Itota
tōmengä ingante,

—Botō miñæ pōe.

Angä ēñēninqe Debii edæ ængæ gantidinqe
tōmengä miñæ wadæ edæ gocantapa.

¹⁵ Ayæ ate Itotaidi Debii oncōnē pō guiite
cængōñōnāni odōmäno awēnē beyæ nē æwēnāni
tōnō nē ēñēnāmaī cædāni tōnō nanguī iñāni

adoyömö pö guite godongämæ cænänitapa. Edæ tæiyænäni tömengä miñæ nē godäni inönänimpa. ¹⁶ Paditeoidi inönäni inte nē odömönäni guiquënë ponte ayönäni nē eñenāmaï inäni tönö awënë beyæ nē æwënäni tönö Itota godongämæ cængä adinque tömënäni tömengä miñæ nē godäni inänite änänitapa.

—Odömāno awënë beyæ nē æwënäni tönö wadäni nē eñenāmaï cädäni tönö Itota quimæ godongämæ cæwengää.

¹⁷ Añönäni Itota wæætē tömënäni inänite,

—Nē waa ingä guiquënë, Cæbi waa baboe, änāmaï ingampa. Nē wënæ wënæ ingä guiquënë dotodo ingante do, Cæbi waa baboe, ante aa pecampa. Pancadäniya, Nämä incæ nō entawëmo imopa, ante nē änäni inänite adinque botö nē dotodo baï adobaï inömo inte tömënäni inänite aa pedāmaï incæboimpa. Wadäni guiquënë, Nämä wënæ wënæ cæbo imopa, ante nē änäni guiquënë, Wængongui gämænō poncädänimpa, ante botö tömënäni inänite aa pecæ pontabopa, ante Itota apænægacäimpa.

*Ee ate cænāmaï ingæimpa, ante nē änäni
(Mäateo 9.14-17; Odoca 5.33-39)*

¹⁸ Wäö miñæ nē godäni tönö Paditeoidi tönö mänñedē Wængongui beyæ ante ee ate cænāmaï inönänimpa. Ininque wadäni Itota weca pöninque änänitapa.

—Wäö miñæ nē godäni tönö Paditeoidi miñæ nē godäni tönö tömënänique, Wængongui beyæ, ante ee ate cænāmaï inänipa. Bitö miñæ nē godäni

guiquënë quĩnante Wængongi beyæ ante cædāmaĩ ināni inte do cænānii.

¹⁹ Ānāni ēñēninqe Itota wæætē,

—Onguĩñængā nē monguingā nānō wente ænte nē pōnāni bai inōnāni inte botō miñæ nē godāni iñōmō ædō cæte wæwente bai cænāmaĩ inguinānii. Edæ botō tōnō watapæ quēwēnāni inte tōmēnāni ædō cæte wæwente bai cænāmaĩ inguinānii.

²⁰ Wæætē ayæ ate guiquënë, Monguingā, nāni nē ānongā bai iñōmote wadāni ponte botō imote bæi ongōninqe ō ænte gocædānimpa. Mānōmaĩ cædāni ate botō miñæ nē godāni iñōmō māniñedē ate wæætē cænāmaĩ inte wæcædānimpa, ante apænedinqe Itota godōmenque iimaĩ ante apænegacāimpa.

²¹ “Waocā dicæ miincoo æninqe pedæncōoga pōnō tadōmonguingā. Mānōmaĩ cæcā iñinqe edæ miincoo incæ dobæ gānē tamonte guipite ate godōmenque wānā tente baquënë. Mīnitō, Awente bai cænāmaĩ inte waa quēwengæimpa, ante mīni ānewēnō guiquënë pedæncōo bai inte ēwenguĩne ēnēpa. Codito nempo watapæ quēwengæimpa, ante botō apænedō guiquënë miincoo bai inte quēwenguĩne ēnēpa. Iñinqe ēwenguĩne tōnō quēwenguĩne ædō cæte adoyōmō ēñente cæquiĩ.

²² Ayæ adobai yowepæ biñōmæ miimæ æninqe waocā ædō cæte picæ æmontaicadedē godō pe ñiñænguingā. Edæ picæ æmontaicadedē pe ñiñængā iñinqe yedæ ææninqe ætæwo goquĩnō anguënë. Wæætē edæ æmontai miincadedē pe ñiñænte ate yedæ ææninqe tæi æbænāmaĩ ee ongongi apa quēwēmīni,” ante Itota apænegacāimpa.

*Guëmanguiönæ iñonte tömëmö tä pete ænänipa
(Mäateo 12.1-8; Odoca 6.1-5)*

²³ Ayæ ate guëmanguiönæ iñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä miñæ nē godäni tömëmö inca tæcæ tä pe tä pe ænte idömæ godäni. ²⁴ Adinque Paditeoidi guiquënë Itota ingante äninque,

—Bitö miñæ nē godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquënë. Iñæmpa, Guëmanguiönæ iñonte mäninö bai cædämaï iedäni, ante dodäni nāni wææ angainö ante eñenāmaï inte iināni eñenāmaï inte quimæ cædänii.

²⁵ Ante püiñönänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö nē emiñænāni tönö ömæpodäni pönī inte gæwænte wædinque æbänö cægadänii, ante yewæmonte öñö incæ mīnitö iñæmpa adāmaï inte ämīni awædö.

²⁶ Wængonguï quī, ante nē godönānique cænguï impa, ante wææ nāni angainö bai cædinque dodäni päö, Wængonguï quī, ante ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte Abiatade wodi nē godongä ñænængä pönī inongä nänö godöñedē māniñedē Dabii wodi Wængonguï oncönē go guidinque māniï päö do ænte cæninque tömengä miñæ nē godäni inänite godömenque godongä cænänitapa, ante yewæmonte öñö apa anewëminii.

²⁷ Ante apænedinque Itota ayæ,

—Wængonguï quīnante, Guëmanguiönæ, ante badongacäi, ante pönëmini. Guëmancædänimpa, ante cædinque Wængonguï waomö beyænque ante, Mīnitö guëmanguiönæ, ante badongacäimpa, ante pönenguënëmini iminipa. Ædänidö māniönæ iñonte cædämaï ināni, ante pönëninque Wængonguï

dicæ mǎniönæ beyænque ante waodäni inänite badongantawogaa. Ædö cæte mǎnömǎinö ante pönëwëminii. ²⁸ Ìninqe botö Waobo në ëñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo inte edæ guëmanguïönæ Awënë inömo imopa. Ayæ, Guëmanguïönæ iñonte edæ æbänö cæquii, ante adobo në Ämo ingäimo imopa, ante Itota apænegacäimpa.

3

Ni cömampoingä

(Mäateo 12.9-14; Odoca 6.6-11)

¹ Ìncayæ ate Itota wæætë oodeoidi Wængongui apæneçä nāni ëñente yewæmongainta ate nāni odömöincönë go guicantapa. Mǎniñömö onguiñængä ni cömampote wædongä inte a ongongantapa. ² Mǎniñedë Paditeoidi pancadāniya, Itota wapiticæ cæçä ininqe mönö wæætë piinte angæimpa, ante në anewënāni inte cædönānimpa. Ñöwo iñömö tömēnāni, Guëmanguïönæ i incæte Itota ni cömampoingä ingante, Waa bacæçäimpa, ante cæçä ininqe mönö mäo piinte angæimpa, ante babæ cæçæte ante cöwä adānitapa. ³ Ante cöwä ayönāni ni cömampoingä ingante Itota,

—Bitö ængæ gantidinqe tæcæguedë pö næ gongæe.

⁴ Äninqe wæætë në piinte ancædāni inänite äninqe,

—Guëmanguïönæ iñonte mönö æbänö cæquënëmö imöö, ante wææ angatii. Mönö edæ waa cæquënëmö imopa, ante pönëminitawo.

Wæætē edæ, Wēnæ wēnæ cæquēnēmō ïmompā, ante pōnēmīnitawo. Quēwencædānimpa, ante mōnō waa cæquēnēmō ïmompā, ante pōnēmīnitawo. Wæætē, Wæncædānimpa, ante mōnō wænonguēnēmō ïmompā, ante pōnēmīnitawo. Mānōmaï ante Itota angä ïninqe tōmēnāni edæ pæ wēenedānitapa. ⁵ Adinqe tōmengä ænguï badinqe tōmēnāni ïnānite æmætæ gomō æmætæ gomō adinqe edæ, Mimō ömædēināni incædö, ante wædinque nī cōmampoingä ingante,

—Pædæ pompobi, angä ēñēninqe pædæ pom-podinqe nē cōmampodingä incæ ædæmō waa empocä bapocantapa. ⁶ Adinqe edæ Paditeoidi guiquēnē wadæ tao godinqe Edodeidi tōnō bee tēninqe, Mōnō æbānō cæte Itota ingante wænōmō wænguingää, ante godongämæ pōnēninqe tede-gadānimpa.

Gäwapæ wedeca nanguï ïnāni pōnānipa

⁷ Itota ïñömō tōmengä nānō nē emiñænāni tōnō wadæ tao godinqe gäwapæ wedeca godāni adinqe Gadideabæ quēwēnāni nanguï ïnāni tee empote godānitapa. ⁸ ïninqe wadāni Oodeabæ, Eedotadēē, Idömeabæ, Oododānō æmæmäa, Tido eyequei, Tidöo eyequei māniñömō quēwente tededinqe, Itota mānōmaï cæcampa, ante tededāni ēñente wædinque bacoo ïnāni māniömæ tōmäo quēwēnāni inte tōmengä weca pōnānitapa. ⁹ Adinqe Itota, Goto gongænāni wæcæ wæ, ante pōnēninqe tōmengä miñæ cōwē nē godāni ïnānite, Wipo ænte pōmīni ate botō wipodē wäi wocænte owocæboimpa, angantapa. ¹⁰ Wēēnē ïñömō, Itota nanguï ïnāni ïnānite gam-pocä waa badānipa, ante

nē adināni inte tōmēnāni ñōwo, Mōnō gampo cæte waa bacæimpa, ante cædinque goto gongæñāni wædinque mǎnōmǎinō ante ānongāimpa.

¹¹ Ayæ Itota ingante adinque wēnæidi nē wentamō ēwocadāni incæ tōmengā ōnōwa gǎānē ædæ wææninque,

—Bitō Wængonguī Wēmi inōmi imipa tōō, ante Yæ ānānitapa. ¹² Ēñente wædinque Itota wæætē, Botō æbodō imoo, ante cōwē ānāmaī inguēnē quēwēmīni, angacāimpa.

Itota angā ate dote ganca ināni nē gode ānāni badānīpa

(Māateo 10.1-4; Odoca 6.12-16)

¹³ Ayæ ānanquidi æidinque Itota, Īināni Īānite āmo poncædānīpa, ante aa pecā tōmengā weca pōnānitapa. ¹⁴ Pōnāni ate tōmengā dote ganca ināni mǎnimpodāni Īānite, Mīnitō botō mīñæ quēwēñōmīnite botō wadāni weca da godōmo gote apænemīni ēñencædānīpa, āninque, Botō beyæ nē gode āmīni incæmīnīpa, angacāimpa.

¹⁵ Ayæ pōnō apænebo ēñēninque mīnitō tæi ēmōmīni inte wēnæidi Īānite nē āmīni badinque wido cæcæmīnīpa. ¹⁶ Tōmengā dote ganca nānō apænte ænāni ĩñōmō ĩmaī ēmōnōnānīpa. Tānocā Tīmōnō ēmongā incæte Itota wawo Pegodo pemongacāimpa. ¹⁷ Tebedeo wodi wēna Tantiago tōnō Wāō nāna caya nē yedæ tēdeda ĩna adinque Itota, “Detæbo nānōmoda bai ĩnāpa,” ante, Mæmæ beyæ, ante Boānede pemongacāimpa. ¹⁸ Ayæ Æntade, Pedipe tōnō Batodōmēē, Māateo tōnō Tōmato, Adepeo wengā Tantiago tōnō Tadeo ĩnānitapa. Ayæ, Mōnō ōmæ ingæimpa, ante nanguī

cædongä inte wacä Timönö ingantapa. ¹⁹ Ayæ Itota ingante odömonte nē godonguingä Codaa Icadiote nāni ānongä ingacäimpa. Mānimpodāni īnānite Itota angä nē gode ānāni bagadānimpa.

Wēncæ tönö cæcä ĩmaingampa, ante wapiticæ ānānipa

(Mäateo 12.22-32; Odoca 11.14-23, 12.10)

²⁰ Ayæ ate Itota oncönē pongacäimpa. Pongä adinque bacoo īnāni wæætē pō pō goto gongæñāni adinque wadāni guiquēnē, Itotaidi quīodō cænguīñānii, ante wædönānimpa. ²¹ Ayæ, Quīmæ. Ocai edæ ömædæcacä pönente bai cæcāmææ, ante pönente tededönānimpa. Mänömainö ante tededāni ēñēnīnque Itota guīdēñāni guiquēnē tōmengä ingante bæi ongonte æncæte ante wadæ pönānimpa.

²² Ayæ nē wææ odömönāni guiquēnē Eedo-tadēē quēwente pōnīnque, “Īñæmpa wēncæ awēnē Beedeboo tönö quēwengä inte Itota māningä tönö cædinque wēncæidi īnānite wido cæcä ĩmaingampa,” ante tedewēñāni.

²³ Ēñente wædinque Itota aa pecä pönāni ate, “Tatāna mīni ānongä ĩñömö nāmā incæ ædō cæte wido cæquingää, ante ēñencæmīnimpa, ante botō, Inguipoga æbānō cædānii, ante odömömo aedāni. ²⁴ Awēnē odeye nempo quēwēñāni ĩñömö pīñāni badinque nāēmæ wæætedō wæætē cædāni īnīnque awēnē odeye nānō ömædempote wæquinque tōmēñāni nāmā ēwente cædānipa. ²⁵ Ayæ adocönē owocabo incæ adoyömö godongāmæ quēwēñāni incæ nāēmæ wæætedō wæætē cædāni īnīnque tōmēñāni oncō woquinque nāwæ

gobainänpa. ²⁶ Ayæ Tatäna nempo quëwënäni iñömö edæ näëmæ piinte badinque wæætedö wæætë cædinque tömengä ingante wido cædäni ininque Tatäna dicæ tömënäni awënë imaingää,” ante Itota odömonte apænecantapa.

²⁷ Ayæ, “Në tæi piñængä ingante wiï goto wininque waocä ædö cæte tömengä oncönë guiite mäincoo ö ænguingää. Edæ në ëacä ingante bæi ongonte goto winte ate pö guiite ö ænäni bai botö iñömö wënæ inte në bæi ongonte wido cæbo imopa,” angantapa.

²⁸ Ayæ, “Näwangä apænebo ëñëedäni, angantapa. Mini waocabo wënæ wënæ cæmini incæ wadäni inänite godö babæ änewëmini incæte edæ Wængongui wæætë tömänö ante pönö ñimpo cæcä beyænque quëwencæminimpa. ²⁹ Wæætë Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante waocä godö babæ ante wënæ wënæ apæncä ininque tömengä æmæwo wentamö mongængä bagaingä ininque cöwë wantæpiyæ wentamö mongæncæcäimpa. Mänömai beyæ Wængongui ñöwopämo iñonte ñimpo cædämai inte iincayæ pömämo iñonte adobai ñimpo cædämai inte cöwë pancæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

³⁰ Äninque, Minitö botö imote, Bitö wënæ në wentamö ëwocacä tönö quëwente cæbaimipa, äminitawoo. Iñæmpa, Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö quëwente cæbo apa änewëminii, ante Itota apænegacäimpa.

*Itota badä tönö tömengä biwüidi
(Mäateo 12.46-50; Odoca 8.19-21)*

31 Ayæ Itota wäänä tömengä biwīidi tönö mänii nāni ponque pō do pōninque yabæque ayæ ongōninque, Guii añete tae. 32 Änāni eñente añecæte ante ponte apænecä eñēninque wadāni Itota weca contate ongönāni Itota ingante wæætē apænedinque,

—Bitō badä bitō biwīidi tönö bitō imite ante on-codo ponte yabæque ongönānipa cæbii.

33 Ante añönānite,

—Botō badä ædänö inää ante ämoo, ante pönēmīni. Ayæ botō biwīidi ædänidō inānii ante ämoo, ante pönēmīni.

34 Äninque godämæ contate ongönāni inānite ad-inque,

—Īināni iñömö edæ botō badäidi botō biwīidi inönāni inānipa, ante mänömainö ämo abaīmīnipa.

35 Edæ Wængonguī nänö änö bai eñente æcänö cæte quëwëna mäningä botō biwī ingampa. Mäningä botō biwinque ingampa. Mäninä botō badä inampa, ämo abaīmīnipa, ante Itota apænegacäimpa.

4

Waocä nänö quiyadö ante odömönte apænecampa

(Mäateo 13.1-9; Odoca 8.4-8)

1 Wæætē gäwapæ yæwedeca gote odömoncæ cæyongä nanguī ināni tömäo goto ponte ongönāni adinque Itota wipodē go guuite tæ contate wāi wocænte owoyongä tömēnāni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaque ongönānitapa. 2 Īininque tömēnāni inānite nanguī pōni odömōninque Itota, Wængonguī Awēnē nempo quëwēninque æbänö cæquīi, ante eñencæmīnipa, ante botō imæca

quëwënäni näni cæinö ante odömonte apænebo ëñëedäni.

Äninqe iïmaï ante odömonte apænecä ëñengadänimpa. ³ “Apænebo ëñëedäni. Waocä në quiyadongä iñömö quiyacæ gocampa. ⁴ Gote quiyayongä pancamonga taadö iñömö eyepote wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñonte ayamöidi pöninge dobæ ade cænänipa. ⁵ Pancamonga guiquënë dicamontaa onguipoi woyedömö iñömö eyepote wææmpä. Onguipoi woyedömö öñömö inte pæquinämaï quingæ tä bocate pædinque æmonga æipa. ⁶ İninqe oguimento yæyæmë guiwadämaï inte cöñe bawadämaï iñonte nænque ti näwäñö wänä cacadinque edæ guingo icate näñe wæmpä. ⁷ Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö iñömö pæquinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquiï. ⁸ Waëmonguipoga quiyadimö guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö nanguï pöni godömenque incapa. Pancawæncaa edæ todëinta ganca, pancawæncaa teitenta ganca, pancawæncaa tiëë ganca mänimpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa.”

⁹ Mänömaï impä, ante iinqe apænebopa. Eamonca ongonte edæ ëñëedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Önömoncaque ëñente pönënämaï inänipa, ante (Mäateo 13.10-17; Odoca 8.9-10)

¹⁰ Ayæ ate nanguï ongöninäni dæ godäni ate Itotaidi adodänique ongöñönäni edæ, Dote, ante

näni gocabo tönö wadäni tömengä miñæ godäni tönö tömengä weca ponte änänitapa. Itota eñëmi. Bitö mäninö ante apænedinque æbänö ante odömoncæte ante apænebitawo. ¹¹ Äñönänite, “Wængonguï Awënë Odeye iñömö æbänö awëmö cæcää, ante mini waocabo wëenëñedë eñënämaï ininö incæte ñowo edonque pönö apænebo ate minitö adomïnique në eñëmini bamïnipa. Gobæ ongönäni inänite apænedinque, Inguipoga quëwënäni näni cæi bai impa, ante botö pancaa ante odömonte apænebo eñënänipa. ¹² Dodäni Wængonguï beyæ apænedinque iïmainö ante yewæmongadänimpa. Wængonguï nänö në ñimpo cæquënänäni inämaï inäni inte tömënäni iñömö awincaque adinque wii ædæmö adäni inte önömoncaque eñëninque ædæmö eñënämaï inäni inte edæ ocæ emænte pönämaï incädänimpa, ante yewæmongadänimpa. Mänömaï iinque bacæimpa, ante beyænque botö tömënäni inänite wii edonque apænebopa,” ante Itota apænecantapa.

Quiyacä nänö cæinö ante pönente iïmainö ante eñëgæimpa

(Mäateo 13.18-23; Odoca 8.11-15)

¹³ Itota ayæ tömënäni inänite godömenque apænecantapa. “Botö mäninö inguipoga näni cæinö ante do odömonte apænebo eñëninque minitö eñënämaï imïnitawo. Ininque ñowo godömenque odömonte apænebo incæte minitö ædö cæte godömenque eñënguimïni.”

¹⁴ “Iïmaï impa. Në apænecä iñömö tömëmö quiyate bai cædinque Wængonguï tömengä nänö apænedö ante apænecampa. ¹⁵ Pancadäniya

guiquënë taadö eyepote wæænīmō bai ināni inte Wængonguī nānō apænedö ante eñëninque mīmōno pönënamaī iñönānite ayamō ade cængä bai Tatāna incæ ponte ö ængampa. ¹⁶ Wadāni guiquënë dicamontaa woyedömō iñömō eyepote wæænīmō bai ināni inte tömënāni Wængonguī nānō apænedö eñëninque quingæ Ao ante watapæ todānipa.”

¹⁷ “Ayæ ate adodāni wantæ iñö quëwëñönānite wadāni Wængonguī nānō apænedö beyæ pīināni wädānipa. Ayæ wadāni wënæ wënæ cæcæte ante togænte pānāni wädānipa. Ìninque oguimento yæyæmë guiwadāmaī nāñe wænte bai ināni inte tömënāni guiñente wædinque emō cæte godānipa. ¹⁸ Ayæ wadāni guiquënë ömentacodë eyepote wæænīmō bai inināni inte Wængonguī nānō apænedö eñëñönāni, ¹⁹ inguipoga quëwente quiëmë beyænque mönō wæpāmo pompa. Ayæ, Mäincoo beyænque toquimo, ante nāni oda cæte wæwëmāmo pöninque wacoo wacoo nāni æinënö pöninque edæ ömentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængonguī nānō apænedinö incæ incadāmaī bai bapa. ²⁰ Onguipoga wainguipoga quiyadimō bai ināni guiquënë tömënāni Wængonguī apænedinö eñente Ao äninque wede pönënāni inte tömëwæ incate bai Wængonguī beyæ nanguī cädānipa. Pancadāniya todëinta ganca incate bai nanguī cæyönāni, pancadāniya godömenque teitenta ganca incate bai cädānipa. Pancadāniya nanguī pönī tiëë ganca incate bai cädānipa,” ante Itota apænecä eñënānitapa.

*Gongapæncade ante odömonte apænecampa
(Odoca 8.16-18)*

21 Ayæ tömēnāni inānite Itota iīmaī odömōninque apænecantapa. “Waomīni gongapæncade tī wodōnodinque dicæ owætadē boo cæcamīniyaa. Dicæ möimoga ænōmengadæ inō māo concæmīniyaa. Wæætē edæ wænōmēnæcapaa concæmīni ñāo bæco amīnīpa. 22 Quīnō ante wē wodonte bai i iñōmō mānīnō ante iīncayæ ate tadonte edonque ate bai ēñenguinque ñōwo wē wodonte impa. Quīnō bee ocate bai i iñōmō mānīnō iīncayæ ate wī æncate edonque aquinque ñōwo bee ocate impa. 23 Ēamonca ongonte ēñenguēnē cæmīnīi,” angantapa.

24 Ayæ tömēnāni inānite godōmenque apænedinque Itota, “Önōmonca ēñēninque ēñenguēnē cæmīnīi. Mīnitō mīni tee mante godoncade incæ adocadeca tee māninque Wængonguī mīnitō imīnite adodō pōnōninque godōmenque ayæ pōnongā æncæmīnīmpa. 25 Edæ nē éacā ingante godōnāni ængā bai nē ēñengā ingante godō apænebo ēñente entawēninque tōmengā godōmenque ēñente bacæcāimpa. Nē éadāmaī ingā guiquēnē tōmengā wædænque pōnī nānō māincoo iñonte māincoo tōmancoo ö ænāni wæcā bai nē ēñēnāmaī ingā adobaī tōmengā wædænque pōnī nānō ēñente entawēnō iñonte ö ænte bai cæbo dæ ba ate wæcæcāimpa.” Mānōmainō ante Itota tōmengā emīñænāni inānite odōmonte apænecā ēñēnānitapa.

Guiyāmō pæpa, ante odōmonte apænecā

26 Ñōwo iñōmō öōmaque ongōnāni inānite godōmenque odömōninque Itota iīmaī ante apænegacāimpa. “Wacā quiyacā ate awēmō

pæ bai inte Wængongui Awënë Odeye pönö cäcä ate tömengä nempo nē quēwēnāni awēmō yebæninqe bacoo pōni badānipa. Apænebo ēñēedāni. Waocä gönea quiyate ate, ²⁷ woyowotæ mö ñōninqe baänæ ñāni ömæmōñongä iimō iñö iimō iñö tömēmō nänö quiyadimō incæ awēmō tä bocate pæpa. Waocä iñömö, Æbämē cæte tä bocate pæpa, ante acantawogaa. ²⁸ Edæ onguipo beyænque tömengä nänö quiyadimō incæ tä bocate pædinque æmonga æi cænguimæ baate ate ayæ cængui yagapa. ²⁹ Yaga adinqe, Amiñate cængui bapa, ante edæ pete ængampa,” ante odömonte Itota apænegacäimpa.

*Möotatamö guidimö ante odömonte apænecampa
(Mäateo 13.31-32; Odoca 13.18-19)*

³⁰ Ayæ godömenque apænedinqe Itota, “Wængongui Awënë Odeye nempo æbänö quēwēnāni, ante mönö quinö odömonte ate ēñenguü. Edæ, Inguipoga quinö pæte yebænte bai i adinqe, Mäninäni adobaï yebænänipa, ante ēñengæimpa. ³¹ Iïmai impa. Möotatamö mini ænte quiyamö guidimö pōni i bai wamö mini quiyamö adomonque incæ adobaï guiyamö pōni i iñömö edæ dæ ampa. ³² Incæte möotatamö iñömö tä bocate pædinque möotatawæ edæ ocāñequi doyæ pæwæ bapa. Wüi tömäa ocāñequi mini quiyadiwæ bai edæ ocäa ināmai inte möotatawæ iñömö edæ ñænæ awæ impa. Adinqe tömewæ ibæñömö ayamöidi gänē iñömö ponte ongönänipa. Möotatamö guidimö incæ mänömai pæ bai Wængongui Awënë nempo quēwēnāni iñömö

wædænque ïninäni incæ nanguï yebænguïnäni ïnänipa,” ante Itota odömonte apænegacäimpa.

Inguipoga näni cæi bai impa, ante Itota odömongampa

(Mäateo 13.34-35)

³³ Ayæ Itota, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquï, ante ëñencädänimpa, ante ïmæca quëwënäni näni cæinö ante godömenque nanguï pönï odömöninque godongämæ ongönäni näni ëñenganca apænedinque idæwaa. ³⁴ Mänïnonque bai odömonte apænedinque tömënäni ïnänite cöwë godömenque apænedämaï ïnongäimpa. Incæte tömengä miñæ në godäni adodänique ongöñönänite Itota edonque pönï, Mänömaï impa, ante tömänö ante apænecä ëñengadänimpa.

Itota angä ëñente woboyæ æpæ næ gongæmpa

(Mäateo 8.23-27; Odoca 8.22-25)

³⁵ Mänïönæ gäwadecæ bayonte Itota tömengä ëmiñænäni ïnänite,

—Gäwapæ æmæmäa taocäimpa.

³⁶ Äninqe ömaa ongönäni ïnänite ëmö cæte taocæ cædinque tömengä nänö apænedimpodë adopodë ayæ contayongante mantadäni taocantapa. Adinque wadäni wapodë godongämæ taodänitapa.

³⁷ Tao wogaa goyönäni woboyæ iñontobæ nanguï pönï pæmæninque æpæ mængonta mængonta pöninque gao gao wipodë änëñö,

³⁸ Itota yæmiñæmpo bee podoncate mö ñongantapa. Ömæmoncæcäimpa, ante tao cædinque,

—Awënë, bete wæncæ cæmompä mö ñömii.

39 Änäni eñëninque ñäni ömæmonte ængæ gantidique,

—Woboyæ, pæmænämaï imäwe. Gäwapæ incæ cædämaï næ gongæmäwe.

Ante äñongä woboyæ pæmænämaï iñö gäwapæ incæ næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmænimpa. 40 Ayæ tömënäni inänite,

—Mini pönëgade, quimæ guiñewëminii.

41 Äñongä tömënäni ancai guiñëninque nämäneque tededinque,

—Æcämë inte angä eñente woboyæ incæ æpæ incæ gongæmpa, ante guiñente wægädänimpa.

5

*Wënæ wentamö ewocacä tönö në quëwengä
(Mäateo 8.28-34; Odoca 8.26-39)*

1 İninque Itotaidi mänii æmæmäa tao godinque Guedatabæ pö ti wæænänitapa. 2 Itota mänömaï pöninque gäwapæ tao ti wæængä adinque onguiñængä wënæ wentamö ewocacä tönö në quëwengä inongä inte edæ waodänido quëwente tao bee tengantapa. 3 Tömengä waodänido cöwë në quëwengä ingante ædö cæte goto winguinänii.

Daagömenca incæ tææmö impa goto winguinänii.

4 Æno pönö goto wimænte wææ ëno pönö goto wiwate bacæcäimpa, ante ancaa cæyönäni tömengä daagömë wangö ñæ wangö ñæ cædongäimpa. Æcämënque incæ tæi piñængä inte tömengä ingante ænguingäa. Edæ dæ änongäimpa. 5 Itædë incæ woyowotæ incæ tömengä änanquidi æite wææ waodänido pö änanquidi æite wææ ocæ ëmænte pö pö cæte Yæ yæ äninque dicaca nämä incæ

äwænonga äwænonga cæte wencata bai ëñate
quëwënongåimpa. ⁶ Ìninqe Itota go dibæ pongä
adinque tömengä quingæ pogodo godinque Itota
weca ædæ wææninqe, ⁷ ogæ tededinqe,

—Itota ëñëmi, bitö në Æibæ Quëwengä
Wængonguï Wëmi ïnömi incæ quimæ botö weca
pöwëë. Edæ, Ämogate wæcæcäimpa, ante botö
ïmote cædämaï ïmäwe, ante nanguï angantapa.

⁸ Edæ tömengä tæcæ pö bee tëñongante wënæ
ingante Itota ïmaï ante äningä ïnongäimpa.

—Wentamö në wentamö ëwocabi inte ämo ëñëe.
Bitö waocä baonga guidëmi inte ñöwo tao gobäwe,
ante Itota täno angä ëñente wædingä inte wënæ
ñöwo, Cædämaï ïmäwe, angantapa.

⁹ Ìninqe Itota,

—Bitö æmömidö ïmii.

Äñongante,

—Tontadoidi tæiyænäni adinque, Deguiönö,
änänipa. Mönitö adobaï tæiyæ pöni ïmönipa, ante
botö ëmöwo adobaï Deguiönö ëmömopa.

¹⁰ Ante apænedinqe ayæ, Mönitö ïmönite
wabæca wido cædämaï incæbiimpa, ante ancaa
angantapa. ¹¹ Mäniñömö odæ wængänäidi nanguï
ïnäni eyequeï änanquidi a cængönäni adinque,
¹² wënæidi incæ Itota ingante,

—Ïi odæ wængänäidi weca ämi godinque
tömënäni baönë guite quëwëmönie.

¹³ Ante tedete äñönänite Itota Ao angä ëñente
wædinque wënæidi wentamö ëwocadäni ïñömö
tao gote odæ wængänäidi baönë go guidänitapa.
Ìninqe odæncato dote müdo ganca ïnäni incæ

ontacamö cægöinque tömäne to wæi gäwapæno pogodo wæi guuite becadote capo wænänitapa.

¹⁴ Becadote wænäni adinque odæ wængänäidi nē aadinäni guiquēnē pogodo wodii winonte tömēnāni quēwēñömö mǎo bee tente apænedinque idömæ mǎo gode ä gode ä cæte, Itota mänömaï cæcä wæmönipa, ante apænedäni ēñēninque wadäni, Æbänö cæcäi, ante acæte ante pönänitapa. ¹⁵ Itota weca ponte ayönäni wēnæidi tönö nē quēwēningä incæ ñöwo önonganque bate weocoo ēñacä inte tæ contate ongongä adinque tömēnāni, Mönö Deguiönö enempocä äningä ingampa, ante guiñente wægadänimpa. ¹⁶ Nē adinäni guiquēnē ñöwo pönäni inänite apænedinque, Wēnæ enempocä iningä ingante Itota æbänö cæcäi, odæ wængänäidi inänite Itota æbänö cæcäi, ante apænedäni. ¹⁷ Eñēninque tömēnāni wæætē Itota ingante, Mönitö weca quēwēnāmaï gobāwe, änäni.

¹⁸ Eñente wædinque wipodē go guicæ cæyongante wēnæidi inte quēwēningä iñömö, Bitö miñæ mäobi goboe. ¹⁹ Äñongante Baa äninque Itota,

—Tömēmi oncönē gote, Wængonguï Awēnē wēnæidi inänite wido cæcä önömoque baboi aminipa, ante bitö guidēnāni inänite mǎo apænebi ēñencädänimpa. Ayæ, Botö wæwente quēwēñömote tömengä guëa wæwente bai pönente pönö cæcä waa batabopa, ante apænebi ēñencädänimpa.

²⁰ Itota angä ēñēninque wadæ godinque tömengä Decapodibæ mǎo, Itota waa cæcä waa batabopa, ante apænecä. Eñente wædinque tömänäni, Æ

æbänö cæte mänömaï waa bacäi, ante guiñente wægadänimpa.

Gaido wēñcængä beyæ cæcæ goyongante

onquiyængä Itota weocoo gampocampa

(Mäateo 9.18-26; Odoca 8.40-56)

²¹ Mänüi wipodë guiite tömengä imæmäa ta ti wæængä ate nanguï inäni acæte ante pö goto goto godämæ gongænänitapa. Itota ayæ gäwapæ wedeca ongongantapa. ²² Ayæ ongöñongä wacä oodeoidi odömöincö awënë inongä inte tömengä emöwo Gaido iñömö Itota ingante adinque pöningue tömengä önöwaca gäänë ædæ wææninqe, ²³ tömengä ingante,

—Botö wēñcængä baquecä iñömö edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö ponte tömengä ingante gampobi waa bate quëwencæcäimpa, ante nanguï angantapa.

²⁴ Gaido mänömaï angä ëñëningue Itota wæætë tömengä miñæ gocantapa. Idömæ goyongante nanguï inäni bee tente goto goto pönäni. ²⁵ Ininque godämæ ongönäni tönö onquiyængä adocanque wantæpiyæ dote wadepo iñonte wepæ wantæ bidämaï cöwë wææ wæwëningä inte adobai ponte tömënäni miñæ gocantapa. ²⁶ Doyedë iñömö onquiyængä waa bawëncæte ante cædinque tömengä quincöo tömancoo eyepote pædæ godongä æninque dotodoidi tæiyænäni cædäni caate wæcä incæte tömengä waa bawënenämaï inte godömenque wënæ wënæ bate wædongäimpa.

²⁷ Mänömaï quëwente wæyongante wadäni, Itota mänömaï cæcampa, ante tededäni ëñente wædinque tömengä ñöwo goto pönäni tönö pöningue

Itota önöñabæca inö ponte weocooque godö gampocantapa. ²⁸ Edæ, “Tömengä weocooque gampote waa bawënemote,” ante pönëningä inte, ²⁹ tömengä godö gampoyongä wepæ nänö gowete wæwënimæ wantæ bi ate tömengä, Wantæ biwënëmopa, ante önöwënenque pönengantapa. ³⁰ Itota inñömö, Æ, tæi piñænte botö entawënö incæ edæ wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwënenante awædö, äninque goto gongænäni tæcæguedë næ gongæninque dadi emænte cöwä adinque,

—Botö weocoo æcänö pönö gampodaï, angantapa.

³¹ Äñongante tömengä nänö nē emiñænäni guiquënë,

—Ënodäni pönänipa aquimii. Æcänö gampodaï, ante ämii.

³² Wææ änäni incæte tömengä, Æcänö botö imote wede pönëninque gampodaï, ante godömenque tömäo cöwä cöwä acantapa. ³³ Ayongante onquiyængä guiquënë, Wampo bawënëmopa, ante pönëningä inte nanguï guiñëninque do do wäate wædinque Itota weca ponte ædæ wææncate tömänö ante töingä apæneca ëñengantapa.

³⁴ Apæneca ëñëninque Itota wæætë,

—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö wede pönënö beyæ edæ wampo bawënëmipa. Nöwo edæ wædämaï inte waa godinque nö bawënenante quëwëe, angantapa.

³⁵ Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë Gaido oncönë quëwënäni mäniñedë pöninque edæ Gaido ingante apænedänitapa.

—Bitö wengä iñömö ñowo æmæwo wængampa cæbii. Ñowo Awënë nē Odömongä ingante quĩnante godömenque anguii.

³⁶ Ante ponte añönänite Itota tömënäni æbänö tededäni ante eññänämaĩ inte bai cædinque oodeoidi odömöincö awënë Gaido ingante apænedinque,

—Guiññänämaĩ inte önonque wede pönëe, angantapa.

³⁷ Ayæ godongämæ ongönäni inänite, Ee ongödäni, äninque Pegodo ingante, Tantiago tönö Wäö nänä caya inate mänimpodänique inänite ænte gocantapa. ³⁸ Tömënäni tönö godinque Itota tömënäni odömöincö awënë oncönë ponte ayongä mänincönë waodäni nanguĩ cægöninque edæ Ca ca wædinque ogæ tedete Yæ yæ änäni acantapa.

³⁹ Adinque Itota oncönë guiidinque,

—Quimæ ogæ tedete cægöwëminii. Quimæ Ca ca wæminii. Iñæmpa iñömö wëñængä wodi edæ wii æmæwo wængantapa. Edæ mö ñongampa.

⁴⁰ Ante apænecä eññëninque tömënäni, Angantedö amini, ante tömengä ingante badete todänitapa. Itota wæætë edæ, Gä goedäni, angä oncodo tao godänitapa. İninque wëñængä wæmpo tönö wäänä inate Itota tömengä miñæ nē pöninäni tönö mänimpodänique inänite ænte manguicä wëñængä wodi nänö öñoncönë wäänë guiidänitapa.

⁴¹ Wëñængä wodi ingante Itota pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque,

—Tadita cömi, äninque mönö tededö, “Wëñæmi onquiyæmi ængæ gantibi,” angantapa.

⁴² Angä eññëninque wëñængä baquécä dote wadepo eññadingä inte dobæ ængæ gantite dao

dao gocä. Adinque tömänäni ancai guiñente wädänitapa. ⁴³ Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante mïnitö mäo apænedämaï iedäni. Äninque edæ wëñængä beyæ cængui angä godöna cængantapa.

6

Näatadeta iñömö ponte Itota apænecampa (Mäateo 13.53-58; Odoca 4.16-30)

¹ Itota wadæ godinque tömengä miñæ në godäni tönö tömengä nänö pægaiñömö pongadänimpa. ² Ayæ, Guëmanguïönæ impa, äninque Itota tömënäni odömöincönë go guidinque tæcæ odömonte apænecä ëñëninque mäniñömö ongönäni nanguï inäni guiñente wædinque nani caboque tededänitapa.

—İngä iñæmpa ædö cæte nanguï ëñente apænecäa. Æbänö cæquï, ante æcänö tömengä ingante godö odömongä adinque tömengä mänömaï bamönengæ cæcäa, ante ëñencæte ante wæmönipa. ³ İngä iñæmpa mönö awæmpa në timöwengä İmaingä inte bamönengæ mänömaï cæcampa, ante awædö. Edæ Mäadiya wengä inongä inte tömengä iñömö önönäni que mëmö ingampa. Tantiago tönö Ootee, Codaa tönö Timönö tömënäni mëmö inämaï ingantawogaa. Tömengä biwinqueidi incæ mönitö tönö wïi ongönäni atamöö.

Ante pönente wædinque tömengä beyæ ante piinte badänitapa. ⁴ İninque piinte badäni adinque Itota wæætë angantapa.

—İñæmpa, Wængongui beyæ në apænecä inte tömämæ gote apæneyongante tömengä ingante

waa adänipa. Wæætē tōmengä nänō pægaiññömō ponte apæneyongante mänññōmonque wæætē wiwa adänipa. Tōmengä nänō guidēnāni tōnō tōmengä oncōnē owodāni tōnō mänimpodānique tōmengä ingante wiwa adänipa tōō.

⁵ Äninqe Itota adopoque adopoque gampocä waa badänitapa. Mänōmaï wædænque cædinque tōmengä, Ædō cæte gomonga cæquimoo. ⁶ Äninqe, Mīni pōnēegade. Quīnante pōnēnāmaï imīni, ante wægacäimpa.

Wængonguï Awēnē ingantedō ante apæneedāni, ante Itota angä godänipa

(Mäateo 10.5-15; Odoca 9.1-6)

Ayæ wayōmō nāni quēwēññömō wayōmō nāni quēwēññömō māo odōmōninque Itota apænecä ēñengadänimpa. ⁷ Ayæ, Dote ināni, nāni änōnāni inānite aa pecä pōnāni ininqe, Nōwo mīnitō æmænō mēmīnaa æmænō mēmīnaa goyōmīnite botō pōnō cæbo ate mīnitō awēnēidi bai badinque edæ wēnæidi wentamō ewocadāni inānite nē ämīni incæmīnimpa, ante da godongä godänitapa. ⁸ Ayæ, Īimaï cædāni, angantapa. Mīnitō taadō godinque ongontoque mīni nææntoque næænte goedāni. Cænguï incæ māincoo da wenguincade incæ ænāmaï inte godinque tiguitamō ōnoncamoncadēdē da wēnāmaï inte ōmæpomīni goedāni. ⁹ Awæncata mīni ewataque ewate weocoo mīni ēñacooque ēñadinque wacoo ænāmaï goedāni, angantapa. ¹⁰ Ayæ godōmenque äninqe Itota,

—Godinque æcōnēnō tāno go guimīni owod-
inque mīnitō wayōmō mīni go quēwenguinganca
mänincōnenque go guī go guī cædinque

quëwëedäni. ¹¹ Æyömömë goyöminite wadäni, Pöedäni, änämaï inte mīnitō apænedō ante wīi ëñënanī wædinque mīnitō wæætë tōmënäni inänite ëmō cæte iīmaīnō ante goedäni. Mīnitō iñæmpa, Pöedäni, änämaï iīmīni adinque mönitō gomōni tamëñedäni, ante odōmoncæte ante mīnitō önōwa wadæ wadæ cæwadinque wadæ goedäni.

¹² Änīnque Itota tōmengä ëmiñænäni inänite, Ñöwo goedäni, änīnque da godongä godänitapa. Godinque tōmënäni wabæca quëwënäni inänite mäo, Mīnitō wënæ wënæ mīni cædinō ante wæwente pönëninque ñimpo cæedäni, ante mäo apænedäni ëñënanitapa. ¹³ Wënæidi nanguï inäni inänite wido cædänitapa. Ayæ woadäni nanguï inäni wënæ wënæ inte wädäni iñönänite oguinguipæ öni öni paadäni ate waa bagadänimpa.

*Wäo æpænë në guidönongä wængampa
(Mäateo 14.1-12; Odoca 9.7-9)*

¹⁴ Itota ëmōwo ante apænedäni ëñëninque tōmämæ quëwënäni do ëñëninque gode ä gode ä cæte tedeyönäni Edode pancabaa awënë odeye incæ, Itota æbänō cæcää, ante ëñengacäimpa. Iñinque tōmengä iñömö,

—Æpænë në guidönongä Wäo wodi dobæ wænte ñäni ömæmöningä inte iingä Itota iñömö iīmaingampa. Mäninō beyænque tōmengä tæi piñænte entawënonngä inte në nanguï cæcä iingampa, ante pönëmopa, angantapa.

¹⁵ Ayæ wadäni,

—Ediya wodi iīmaingampa.

Ante tedeyönäni wadäni wæætë,

—Wængonguī beyæ nē apænegaināni bai tōmengä adocä iṃaingampa.

16 Ante tededāni eñēninque Edode iñōmō,

—Botō nē wangō tamencadongä Wäo wodi adocä incæ edæ ñāni omæmonte a ongōmaingampa, ante wædongäimpa.

17 Wäo wodi iñōmō iīmai wængacäimpa. Do iñedē awenē Edode nānō tōniñacä Pedipe ayæ mīngä iñongä Pedipe manguiwēningä Ædodiya ingante Edode iñōmō, Botō nānōogængä bacæcäimpa, ante ö ænte mongä. İninque tōmengä adocä Wäo wodi ingante bæi ongonte goti winte tee mōnedongäimpa. 18 Edæ Wäo iñōmō nānō caate wænguinque Edode ingante iīmainō ante do wææ äningä inongäimpa. “Edode eñēmi, Wængonguī nānō angainō bai eñēnāmai inte bitō tōniñacä nānōogængä ingante edæ manguiwēmipa töö.”

19 Ante wææ angä eñēninque Ædodiya guiquēnē Wäo nānō äninō beyæ cōwē pīininque tōmengä ingante wænoncæ cæcä incæte ædō cæte tōmengä ingante wænonguingää. 20 Edæ, Wäo tæiyæ waēmō onguiñængä inte nē nō cæcä ingampa, ante do eñēnongä inte Edode iñōmō Wäo ingante edæ guiñente wædongä inongäimpa. İninque tōmengä ingante edæ wææ gompodongäimpa. Ayæ Wäo apænecä eñēninque Edode, Angä eñente æbānō cæquimoo, ante nanguī wæcä incæte tōmengä ingante eñēninque todongäimpa. 21 İncayæ ate Edode nānō eñagaiönæ iinque bayonte Ædodiya, Æönædō wænonguimoo, ante nānō äniönæ eyepæ batimpa. Edode iñōmō, Mäniönæ bai eñagaboimpa, ante ææmæ cædinque wente ængä ate tōmengä

miñæ awënēidi tönö tontadoidi awënēidi tönö Ga-
dideabæ quëwënäni awënēidi tönö tōmānāni becæ
pönānitapa. ²² Ponte bete cængöñönāni Ædodiya
wengä baquecä incæ tæcæguedë pö gongænte
tode pete äwacä adinque awënë odeye Edode
tönö godongämæ ongönāni nanguï todönānimpa.
İninqe baquecä ingante Edode änongäimpa,

—Waa pönï bitö tode pete äwadï beyænque
bitö quiëmë ante æinente ämi ate botö ëñente da
pönömo æe.

²³ Äninqe ayæ godömenque äninqe, Wængonguï
ëñëñongä nöingä ämopa, änongäimpa. Quiëmë
impa bitö æinemi botö tōmää edæ do godömo
æncæbiimpa. Edæ bitö æinente ämi ininqe botö
awënë odeyebo inömo inte botö enempodö incæ
edæ tæcæ pä cæte pönömo æmaïmipa. ²⁴ Angä
ëñëninque taodinqe,

—Badä ëñëmi, quïnö anguïmoo.

Äñongante wäänä edæ do,

—Botö iïmaï ämopa, änantapa. Wäö æpænë në
guidongä ocabo wangö tomencate pædæ pönömi
æmoe, ancæbiimpa, ämopa.

²⁵ Änä ëñëninque awënë weca do ponte guid-
inque baquecä wæætë,

—Wäö æpænë në guidongä ingante wangö
tomencate tōmengä ocabo ini coyomënætaca cö
cæte do pönömi æmoe.

²⁶ Angä ëñente wædinque awënë odeye iñömö,
Æ ëñente awædö. Quïnö ñöwo cæquïmoo, ante
nanguï wædongäimpa. Incæte tōmengä, Botö
iñæmpa godongämæ becönāni ëñëñönānite,
Wængonguï ayongä cöwë godoncæboimpa, ante

nē äñimo inte edæ ædö cæte ñöwo Baa anguiimoo.
²⁷ Ante pönente wædinque tömengä nänö äñinö, Cöwē godongui impa, ante pönëninque Edode wæætē nē wænongä ingante, Bitö godinque wangö tomencate ænte mämömi ængæe. ²⁸ Angä eñëninque nē wænongä wæætē tee mönincönē gote guidinque Wäö ingante wangö tomencacä wængantapa. Ayæ Wäö ocamö ini coyomënætaca cö cædinque baquecä weca ænte mämö pædæ pönongä æninque baquecä wæætē wäänä inante godongä ænönäimpa.

²⁹ Mänömaï wængäimpa, ante gode äñäni eñente wædinque Wäö wodi tömengä miñæ nē godinäni incæ pöninque tömengä baö ini ænte mäo daga wengadänimpa.

*5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa
 (Mäateo 14.13-21; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-14)*

³⁰ Mänü Itota nē nänö da godöninäni iñömö ocæ emænte ponte godämæ gongænte, Mänömaï cætamönipa. Mänömaï odömönte apænemöni eñënanitapa. ³¹ Ante apænedänitapa. Ayæ, wadäni nanguï owentædæ pänta owentædæ pänta wææ cægönäni adinque tömënäni ædö cæte cæquinäni. Cænguï incæ ædö cæte cænguinäni. Adinque Itota,

—Minitö adomïnique botö miñæ önömæca gote wædænque guëmædäni, angantapa. ³² Angä Ao ante tömënäni adodänique Itota miñæ wadæ godinque önömæca gocæte ante wipodē wææ contate wogaa godänitapa. ³³ Goyönänite wadäni guiquënë, Itotaidi incæ godänipa, ante adinque wacönē ta wacönē ta godinque tæiyænäni tee ta tee ta go ömaaque oo pänta pogodo gote do

edæ pöninge a ongönänitapa. ³⁴ Ayæ wipodē wogaa māmō tæcæ æænoncadoyönāni Itota iñömō ti wæænte ayongä nanguï ināni do ponte a ongönāni acantapa. Tömēnāni nē aacā dæ añongä obegaidi quēwenguïnāmaï ināni inte adodānique ongönāni bai ināni inte wæwēnānipa, ante pönente tōmengä tōmēnāni tönō godongämæ wæwente bai pōngantapa. Ìninqe nanguï odōmonte apæncä ēñēnānitapa. ³⁵ Ayæ gāwadecæ bayō Itota miñæ nē godāni tōmengä weca ponte āninqe,

—Ñōwo wēmō bacæ cæpa cæbii, änānitapa. Ayæ, Önomæca incæ cænguï dæ ampa. ³⁶ Ìnāni inānite āmi idōmæ owodāni weca godinqe ayæ nanguï ināni nāni quēwēñömō godinqe cænguï godonte cænguïnānie.

³⁷ Æñönānite Itota wæætē,

Minitō wæætē godōmini cæncædānimpa, ämopa.

Æñongante,

—Æ, ēnodāni ināniyaa. Ìñæmpa ocho apäicā cæte beyæ paga æinta æninqe mānimpota pāō ante godonte æninqe edæ wīi eyepæ imaimpa. Mōnitō wadæ gote mānimpota beyæ pāō godonte æninqe iñömō godongämæ ongönāni inānite godōmōni cænguïnānii, ämitawoo.

³⁸ Ante wæyönānite Itota,

—Pāō æpodō nææminii. Acæ goedāni.

Angä ate pōninqe,

—Pāō önompo æmæmpoque gæyæ mēa pōni mæ ongompa.

³⁹ Ante apænedāni ēñēninqe Itota godongämæ mæ ongönāni inānite, Ñōwo mīni cabo mīni cabo gaguimāa tæ contaedāni. ⁴⁰ Angä ēñēninqe

pancadäniya tiëë ganca nāni cabo nānēnē
 pancadäniya tincoenta ganca nāni cabo nānēnē
 tōmānāni nāni cabo nāni cabo tæ contadānitapa.
⁴¹ Tæ contadāni ate pāo ōnompō æmæmpoque
 gæyæ mēa æninqwe ōönædē inō æmō adinqwe,
 Wængonguī, bitō waa pōnōmi ænte cæmōnipa, ante
 apænedinqwe pāo pā pā æ cædinque tōmengä,
 Nanguī ināni cænguī ante ænte māo cō cædāni,
 ante tōmengä miñæ nē godāni inānite pædæ
 pōnongä æninqwe māo cō cædānitapa. Ayæ gæyæ
 mēa iñonte adobaī æninqwe tōmengä tōmānāni
 inānite di mæñæ di mæñæ cæcä æninqwe
 cænānitapa. ⁴² Æninqwe tōmānāni tōmo pōni
 cænāni, ⁴³ ate edæ tōmengä emiñænāni pāo tōnō
 gæyæ nāni ao mænte ñōnōni ee oñoncoo pædæ
 wæampo ō æ da da wente æninqwe otodē ōnompō
 tipæmpoga go mentodēa cænguī eyede da wēnāni
 contagatimpa. ⁴⁴ Nē cænāni iñōmō onguīñænāni
 edæ tinco miido ganca mānimpodāni nanguī ināni
 nāni wencabo cængadānimpa.

Itota yædopæ dao dao gocampa
 (Mäateo 14.22; Wäö 6.16-21)

⁴⁵ Itota ayæ do tōmengä nānō nē emiñænāni
 inānite, Ægodōedāni. Mīnitō tāno wipodē guite
 æmæ wedeca Betaida tao goyōmīni botō wæætē
 wadāni nē cænīnāni inānite āmo godāni ate
 pōmoedāni. ⁴⁶ Angä Ao ante tao goyōnāni
 tōmengä wadāni inānite wæætē angä godāni
 ate adocanque ongonte Wængonguī ingante
 apænecæte ante ānanquidi æicantapa. ⁴⁷ Ayæ wēmō
 bayō tōmēnāni tæcætibæ wogaa goyōnāni tōmengä
 adocanque ōmaa ongonte ayongä, ⁴⁸ tōmengä nānō

ëmiñænäni wiyate taocæ cæyönäni edæ woboyæ nanguï pæmænte pönömenque ænte pö ædö cæte goquinänii. Adinque tawadiya nänö peyedë edæ tæcæpæ pöni i gäwapæ wænömænæcapæ inö edæ Itota iñömö æpæno yædopæ dao dao obo ponte wodo pænta gocæ cæcantapa. ⁴⁹ Yædopæ edæ gocä gomö adinque tömënäni Yæ äninque, Waocä wænte babæningä wabänö cægongä, ante wædänitapa. ⁵⁰ Edæ tömengä ingante adinque tömänäni ancai guiñente wædänitapa. Tömengä iñömö tömënäni inänite do apænedinque,

—Ee piyænë cæte guiñenämaï iedäni. Botö imo apa guiñewëminii.

⁵¹ Äninque wipodë pö guicä ate woboyæ incæ næ gongæ pæmænämaï batapa. Ba adinque tömënäni godömenque guiñëninque, Quinante mänömaï cæ, ante wædänitapa. ⁵² Edæ, Itota æbänö iñontobæ päö nanguï pöni pönö badongä, ante në adinäni incæte tömënäni mimö ömædë inäni inte bai wii pönente wægadänimpa.

*Caate wædäni inänite Itota cæcä waa badänipa
(Mäateo 14.34-36)*

⁵³ Ayæ æmæmäa taodique tömënäni Guënetadetebæ ti wæëninque wipo ñä cæmencadänitapa. ⁵⁴ Mänömaï ti wæænte ñä cæmencayönäni mäniñömö quëwënäni guiquënë, Tömengä Itota ingampa, ante do adänitapa. ⁵⁵ Ante adinque mäniömæ tömäo pogodo godinque wënæ wënæ wæwënäni inänite ñönæmpado ñö cædinque, Itota æyömönö ongongää, ante ëñëninque tömëñömö tömengä nänö ongöñömö do ænte pönänitapa. ⁵⁶ Ayæ wadäni nani nanguï pöni

quëwëñömö incæ wædænque nāni quëwëñömö
 incæ idömæ incæ, Itota ædömë gocää, ante
 adinque wadāni wæncæ cædāni inānite māniñömö
 ænte māmō taadō wedeca ñō cædāni õñōnānitapa.
 Ìināni wæætë tömengä ingante, Bitō weocoo
 yæwedecooque ämi gampote waa bamönie. Ante
 wæyönānite, Ao angä ëñente nē gampo gampo
 cædānique tömānāni waa ināni bagadānimpa.

7

*Mimōno tao godi beyænque waocä wentamö
 ëwocacampa
 (Mäateo 15.1-20)*

¹ Ayæ Paditeoidi tönö nē wææ odömönāni tönö
 pancadāniya Eedotadëë quëwente māniñedë Itota
 weca ponte godongämæ gongænte ayönāni, ² Itota
 miñæ nē godāni pancadāniya mempodāmaï inte
 wentamö empote cænāni adānitapa. ³ Edæ dodāni,
 Önompo ædæmō mempoïnānique cæncædānimpa,
 ante nāni wææ angainö ante Ao äninque, Ba-
 pogabo cæte wæcæ wæ, ante Paditeoidi tönö
 oodeoidi tömānāni ancaa mepote ate cænönāni
 inānipa. ⁴ Ayæ, Ædæmō äadānique cænguïnāni
 inānipa, ante pönëninque oodeoidi nāni godonte
 æiñömö gote pöninque ædæmō äate ate cænānipa.
 Ayæ dodāni godömenque nanguï nāni wææ an-
 gainö ante pönente Ao ante cædinque tömēnāni
 owæta cængæ tiguicade awæmpa tömancoo ancaa
 mēnongate quëwēnānipa. ⁵ Ìininque dodāni nāni
 wææ angainö ante Ao ante tömānō ante ëñente
 cæte quëwēnāni inte Paditeoidi tönö nē wææ

odömönäni ñöwo iñömö Itota ingante edæ püinte
äninque,

—Bitö miñæ nē godäni iñömö quinante dodäni
näni angainö ante eñenāmai inte wentamö nam-
pote cænguī cænāni.

⁶ Ante püināni wædinque Itota wæætē,

—Minitö guiquēnē waa cæmini inte bai nē
ānewēmīni iñöminite mini cædö ante Wængonguī
iīmai apænecampa, ante Itaiya wodi nöngā ante
yewæmongacäimpa.

“Iināni iñömö botö imote önöneque waa apænete
bai tededäni incæte,
tömēnāni mīmōno æmæ pönente edæ gobæ on-
gonte bai ināni awædö.

⁷ Ayæ botö imote waa ate bai ædæ wæænte
tededinque, Wængonguīmi imidö anguēnē,
ante apænedäni incæte tömēnāni botö imote
önonquedö ante cædānipa.

Waadānique nāni wææ änönö ante odömonte
apænedānipa töö.”

Ante Wængonguī püingampa, ante
yewæmongacäimpa. ⁸ Edæ Wængonguī, iīmai
cæedäni, ante nänö wææ angainö ante Baa ānimīni
inte mīnitö waadānique nāni ānewēnö ante Ao ante
cæminipa töö, angantapa.

⁹ Ante apænedinque Itota godömenque,

—Minitö dodäni nāni angainonque ante eñente
cæcæte ante cædinque Wængonguī nänö wææ
angainö ante wido cædinque dicæ waa cæminiyaa.

¹⁰ Möitee wodi, “Bitö Wæmpo ingante bitö badä
inante waadedinque waa cæe,” angacäimpa.
Ayæ, “Waacä wæmpocä ingante wäänä inante
püinte wænæ wænæ angä ininque mīnitö tömengä

ingante wænömini wæncæcäimpa,” ante wææ ante yewæmongacäimpa. ¹¹ Incæte mīnitō iimainō ante wææ cæminipa. Waocä mæmpocä ingante waa cæquēnengä iñongante wäänä inante adobaï waa cæquēnengä iñongante mīnitō wæætē wææ äninque, Bitō wæmpocä ingante wäänä inante apænedinque iimaï ante apænecæbiimpa, änewēmīnīpa. Bitō, “Mæmpo, bitō qui, ante, Badä, minō qui, ante do botō pönonguēnēnō incæ ñowo wæætē Wængonguï ingante do edæ godonte impa,” ante, Codobänō nāni änō impa, ante apænecæbiimpa. ¹² Äninque mīnitō Wæmpo beyæ wäänä beyæ nē cæquēnengä ingante wææ ämīni beyæ tōmengä wīi cæcampa. ¹³ Mänömaï cædinque mīnitō dodāni nāni angainō mīni Ao ante æninonque ante eñēninque Wængonguï nänō angainō ante edæ, Önōneque impa, ante baï cæminipa tōö. Ayæ adobaï wapiticæ äninque mīnitō wadō wadō cædinque wēnæ wēnæ cæminipa tōö, ante Itota apænegacäimpa.

¹⁴ Ayæ nanguï ināni inānite Itota aa pecä pöñönānite apænecantapa.

—Mīnitō tōmāmīni imīnite apænebo eñēninque ocaidē pönente ædæmō eñēedāni. ¹⁵ Quincoomē yabæque ongoncoo incæ waocä önönē guidi beyænque tōmengä mīmō dicæ wentamō entawenguingää. Wæætē mīmönē wīwa pönēninque nänō tao godincoo beyænque mīmō wentamō mongængampa, ante apænebo eñēedāni.

¹⁶ Eamonca ongonte eñēedāni.

¹⁷ Ante apænedinque Itota nanguï ongönāni inānite emō cæte oncönē gote wäänē guicä ate

tömengä nänö nē emiñænäni guiquënë, Mänömainö ante odömonte apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebitapa, ante eñencæte ante wæmönipa. ¹⁸ Ante wæyönänite Itota,

—Minitö incæ ocai ömæcadäni bai inömini inte eñenämai iminitawo. Cænguï incæ waocä mimönë guiipa wentamö ewocaquingää. ¹⁹ Edæ wii mimönë guiipa. Wæætë cæncadë guite goiwaa ogä mente wido cæquinque i apa anewëminii.

Mänömainö äninque Itota, Tömää cænguï waëmö impa, angacäimpa. ²⁰ Äninque godömenque,

—Mimönë wiwa pönëninque nänö tao godincoo beyænque waocä wentamö ewocacampa. ²¹ Edæ mimönë nänö entawente taodinö beyænque waocä önöwëninque wënæ wënæ ante pönengampa. Mimönë towëinente nänö pönëno beyænque waocä godö towente quëwengampa. Mimöno æinente wædinque wacä qui awëmö ængampa. Mimönë nänö piinte pönëno beyænque godö wænongampa. Nänöogængä inämai iñongante waocä mimönë towëinente nänö pönëno beyænque godö mongampa. ²² Mimönë nanguï æinente wædinque mäincooque ante pönëwengampa. Mimönë nänö taodi beyæ wacä ingante piinte cæcampa. Mimönë pönëwëninque, Wacä edæ oda cæcädänimpa, ante babæ cæcampa. Wiwa nänö pönëwëno beyænque quingämë bai cæte quëwengampa. Mimönë nänö piinte adö beyæ waocä, Wacä bai ñænæmo pönë bacæboimpa, ante cæcampa, ayæ wacä ingante godö wënæ wënæ ante babæ angampa. Mimönë nämä ante waa ate nänö pönëno beyænque, Tömëmoque waëmö imopa, ante nämä waa acampa. Mimö ömædengä inte

ēñēnāmaī cæte önonque quēwengampa. ²³ Mänii wīwa cæpāmo tōmāmāmo mīmönē nānō pönēnō beyænque waocā wentamō ēwocacampa, ante Itota apænecāimpa.

Onquiyæ oodeo ināmaī inte Itota ingante pönente angä

(Mäateo 15.21-28)

²⁴ Mäniiñömō quēwente godinque Itota Tido eyequei gogacāimpa. Ayæ, Awēmō guiite owoyōmo wadāni adāmaī incädānimpa, ante pönēninque oncönē pō wäänē guiite ongongä incæte ædō cæte wii aquinānii. ²⁵ Edæ, Itota owocampa, ante do tededāni ēñēninque wacā wäänä, Botō wengä onquiyængä iñömō wænæ nē wentamō ēwocacā ingante enempocampa, ante wædinque Itota weca ponte ædæ wæænte apænecantapa. ²⁶ Itota ēñēmi. Wænæ botō wengä tönō nē quēwengä ingante wido cæquimi, angantapa. Mänii onquiyængä Tidopēnitiabæ nē ēñagaingä inte guidiego tededō nē tedecā inongä. ²⁷ Adinque Itota, Wii oodea onquiyængä inongampa, ante wædinque angantapa.

—Wēnāni cænguī inguēnē waocā dicæ guintamōidi cænguī ante wææntodonguingää. Bitō edæ wabi iñōmite botō bitō beyæ ædō cæte cæquimoo.

²⁸ Äñongante,

—Awēnē iñæmpa wēñænāni cænguī cæninque eyepodāni wæænte ænömengadæmpa inō öñöñö guintamōidi ade cæmpa.

²⁹ Ante apæneyongä Itota,

—Bitö nö apænedimi inte waa gocæbiimpa. Wænæ bitö wēñængä nänö wædö incæ dobæ edæ emö cæte wadæ gotimpa.

³⁰ Angä ēñēninque oncönē go guiite ayongä tömengä wēñængä önonganque bate möimoga on-gongä agacäimpa.

Babetamoncacä ingante Itota waa cæcampa

³¹ Mänii Tido gote quēwēninque Itota wadæ god-inque Tidöo wodo pänta gocanque go Gadideapæ wedeca poncæ cædinque Decapodibæ yaatænque pongantapa. ³² Gadideapæ wedeca pongä ad-inque wacä önömonca babetamoncacä inte önöne wapiticæ tedecä ingante Itota weca ænte pöninque, Gampo cæbi waa babaingampa. ³³ Äñönäni Itota babetamoncacä ingante nänēnē ænte godinque önömonca pædæ guipomoncacantapa. Ayæ nämä önompo towæ tänompodinque wapiticæ tedecä ingante godö gampo cæguēnēwacantapa. ³⁴ Ayæ öönædē inö æmō adinque öö guēmante äninque babetamoncacä ingante, “Epata,” äninque mönö tededö, “Önömonca wi æmoncabäwe,” angantapa.

³⁵ Äñongä edæ önömonca tee mömoncate bai inī wi ænete bai badinque önonguēnēwa ñimæncæguēnēwa gote bai cæguēnēwadinque töö tedecantapa. ³⁶ Itota, Botö cæbo nē adimini inte gode änämaī iedäni, äninque ancaa angä incæte nē adinani iñömö godömenque nanguī gode ä gode ä cæte tededäni ³⁷ Eñente wædinque tömänäni nanguī guiñēninque, “Edæ önömonca babetamonca inināni inänite Itota cæcä ate önömonca ēñēnāni badänipa. Önöne babetade inināni inänite cæcä ate önöne

tededäni badäni atamönipa. Tömää edæ waa cæcä ingampa,” ante nanguï tedete wægadänimpa.

8

4.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa (Mäateo 15.32-39)

¹ Mäniñedē wadäni tæiyæ pönï inäni ponte eññönäni tömēnāni cænguï dæ ä adinque Itota tömengä miñæ nē godäni inänite aa pecä pönäni ate,

² —Inäni botö weca ongönäni iñömö mēönaa go adoönæque iñonte botö weca ongöñönäni tömēnāni cænguï ömæpodäni badäni ate wædinque botö tömēnāni tönö godongämæ wæte bai nanguï pönemo imopa. ³ Cænämäi inte gue ænente wæyönänite botö, Oncönē goedäni, ämo gote bai tömēnāni edæ idömæ godinque tepæ gæwæninque edæ nangæ badinque bocæ bocæ cæte wæcædönänimpa. Edæ pancadäniya gobæ quëwente pönäni abopa.

⁴ Ante apænecä eñente wædinque tömengä miñæ nē godäni wæætē,

—Inæmpa önömæca incæ päö impa æninque godömöni cænguïnänii.

⁵ Ante wæyönänite Itota,

—Päö æpodö nææmini. Äñongante,

—Önompo æmæmpoque go mēa mæ ongompa.

⁶ Ante apæneyönäni Itota godongämæ nanguï ongönäni inänite angä onguipoiya tæ contadänitapa. Ayæ päö önompo æmæmpoque go mēa nāni næænincoo pædæ godönäni æninque tömengä Wængonguï ingante, Bitö waa pönömi

cæncæmönimpa, ante apænedinque pä æninque tömengä miñæ nē godāni inänite, Pædæ godö pædæ godö cæmini cæncædänimpa, ante godongä æninque wadāni inänite godāni ænte cænänitapa. ⁷ Ayæ gæyæ mēa pōni næænänitapa. Mänii nāni nææni æninque Wængongui ingante apænedinque adobaï angä pædæ godö pædæ godö cædāni. ⁸ Æninque tömo pōni cænänitapa. Ayæ idæwaa cænāni ate tömēnāni pä ænte nāni cænte ñōnōni ee õñoncoo wente æninque Itota miñæ nē godāni otodē pōnō da wēnänitapa. Ìninque õnompo æmæmpoque go mentodēa cængui eyede contagatimpa. ⁹ Nē cænāni iñömō onguiñænānique ante tee mampote coatodo miido ganca baï ināni inte ongönönänimpa. Ìnque cænāni ate Itota angä wadæ godänitapa. ¹⁰ Godāni ate Itotaidi do wipodē guui contate cæwodinque imæmāa pōninque Dadämānotabæ pongadänimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante Paditeoidi änänipa

(Mäateo 16.1-4; Odoca 12.54-56)

¹¹ Itota pongä adinque Paditeoidi ponte bee tēninque tömengä ingante, Æbänö cæbii, æbänö ämii, ante ancaa änänitapa. Ayæ, Mönö amö eñente tömengä oda cæbaingampa, ante cædinque Itota ingante apænedinque, Bitö, Pönencædänimpa, ante öönædē mä cæi baï cæbi amönie. ¹² Änāni eñēninque Itota, Ancaa änāni awædö, ante wæwente badinque öö öö ante guëmangantapa.

— Ìñæmpa ñōwomīni, Mä cæte odömömi adinque pönemaimönipa, ante ancaa ämīni awædö.

Nāwangä ämo eññedäni. Ñöwomīni imīnite mā cæte odömönāmaï ingæimpa.

¹³ Ante äinique tömēnāni inānite emō cæte godinque wipodē guiite æmæmäa taocæ cæte cæwodinque wadæ gocantapa.

Wapiticæ apænedäni eññinique gomō aedäni, angampa

(Mäateo 16.5-12)

¹⁴ Mänīi æmæmäa nāni tao gocæ cæyedē tömengä miñæ nē godāni guiquēnē päö wīi pönente ænämaï inte godāni ininque päö adoque pōni nāni wēenēñedē ñönōninque wipodē oñompa. ¹⁵ Itota iñömō mänīi päö tömēnāni nāni ænämaï inō ante wīi tededinque wadō ante pönente apæncantapa.

—Päö yedæ æmpoqui, ante Paditeoidi tönō Edode nāni da wente cæi ate gomō aedäni. ¹⁶ Angä eññente wædinque tömengä nānō nē emiñænāni wæætē nāni caboque tededinque, Päö ænte pönāmaï imōimpa, ante Itota wabānō mänōmaï beyæ ämaingampa.

¹⁷ Ante nāmāneque tededäni wædinque Itota wæætē tömēnāni inānite,

—Päö ænämaï inte mīni pöninō ante quimæ tedewēmīni. Botō päö ante dicæ wæbogaa. Nangui cæbo adīmīni inte mīnitō ayæ eññenāmaï imīnitawo. Edæ mīmō omædēmīni inte tedewēmīnipa, ante awædō. ¹⁸ Edæ awincaque adinque ayæ adāmaï imīnitawoo. Önōmoncaque eññinique eññenāmaï imīnitawoo. Edæ botō æbānō cætabopa, ante adīmīni inte edæ wīi pönēmīnitawo. ¹⁹ Päö önompo æmæmpoque botō pä ænte godōni incæ tinco

mīido ganca ināni nāni cænte ñōnōnī ee oñōñonte
æpotodēnō cænguī wente æmīnii.

Äñongante,

—Önompo tipæmpoga go mentodëa.

²⁰ Ayæ päö önompo æmæmpoque go mëa
guiquënë coatodo mīido ganca ināni nāni cænte
ñōnōnī ee oñoncoo æpotodēnō cænguī wente
æmīnii.

Äñongante,

—Önompo æmæmpoque go mentodëa.

²¹ Apænedāni ëñëninque tōmengä edæ,

—İñæmpa Tadoteoidi tönö Paditeoidi wapiticæ
ante nāni odōmonte apænedö ante botö, Gomö
aedāni, ante wææ ämopa, ante mīnitö ayæ
ëñënāmaī imīnitawoo, angacäimpa.

*Betaida inñömö babetamongä ingante
gampomongampa*

²² Mäninö godinque Betaida inñömö pönāni
adinque wadāni babetamongä ingante Itota
weca ænte pöninque, Gampomonguimi. ²³ Änāni
ëñëninque Itota babetamongä önompo bæi ongonte
töo æmænte tōmēnāni quëwëñömö tao yabæque
ænte mäocä gocantapa. Ayæ godö towæ tänömonte
gampo cæmöninque, Pancaa tæcæ abi edæ,
angantapa. ²⁴ Äñongä edæ tæcæ inñæ æmonte,

—Awæ cægonte bai waodāni incæ cægönāni
abopa. ²⁵ Itota wæætë godö gampo cæmongä ate
babetamongä iningä incæ ñöwo cöwä adinque edæ
waa bamöninque tōmäo edonque pönī acantapa.

²⁶ İninque tōmengä ingante Itota,

—İñömö nani quëwëñömö yaatænque wadæ god-
inque tømëmi oncönë goe, angä gogacäimpa.

*Bitö Codito inömi imipa, ante Pegodo angampa
(Mäateo 16.13-20; Odoca 9.18-21)*

²⁷ Itota inömö tømengä miñæ në godäni tönö
wadæ godinque Tetadea Pidipobæ wædænque
inani nani quëwëñömö wædænque inani nani
quëwëñömö go go cædänitapa. Idömæ godinque
tømengä nänö në ëmiñænäni inänite Itota
angantapa.

—Wadäni botö imotedö ante tededinque, Æbodö
imoo, ante apænedäni ëñëminii.

²⁸ Äñongante,

—Bitö imitedö ante apænedinque pancadäniya,
Æpænë në guidongaingä Wäö wodi incæ Itota
adocä imaingampa, ante tededänipa. Wadäni
guiquënë, Ediya wodi incæ Itota inongä
imaingampa, ante apænedänipa. Wadäni guiquënë,
Wængongui beyæ në apænegainäni bai Itota
inömö adocä imaingampa, ante bitö imitedö ante
tededänipa, änänitapa.

²⁹ Ante tømengä miñæ në godäni apænedäni
ëñëninque Itota,

—Ayæ minitö guiquënë, Æbodö imoo, ante äminii.

Äñongante Pegodo inömö,

—Bitö mönö Codito inömi imipa.

³⁰ Angä ëñëninque, Botö imotedö ante, Codito
inongä ingampa, ante gode änämaï edæ pæ
wëëneedäni, ämopa, ante Itota wææ angacäimpa.

*Itota, İmaï cædäni wæncæboimpa, ante
apænecampa*

(Mäateo 16.21-28; Odoca 9.22-27)

³¹ Ayæ mänñedē Itota tömengä miñæ nē godāni inānite iīmaī ante mā odōmonte apænegacāimpa. Botō Waobo ēñagaimo inte nanguī caate wæquēnēmo imopa. Edæ nē aadāni nāni Picæncabo tōnō, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni tōnō mänināni iñōmō botō imote Baa änāni wæquēnēmo imopa. Ayæ botō imote godōmenque wænōnāni wæncæboimpa. Incæte botō do wænōnāni wænīmo inte edæ mēōnaa go adoönæque iñonte ñāni ömæmoncæboimpa.

³² Mänōmaī ante Itota edonque apænecantapa. Apænecā ēñēñōnāni Pegodo guiquēnē Itota ingante nānēnē mäocā godinque, Quimæ wæncæ ānewēē, wææ ante tæcæ pīncæ cæyongante, ³³ Itota edæ tömengä miñæ nē godāni gāmænō dadi emænte adinque Pegodo ingante näemæ pīinique angantapa.

—Bitō Tatānabi bai inōmi inte edæ botō weca ongōnāmaī wadæ gobāwe. Wīi Wængonguī nānō änōnō ante pōnēmi inte bitō waodānique nāni pōnēwēnonque ante pōnēninque mänōmainō ante tedebi awædō, angantapa.

³⁴ Ayæ tömengä emiñænāni tōnō nanguī ongōnāni inānite aa pecā pōnāni ate Itota tömänāni inānite apænedinque,

—Æcānō botō miñæ pōinēna ina tömengä nāmā beyænque ante pōnēnāmaī inte botō miñæ tee empote poncæcāimpa. Nāmā nānō wænguīwæ ænte mongænte ponte bai cædinque tömengä, Botō wænguīmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cōwē tee empote gocæboimpa, äninque poncæcāimpa. ³⁵ Edæ æcānō, Nāmā wææ gompodinque quēwæncæboimpa, ante cædinque

botö miñæ pönämaï ingä guiquenē tömengä iñömö edæ quëwënämaï incæcäimpa. Wæætē edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote godinque tömengä waa pöni nänö cægäinö ante apænecæboimpa, ante æcänö cæda guiquenē tömengä edæ ayæ quëwencæcäimpa. ³⁶ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wë womonte ba ïinque edæ tömengä nänö ömæwocate wæquinque mäincooque æmaingampa. ³⁷ Ìñæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætē æmaingäa. ³⁸ Nöwodäni Wængongui ingante pämänte godinque nē ëñenämaï cædäni weca quëwëninque minitö iñömö botö Waobo nē ëñagäimo beyæ ante guingo imonte wäminitawo. Botö apænedö beyæ ante guingo imonte wäminitawo. Ìñæmpa botö Mæmpo ñäö guinæ gongæñonte anquedoidi tæiyæ waëmö ëmönäni tönö dibæ pöninque botö wæætē botö beyæ ante nē guingo imonte wædingä beyæ ante näëmæ guingo imonte wæcæboimpa.

9

¹ Mänömainö äninque Itota godömenque,
—Botö weca ongömïni pancamïniya iñömö iïmaï ba acæminimpa, ante näwangä ämopa. Minitö ayæ wænämaï mümïni quëwëñömïni botö Wængongui Awënë Odeye inömo inte tæi piñæninque Tæiyæ Awënë babo acæminimpa, ante Itota apænegacäimpa.

*Itota waëmö pöni ñäö bai ëmongä bacä adäniya
(Mäateo 17.1-13; Odoca 9.28-36)*

² Mäninö ante apæ necä ate Itota iñmō önompo æmæmpo que go adoönæ que iinque go ate Pegodo ingante Tantiago tönö Wäö inate mänimpodänique inänite änanquidi mäicä adodänique æibæ æite on-gongadänimpa. Æite ongöñönäni edæ Itota aw-inca tömënäni ayönäni edæ wii cöwë nänö emönö bai waemö pönï ñäö bai edæ emongä bamongä adänitapa. ³ Tömengä weocoo ñäö pönï näämænta weocoo eñacä adinque tömënäni, Ædö cæte iincoo bai näämænta pönï yamonte cæquinänii, ante edæ wædänitapa. ⁴ Ayæ ayönäni edæ doyedë pönï nē æigaina iñmō Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ Itota tönö edæ godongämæ pö gongæninque tedegöna adänitapa. ⁵ Adinque Pegodo guiquënë Itota ingante,

—Awënë nē Odömömi eñëmi. Iñmō mönö waa pönï ongonde awædö. Bitö ämi iinque mönitö oncontai coo mentaiya go adotaique mænöninque bitö oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænömaimönipa, angantapa.

⁶ Edæ Wäö tönö Tantiago tönö godongämæ guñente wædinque Pegodo, Æbänö ante tedequimoo, ante eñënämaï inte mäninö ante önonque tedecantapa. ⁷ Ayæ edæ boguimämo ocabogadäni obo wææninque ganta owo iinque önönepämoque boguimämodë apæ necantapa. “Iingä iñmō botö Wengä botö nē waadecä ingampa cæminii. Tömengä pönö apæ necä ate eñëdäni,” ante apæ necä eñengadänimpa. ⁸ Eñëninque quingæ gomö gomö ayönäni wada edæ do dæ goda iñö nate Itota adocanque ñöwo

tömēnāni weca ongongä agadānimpa.

⁹ Ayæ ānanquidi inō wææ pōñōnāni Itota tömēnāni inānite angantapa. Mānīnō mīni adinō ante mīnitō gode ānāmaī pæ wēēneyōmīni botō Waobo ēñagāimo inte edæ wænte ate ñāni ömæmoncæboimpa. Ñāni ömæmōmo ate mīnitō edæ māñīñedē ate apæñecæmīnimpa. ¹⁰ Ante angä ēñēnīque tömēnāni gode ānāmaī pæ wēēnedāni incæ nāmāneque, Mānīnō tömengä nānō ñāni ömæmonguimāmo ante æbānō ante apæñecää, ante wædōnānimpa. ¹¹ Ìnīque Itota ingante,

—Mānōmaī ī ñīnīque, Ediya wodi tāno poncæcāimpa, ante nē odömōnāni ññæmpa quīnante apæñedānīi.

¹² Äññōnānite Itota wæætē,

—Ediya wodi nāni ānongä ññōmō tāno pongä ingampa. Nāwangä impa. Pōnīnīque tömengä, Doyedē ingāi baī ññōwo wæætē adobaī nō pōñī bacæimpa, ante badongampa. Ìnīnīque dodāni Waocä nē ēñāquingä ingantedō ante yewæmōnīnīque, Nanguī caate wæyongante wadāni pūīnīnīque Baa ancædānimpa, ante quīnante yewæmongadānīi, ante pōñēmīni. ¹³ Incæte botō ñīmāinō ante apænebo ēñēedāni. Ññōwocä mönō Ediya inongä inte do pongäimpa ante aquēñē. Tömengä pongä adīnīque wadāni edæ dodāni nāni yewæmongainō baī adobaī cædīnīque quīēmē ante nāni cæinēwēñō ante do cædānipa, ante Itota tömengä tōnō nē æidīnāni inānite apænegacāimpa.

Itota wēncæ ingante angä go ate wēñcængä waa bacampa

(Mäateo 17.14-21; Odoca 9.37-43)

14 Itotaidi mänii wææninqe tömengä nänö nē emiñænāni æidāmaī ināni weca ponte ayönāni wadāni nanguī ināni goto gongænāni adānitapa. Nē æidāmaī ināni tæcæguedē ongöñönānite nē wææ odömönāni guiquēnē tömēnāni tönö wæætedö wæætē änāni adānitapa. 15 Itota do pongä adinqe edæ goto gongænināni tömānāni guiñente wædinque wadæ pogodo ponte bee tēninqe, Bitö pömi, änānitapa. 16 Añönānite Itota,

—Tömēnāni tönö quinö ante apænedinqe wæætedö wæætē äminii.

17 Añongante adocanque tæcæguedē ongongä inte wæætē apænedinqe,

—Awēnē nē Odömömi eñēmi. Botö wengä wēnæ babetadecā ingante ewocampa, ante wædinque botö tömengä ingante bitö weca ænte pontabopa. 18 Æyömömē ongöñongante wēnæ pö guiddinqe wēñængä ingante cōwē gotodongä tæ go wæængampa. Ininqe wēñængä wodi māvanta tadedinqe wentoquēnē wentoquēnē angadinque pæ opate bacampa. Mänömaī cæcā ate wædinque botö bitö miñæ nē godāni inānite, Wēnæ inte wido cæedāni, ämo cæquēnēnāni incæ ædö cæte cæquināni.

19 Ante apæneyongä Itota tömēnāni inānite,

—Nōwomīni mīni pönēgade. Botö mīnitö weca æpogadö quēwēmoī. Pönēnāmaī inte cæyöminite botö æpogadö piyænē cæte wæwēmoī. Edæ wēñængä ingante botö weca ænte māmömīni pongædāni, angantapa.

20 Ænte pönāni ate wēnæ incæ Itota ingante adinqe do wēñængä ingante do do wæate bai

cædinque wido cæcä tæ go wæængantapa. Ayæ mawantabo tadedinque бага wentoquënë wentoquënë angadinque edæ pæntæmæ pæntæmæ gocä. ²¹ Adinque wæmpocä ingante Itota,

—Æyedënö mänömaï bacäi.

Äñongante,

—Wëñængäñedë do badingä inte quëwengampa.

²² Quëwëñongante wëñængä ingante wantæ wantæ iñö wantæ wantæ iñö, Gongapamö guitodömo gonte wæncæcäimpa, ante wënæ incæ cæcä. Ayæ, Æpænë adobaï guitodömo becadote wæncæcäimpa, ante cæcampa cæbii. Näwangä tæi pïñæmi ininque bitö mönatö wæwënö ante pönente cæbaïmipa. ²³ Äñongante,

—Bitö guiquënë wabänö wede pönëmi ïmitawoo. Edæ wede pönëñongante edæ waocä beyæ tömää do cæte impa.

²⁴ Angä ëñente wædinque wæmpocä iñömö yedæ äninque,

—Bitö ïmite pönëmopa. Edæ botö æmæ pönënö ante bitö cæbi ate ædæmö wede pönente bacæboimpa, ante wæbopa.

²⁵ Ante äñongä nanguï inäni do pogodo pönäni ate wædinque Itota iñömö wënæ në wentamö ëwocacä ingante pïinte äninque,

—Wënæbi bitö, Babetamonca babetade bacædänimpa, ante në cæbi inömi inte ñöwo tao godinque wïi adodö guiquïmi incæbiimpa, angantapa.

²⁶ Ëñente wædinque nanguï Yæ yæ äninque wëñængä ingante wido cæcä do do wäate tæ go wææninque pæntæmæ pæntæmæ goyongante

wënæ tao gocantapa. Gocä ate wëñængä do wëñinäni bai öñongä ate wædinqe pancadäniya, Æmæwo wæmaingampa, ante wædäni. ²⁷ Ìninqe Itota ìñömö pædæ wææmpo önompo bæi ongonte ængæ ganticantapa.

²⁸ Itota ayæ wadæ godinqe oncönë pö guiiyongante tömengä nänö në ëmiñænäni awëmö äninqe,
—Mönitö guiquënë bitö bai wido cæcæte ante cædinqe quïnante wido cædämaï intamönii.

²⁹ Ante wæyönänite,
—Wënæ mäningä bai ingante wido cæcæte ante cædinqe wantæpiyæ cænämaï inte Wængonguï ingante nanguï apænete ate wido cæcæimpa, ante apænecä ëñengadänimpa.

Wænönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apænecä

(Mäateo 17.22-23; Odoca 9.43-45)

³⁰ Ayæ wadæ gote Gadideabæ wodo pänta godinqe Itota, Wadäni adämaï ìñönänite ³¹ botö ëmiñænäni adodänique ongöñönänite odömönte apænebo ëñencædänimpa, ante cæcantapa. Ayæ tömënäni ìnänite ìmaïnö ante awëmö apænecantapa.

—Adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö ongongää, ante godö odömöninque botö ìmote woadäni nempo pædæ godongä æncædänimpa. Në ænänäni wæætë botö ìmote edæ wænönäni näñe wæncæboimpa. Incæte mëönaa go adoönæque ìñonte botö adobo incæ ñäni ömæmoncæboimpa.

³² Ante apæneyongante tömengä ëmiñænäni önömoncaque ëñëninque ëñënämaï ìnänäni inte, Æbänö

ante tedebii, ante guiñente wædinque änämaï pæ wëenegadänimpa.

Æcänö ñæncængä inte nē angä inguingää, ante tededänipa

(Mäateo 18.1-5; Odoca 9.46-48)

³³ Mänii godinque Capënaömö iñömö ponte oncönë guiidinque tömënäni inänite Itota,

—Idömæ pöninque æbänö ante tedeminitawo.

³⁴ Äñongante edæ, Mönö cabo incæ æcänonque ñænængä pöni inongä inte nē angä inguingää, ante tedewëninäni inte guingo imonte wædinque pæ wëenedänitapa. ³⁵ İninque tæ contadinque Itota iñömö, Dote, nani äincabo inänite, Pöedäni, angä pönäni ate,

—Yæcado ongömote, ante nē änogä iñömö tömengä wæætë yæmiñængä pöni gote ongonte tömänäni beyæ nē godö cæcä bate waa tobaingampa.

³⁶ Äninque Itota wëñængä guiyangä ingante æninque tæcæguedë goncæte pæ mäninque tömënäni inänite wæætë apænecantapa.

³⁷ —Æcänö botö emöwo apænedinque mäningä bai wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö imote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa. Ayæ edæ botö imote, Pöe, ante nē waa cæcä iñömö tömengä iñömö wii botö adoboque imote waa cæcä ingampa. Wæætë botö imote nē da pönöningä ingante Wængongui ingante adobai edæ, Pöe, ante do waa cæcampa, ante Itota apænecacäimpa.

Mönö imonte æcänö pünämaï ina mönö tönö cæcampa

(Mäateo 10.42; Odoca 9.49-50)

³⁸ Itota mänömaï apænecä eññönäni Wäö guiquënë,

—Awënë në Odömömi eññemi. Wacä bitö emöwo apænedinque wënæidi inte wido cæcä atamönipa töö. Ayæ, Wii mönö cabo ingampa, ante adinque mönitö tömengä ingante Baa äninque, Cädämaï imäwe, antamönipa.

³⁹ Ante apæneyongante Itota wæætë,

—Ee amini cæcädäni. Edæ æcänö botö emöwo apænedinque öönädë näni cæi bai mä cæda, tömengä ædö cæte botö imotedö ante do wënæ wënæ anguingää. ⁴⁰ Edæ mönö imonte æcänö pünämaï ina tömengä mönö cabo inongä inte bai mönö tönö godongämæ cæcä ingampa töö. ⁴¹ Näwangä ämopa. Bitö Codito nänö në emiñænömi imi ænte bee, ante wacä minitö iminite æpæ adotacaque pönongä bemini ininque në pönöningä wæætë tömengä nänö pönöninö beyæ eyepæ æncæcäimpa, angacäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante näni wæquinque cädänipa

(Mäateo 18.6-9; Odoca 17.1-2)

⁴² Mänömainö apænedinque Itota godömenque apænecantapa. “Wädäni godö cädäni beyæ botö imote në pönänäni incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cädänipa. Ininque, Wëñängä adocanque guiyangä pönï ingä incæ oda cädämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque në godö cæcæ cædingä ingante iïmaï cädäni ininque tömengä toquëngä imaingampa. Waodäni

nāni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca æninque tõmengä önömenca æ wëmencadinque tõmengä ingante tæcætibæ wido cædāni ïninquetõmengä edæ, Wënæ wënæ cædāmaï inte becadote wæmo beyænque Wængongui botö ïmote wïi godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënegä ïmaingampa. ⁴³ Bitö önompoca cædinque wënæ wënæ cæbi ïninquet bitö önompo aa wi æmpote baï wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbäwe. Ìñæmpa inguipoga quëwëninque æmæmpoque empobi incæte bitö cöwë bitö wænāmaï quëwenguinque öönædë æibi waa ïmaimpa. Edæ wïi tipæmpoga empobi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wïi æmæwo wido cæte wæquïmidö anguënë. ⁴⁴ Edæ mäniñömö tadömengadænguipo ïñömö cængota wænāmaï gonga ëmönāmaï bæcoquinö anguënë.”

⁴⁵ Ayæ, “Bitö önöwaca wapiticæ godinque ëñënāmaï cæbi ïninquet önöwa aa wi æwate baï wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbäwe. Ìñæmpa inguipoga quëwëninque æmæwaque ëwabi incæte bitö cöwë bitö wænāmaï quëwenguinque öönædë æibi waa ïmaimpa. Edæ wïi tipæmpoga ëwabi inte edæ bitö tadömengadænguipo wido cæte wæquïmidö anguënë. ⁴⁶ Edæ mäniñömö tadömengadænguipo ïñömö cængota wænāmaï gonga ëmönāmaï bæcoquinö anguënë.”

⁴⁷ “Ayæ ægodawate tæ go wæænte baï cædinque bitö awinca beyæ ëñënāmaï cæbi adinque bitö awinca cāi cæmonte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæquïmi, ämo. Edæ bitö, Botö tipæmonga ëmonte incæ tadömengadænguipo

wii goinente awædö, ante pönente wædinque edæ cäi cæmonte awinca æmæmonque emömi inte quëwëninque Wængongui Awënë Odeye weca æite waa tobaïmipa. ⁴⁸ Edæ mänïñömö tadömengadænguipo iñömö cængota wænämaï gonga emönämaï bæcoquinö angüenë,” ante Itota apænecantapa.

⁴⁹ Ayæ godömenque apænedinque, “Waadäni, Ööingä ñömænämaï ingæimpa, ante cædinque cati ñænæ quimönique gongapamö æñö cæte biyadänipa. Waomini tömämïni adobaï caate wædinque ædæmö biyate bai badinque ñömænämaï inguimïnidö angüenë. ⁵⁰ Cati quimonte cæi iñömö waëme inte gæpæ emompa. Incæte nongæmonte ba adinque mïnitö wæætë æbänö nö cæmïni wæætë gæpæ emongui i. Ööingä waëme bacæimpa, ante quimonte cæi wëä wëä pæmönäni bai cædinque mïnitö mïni caipæ incæ piyænë cæte wacä ingä wacä ingä waa cæte quëwëedäni,” ante Itota odömonte apænecä eñengadänimpa.

10

Nänöogængä ingante nani pämcënö ante (Mäateo 19.1-12; Odoca 16.18)

¹ Mänï Capënaömö ongöninque wadæ tao iguidinque Oodeabæ ganca Oododänö æmæ wedeca pongantapa. Pongä adinque nanguï inäni wæætë pö pö cädäni adinque Itota cöwë nänö odömöi bai adobaï odömonte apænecä eñënanitapa. ² Paditeoidi guiquënë, Godö ämö eñëninque Itota adodeque oda cædete wacä tocæi, ante cædinque tömengä weca pöninque, Itota eñëmi,

änänitapa. Wængongui æbänö ante wææ angacäi. Waocä tömengä nänöogængä ingante pämgängä ininque edæ nö cæte intawo.

³ Ante añönäni tömengä wæætë,

—Möitee wodi æbänö ante yewæmöninque mīnitō imīnite wææ angacäi.

⁴ Angä ëñëninque,

—Æmæwo pämgæmo goquimi, ante yewæmöninque mäninta bitō yewæmöninta onquiyængä ingante godōmi ængä ate bitō önonque pämgæncæbiimpa, ante Möitee wodi wææ ante yewæmongacäimpa.

⁵ Ante apænedäni ëñëninque Itota,

—Ïñæmpa, Mīmō ömædëmīni inömīni inte mīnitō wënæ wënæ cæinëmīni imīnīpa, ante wædinque Möitee wodi, Mänömaï cædäni, ante yewæmongacäimpa. ⁶ Edæ wëenëñedë Wængongui nänö badongaiñedë tömengä, “Onguïñængä ingampa, ayæ, Onquiyængä ingampa, ante badongacäimpa. ⁷ Mänömaï beyæ waocä mæmpocä ingante ëmö cædinque wäänä inante ëmö cæte godinque onquiyængä ingante, Botō nänöogængä, ante æmæwo mongä ate tömëna nänä gæncaya inöna inte möninque guëa quëwencædaimpa.

⁸ Ïninque æmæwo möninque tömëna nänä gæncaya incæ adocanque bai bate quëwencædaimpa,” ante Möitee wodi nänö yewæmongai bai cædinque tömëna nänä gæncaya do möninque nänënë inämaï adocanque bai do bacäimpa. ⁹ Mänömaï beyæ Wængongui, Adocanque bai inapa, ante nänä gæncaya nänö në badongaina iñönote waocä wæætë pango cædämaï incæcäimpa.

¹⁰ Angä wædinque Itota tönö oncönë guiddinque tömengä miñæ nē godänique, Æbänö ante ämitawo. Godömenque apænebi eñëmönie. ¹¹ Ante añönänite Itota,

—Æcänö nāwä nänöogængä ingante pämæninque wacä onquiyængä ingante möna tömengä wiwa towengä do badinque nāwä nänöogængä ingante wiwa cæcampa. ¹² Onquiyængä guiquënë tömengä nänöogængä ingante pämænte godinque wacä ingante godö mongä ïninque tömengä adobaï wiwa towengä bacampa, ante Itota apænecä eñengadänimpa.

Wēñænāni ïnānite gampo cæcadinque waa apænecampa

(Mäateo 19.13-15; Odoca 18.15-17)

¹³ Ayæ ate, Wēñænāni ïnānite Itota pönö gampo cæcadinque waadete apænecæcäimpa, ante cædinque wadäni tömengä weca ænte pö ænte pö cædäni adinque tömengä miñæ nē godäni guiquënë, Ænte pönämaï ïedäni, äninque Baa Baa änāni. ¹⁴ Ate wædinque Itota ænguï badinque nē Baa änönāni ïnānite wææ äninque,

—Wēñænāni ïnānite ee amini poncædänimpa. Edæ mänināni nāni pönönö baï adobaï pönänāni inte edæ Wængonguï Awënë Odeye nempo do quëwënāni ïnānipa. ïninque mïnitö iñömö wēñænāni ïnānite Baa änāmaï ïedäni. ¹⁵ Edæ nāwangä apænebo eñëedäni. Wēñængä do pönengä inte Ao angä ingä baï Wængonguï Awënë Odeye ingante do pönëninque nē Ao änāni iñömö tömënänique tömengä nempo guiddinque quëwënānipa. Wadäni guiquënë Wængonguï Awënë Odeye ingante Baa ante pönänāmaï ïnāni guiquënë

tömēnāni ædō cæte tōmengä nempo guiddinque
quēwenguinānii, ante Itota apænegacäimpa.

16 Äninque edæ wēñænāni inānite bæi ongonte
pæ mäninque, Wængongui mīnitō imīnite waadete
pōnō cæcæcäimpa, ante Itota gampo cæcacä gampo
cæcadinque waa apænegacäimpa.

*Mäincoo nangui ēacä Itota weca ponte
apænecampa*

(Mäateo 19.16-30; Odoca 18.18-30)

17 Ayæ godōmenque gocæ cæyongä wacä edæ
Itota weca pogodo ponte da guicapodique,

—Awēnē nē waa Odömōmi apænebi ēñēmoe.
Botō æbānō cædinque cōwē wænāmaï wantæpiyæ
quēwēmaïmoo.

18 Äñongante Itota edæ,

—Wængongui adocanque nē waa cæcä iñongante
bitō botō imote, Nē waa cæbi imipa, ämii. 19 Iïmaï
cæedāni, ante Wængongui nānō wææ angainō ante
bitō tōmēmi do ēñēmipa. “Wacä ingante godō
wænōnāmaï iē. Bitō nānōogængä ināmaï iñongante
godō guēa mōnāmaï iē. Wacä qui adinque awēmō
ænāmaï iē. Wacä wēnæ wēnæ cæcä atabopa, ante
godō babæ wapiticæ änāmaï iē. Wacä qui æncæte
ante cædinque babæ cædāmaï iē. Wæmpocä ingante
wäänä inante waa adinque tōmēna inante godō
waadete cæe,” ante wææ yewæmongacäimpa,
ante bitō edæ do ēñēmipa, angantapa.

20 Ante apænecä ēñēninque nē äningä guiquēnē
Itota ingante wæætē,

—Awēnē nē Odömōmi ēñēmi. Botō mäninō bitō
änō bai tōmānō ēñente cædinque pægaboï ae.

21 Apæ necä eñëninque Itota tömengä ingante cöwä adinque waadete pönëninque,

—Adodeque ayæ eñente cæquënëmi ïmipa, ante ämo eñëe. Öönædë bitö waëmoncoo ænguinque edæ ñöwo godinque ïmæca bitö mänincoo tömancoo godonte æninque bitö æninta wæætë ömæpodäni inte wædäni ïnänite tömanta godömi æncædänimpa. Ayæ edæ botö ïmote tee empote pöe.

22 Angä eñëninque, Botö mänincoo nanguï impa, ante pönente wædinque në ëacä ïñömö nanguï wæwëninque wadæ gogacäimpa.

23 Gocä adinque Itota godongämæ adinque tömengä nänö në ëmiñænäni ïnänite,

—Wængonguï Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque waodäni ömæpodäni inte botö miñæ pönänipa. Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö cæte ömæpocä inte botö miñæ ponte guiite quëwenguingää, angantapa.

24 ïninque tömengä miñæ në godäni tömengä nänö apænedö beyæ ante, Æbänö angää, ante guiñente wæyönänite Itota wæætë,

—Botö wëmini eñëedäni. Wængonguï Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque ante waocä mänincoo mangä beyænque eyepæ cæcampa diyæ guiquingää. 25 Edæ cämeyo guiyangä ingampa diyæ daagö guiyampite pædæ tacää. ïninque, cämeyo ñænængade ïnongä inte pædæ tadämaï ingä bai në ëacä adobaï ingampa. Tömengä nämä ayongä ñænængä ïnongä inte edæ æbänö cæte Wængonguï Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwenguingää.

26 Ante apæ necä eñëninque godömenque nangui pöni guiñente wædinque tömënäni nämäneque tededinque,

— Ìñæmpa mänömaï i ïninque æcänö wäänë guite quëwenguingää.

27 Ante nämäneque tededäni inänite adinque Itota,

— Waomïnique incæ nämä mini cædö beyænque ædö cæte quëwëmaïmïni. Wængongui guiquënë wïi wao bai cædongä inte nämä incæ tömänö do cæcä ingampa.

28 Ante apæ necä ate Pegodo tömengä ingante äninque,

— Mönitö iñömö möni ëadincoo owæ caate bitö miñæ ömæpomöni pömöni ae.

29 Tæcæ añongante Itota tömënäni inänite wæætë,
 — Minitö botö beyæ ante pönëninque waa pöni botö apænebodö beyæ ante pönëninque pömïnitapa. Ìninque edæ botö iïmaï ante näwangä ämopa. Æcänö mäninö beyæ tömengä oncodo taodinque tömengä tönïñadäni inänite ëmö cædinque mæmpocä tönö wäänä inante ëmö cæte wëñænäni inänite ëmö cæte godinque tömengä göneacoo ëmö cæte owæ caate godinque botö miñæ æcänö wadæ pöna iñömö,³⁰ tömengä iñömö inguipoga quëwënincoo wëënë nänö ëadincoo bai adopocoo æninque godömenque adopo adopo tië ganca mänimpoga adopo æncæcäimpa. Ayæ onconcoo æninque tömengä tönïñadäni tömengä badäidi tömengä wëñænäni tië ganca bai yebænäni bai æninque, tömengä göneacoo wæætë bacoo æncæcäimpa. Incæte tömengä

ingante togænte pancædänimpa. Īncayæ pömāmo bayonte botō, Bitō quēwenguīmāmo, ante godōmo æninque tōmengä cōwē wantæpiyæ wænāmaī quēwencæcäimpa. ³¹ Incæte edæ tāno yæcado ongönināni inte pancadāniya wæætē yæmiñæ gote ongönāni bacædänimpa. Ayæ yæmiñæ ongönināni inte wæætē yæcado ponte ongönāni bacædänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Wæncæboimpa, ante Itota wæætē adodö ante apænecampa

(Mäateo 20.17-19; Odoca 18.31-34)

³² Mänī Eedotadēē ante ñōwo ānāmænē æiyönāni Itota incæ tāno beyænte æicā. Ate wædinque tōmengä ēmiñænāni guiquënë, Tōmengä nānō wænguinque tāno æicampa, ante wæyönāni ayæ pönāni guiquënë guñente wædönänimpa. Itota iñömō tōmengä miñæ, Dote, ante nāni gocabo inānite nānēnē ænte māocā goyönāni tōmengä, Botō imote iīmaī cædāni bacæboimpa, ante edonque apænecantapa. ³³ Ēñēñönānite, “Ñōwo iñömō mönō edæ Eedotadēē iñömō æicæimpa. Mänīñömō æi pō gongæmō ate adocanque, Waocā nē ēñagaingä æyömönō ongongää, ante godō odōmongä bæi ongonguināni. Ayæ, Wængongui qui, ante nē godönāni ñænænāni tönō nē odömönāni nempo tōmengä botō imote pædæ godongä æninque tōmēnāni wæætē botō imote apænte āninque, Cōwē wæncæcäimpa, āninque oodeoidi ināmaī ināni inānite wæætē pædæ māo godönāni. ³⁴ Æninque iīnāni wæætē botō imotedö ante badete todinque botonga tawīmæ towæ tānongadinque æmontaimenca tæi tæi pänāni āmogate wæyōmote botō imote

godömenque wænönäni wæncæboimpa. Wæætē do wænimo inte botō mēönaa go adoönæque iñonte ñäni ömæmoncæboimpa,” ante Itota wæætē apænegacäimpa.

Tantiago tönö Wäö, Mönatö ämaï cæe, ante wædapa

(Mäateo 20.20-28)

³⁵ Ayæ Tebedeo wëna Santiago tönö Wäö iñömö Itota weca pöninge,

—Awënë nē Odömömi ëñëmi. Mönatö quiëmë ämöna cæbi waa tobaïmönapa,

³⁶ Äna ëñëninge,

—Minatö beyæ quïnö cæbo æmïna.

³⁷ Äñongante,

—Awënë inömi inte bitö ñäö emömämodë tæ contadique mönatö imönote iïmaï cæcæbiimpa, ante ämönapa. Adocanque bitö tömëmæmi inö adocanque dipæmæmi inö ämi tæ contaquïmöna.

³⁸ Ante äna ëñente wædique Itota wæætē,

—Iñæmpa mïnatö ëñënämaï inte mänömaï ämïna awædö. Edæ botö nantate wæwenguïmæ bai becabo bai mïnatö edæ adobai adotaca becate bai Ao ante botö beyæ nantate wæwenguïmïnaa. Ayæ botö wænguïmämo ante mïnatö adopænë guiite bai adobai Ao ante botö beyæ guiñënämaï inte wænguïmïnaa.

³⁹ Ante äñongante,

—Ao ante guiñënämaï cæcæmönaimpa.

Ante apæneyönapa Itota,

—Botö nanguï caate wæwëmo bai mïnatö adotaca becate bai äanque bai caate wæquïmïna imïnapa. Botö wænguïmämo ante mïnatö adopænë

guiite bai adobai wænguimīna imīnapa. Nāwangā impa. ⁴⁰ Incæte botō tōmēmæmo inō botō dipæmæmo inō æcānō tæ contaquīna, ante wīi botō godō āmo imopa. Wæætē, Awēnē contaimpaa mānīnaque tæ contaquīna, ante do badongaingā inte Mæmpo Wængonguī iñōmō tōmengā adocanque godō angā contacædaimpa, ante Itota apænegacāimpa.

⁴¹ Mānōmāinō ante tededapa tōō, ante eñēnīnque wadāni diete ganca tōmengā mīñæ nē godāni guiquēnē Tantiago tōnō Wāō inate pīinānitapa.

⁴² Pīināni ate wædinque Itota aa pecā pōnāni ate tōmēnāni inānite wæætē apænecantapa.

—Mīnitō, Oodeoidi ināmaī ināni æbānō cædānīpa, ante do eñēmīnīpa. Tōmēnāni nāni, Awēnēidi, ante nē ānōnāni iñōmō nāmā beyænque ante cædinque nanguī piinte ānāni wædinque awēnēidi nempo quēwēnāni incæ wæætē do eñēnte cædānīpa. Ayæ tōmēnāni weca nē ñænænāni inōnāni iñōmō, Tōmēmoque āmo eñēnte cæedāni, ante piinte ānāni wædānīpa. ⁴³ Mīnitō guiquēnē tōmēnāni nāmā beyænque ante nanguī ānāni bai wīi adobai cæquēnēmīni imīnīpa. Wæætē mīni cabo iñōmīni adocanque ñænængā pōnī ingā bacæte ante cædinque tōmengā tāno edæ mīnitō beyæ nē cæcā baquēnengā ingampa. ⁴⁴ Ayæ yæcado ongōinente wæcā iñōmō tōmengā yæcado ongoncæte ante cædinque wæætē edæ yāmīñæ pōnī gote tōmānāni beyæ nē cæcā badinque tōmengā nāmā beyæ ante cædāmaī inguēnengā ingampa. ⁴⁵ Edæ Waobo eñagāimo inte adobai, Botō beyæ pōnō cæcædānīpa, ante wīi pōmo imopa. Wæætē wadāni beyæ godō cæcæte ante

pömoimpa. Ayæ edæ nanguï inäni tee mönete bai wæwëñönäni botö wæætë, Tömënäni wibænete tadinque quëwencædänimpa, ante tömëmo wepæ incæ godoncæte ante pömo imopa, ante Itota apænegacäimpa.

Batïmeo babetamongä ingante Itota angä waa bamongä

(Mäateo 20.29-34; Odoca 18.35-43)

⁴⁶ Itota mäninö godinque Eedicoo näni quëwëñömö pongadänimpa. Tömengä nänö në ëmiñænäni tönö tæiyænäni tönö Eedicoo iñömö wodo pænta tayönäni wacä babetamongä Tïmeo wodi wë Batïmeo iñömö taadö wedeca, Pönömi æmoe, ante ä necönongäimpa. ⁴⁷ İninqe wadäni, Itota Näatadeta pædingä inte pongampa, ante tededäni ëñëninque tömengä ogæ tedete,

—Itota ëñëmi. Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁸ Ante tæcæ äñongante godongämæ godäni pancadäniya, Apocænë inguënë quëwëe, ante änäni incæte tömengä godömenque yedæ aa pedinque,

—Awënë Dabii wodi pæimi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁹ Äninqe ancaa aa pecä ëñëninque Itota næ gongæninque,

—Babetamongä ingante aa pemini pongædäni.

Angä ëñëninque babetamongä ingante,

—Ængæ gantidinque wædämaï imäwe. Bitö imite, Pöe, angä apa quëwëe.

⁵⁰ Änäni ëñëninque babetamongä incæ ayacooga gäni tadongate dö ængæ gantidinque Itota weca pongä. ⁵¹ Adinque,

—Bitö beyæ quinö cæquimoo.
 Æñongante babetamongä,
 —Awënë nē Odömömi ēñēmi. Cæbi waa bamonte aboe.

⁵² Angä ēñēninque Itota,
 —Waa bitö bamonguinque botö imote pönēmitapa. Önonque wadæ gobäwe.
 Æñongante tömengä do waa bamonte adinque Itota miñæ taadonque gogacäimpa.

11

Itota Eedotadēē iñömö pongampa
 (Mäateo 21.1-11; Odoca 19.28-40; Wäo 12.12-19)

¹ Mänii gote Eedotadēē obo pöninque Odibowænquidi nāni anquidi ontacamö goinö Betapaguee nāni quēwēñömö ganca ayæ Betānia nāni quēwēñömö ganca pöñönāni Itota tömengä miñæ nē goda inate mēnaa inate da godöninque angantapa. ² İimaï angantapa.

—Mänii nāni quēwēñömö ongö amina. Tömēñömö go guiite ayömina bodo wē picængä incæ waocä ingante mongænāmaï iningä inte ñāni ñæingä a ongongä acæminaimpa. Adinque ñi cæyænte ænte pöeda. ³ Wacä, Quinante ñi cæyæminaa, ante wææ angä ēñēninque minatö wæætē edæ, Mönö Awënë nānö ænguēnēnö ante ænte gomönapa. Tömengä iinque cæte ate adodö do da pönongä æedäni, ante äeda.

⁴ Angä ēñente gote ayöna bodo wē taadö wedeca odemö awäa ñānö ñæ a ongö adinque ñi cæyænte ænte gocæte ante cæda.

⁵ Adinque mäniñömö ongönāni guiquēnē,

—Bodo wē quimæ ñī cæyæwēmīnaa.

⁶ Aññōnānite Itota nānō ānīnō adodō āna ēñēninque, Ao ānāni. ⁷ Eñēninque ñī cæyænte Itota weca tōi tōi ænte pōnatapa. Ænte pōninque tōmēna wecoo yabæcooque æidāmæ wo cæyabæda ate Itota wænōmēnæca inō æi yiyæ tæ contacantapa. ⁸ Adinque nanguī ināni, Itota nānō ponguīnō, ante tōmēnāni wecoo yabæcooque pōnō bee podōwayōnāni wadāni guiquēnē gōnea gote yæpæma oñabo tapænte māmō bee bee podōwadāni ate tōmengā podōwainonque gocantapa. ⁹ Gocā adinque tāno godāni tōnō ayæ pōnāni tōnō nanguī ināni godongāmæ godinque yedæ āninque,

—Mōni quēwenguinque impa, ante, Badogaa, ante tomōnipa. Awēnē Wængonguī emōwo beyænque pōmi inique bitō toquinque edæ Wængonguī bitō imite waa cæcæcāimpa. ¹⁰ Mōnō mæmæ Dabii wodi pæimi inōmi imipa, ante adinque mōnitō, Awēnē odeye Dabii wodi nempo nāni waa quēwengāi bai bitō nempo mōnitō waa quēwenguinque impa. Inique, Badogaa, ante yedæ aññōmōni æibæ pōni quēwēnāni incæ, Badogaa, ancædānimpa.

¹¹ Ante yedæ aññōnāni Itota Eedotadēē pō ti wæænīnque Wængonguī oncō ñænænecōnē yabæcōnē pō guiidinque māniñōmō ongoncoo tōmāā acantapa. Ayæ, Gāwadecæ pōni ba awædō, ante tōmengā emiñænāni dote ganca ināni tōnō wadæ tao Betānia gogacāimpa.

*Igowæ ömæcawæ i adinque Itota pūngampa
(Māateo 21.18-19)*

12 Gote Betänia monte baönæ pöñönäni Itota gæwænte wædinque, 13 Quinö impa cænguimoo, ante gomö ayongä iigowæ öñabo emæ incæ incate bocabaimpa, ante gote ayongä ömæcawæ acan-tapa. Önönepoque i beyæ incadämaï intapa. 14 Ante iigowæ inte apænedinque,

—Iigowæ ëñëmi. Incaquinämaï inte bitö incaquïmi cænguïnänii.

Äñongante tömengä nänö nê emiñænäni edæ ëñëe gongænänimpa.

Wængonguï oncö tæiyæ waëmö baccëimpa, ante cæcä

(Mäateo 21.12-17; Odoca 19.45-48; Wäö 2.13-22)

15 Do nänäni ponguënönö Eedotadëe pönänitapa. Itota iñömö Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë pö guidinque mäniñömö mäincoo mänäni tönö wadäni godonte æncæte ante godongämæ pönäni tönö ongönäni adinque tömänäni inänite, Oncodo tao goedäni, ante da tadongä tao godänitapa. Ayæ campio ante nänäni godonte æimpa tönö equemö godoncæte ante nê mänäni nänäni cönöimpa tönö bæ tacä tömampaa guidömëmæ tæ go wææntapa. 16 Ayæ wadäni mäincoo mongænte yacönenque gocæte ante cæyönänite Itota, Ìincodo mongænte godämaï iedäni, äninque wææ cæcantapa. 17 Ayæ tömënäni inänite angantapa.

—Wængonguï beyæ iïmainö ante yewæmongatimpa. “Tömämæ quëwënäni botö oncönë pö guidinque botö imote apænecädänimpa,” ante Wængonguï angä incæte mïnitö wënæ wënæ cæmïni beyænque Wængonguï

oncö incæ nē awēmō ö ænāni nāni womöincönē
baī wentamō bapa tōö.

¹⁸ Ante odömönte apæneyongante, Wængonguī
quī, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē
wææ ante odömönāni tönö eñēē gönānitapa.
Wadāni önönānique guiquēnē, Itota quīnante
waa pōni apænecā eñēmōnii, ante wädāni.
Adinque awēnēidi wæætē, Itota beyænque
pīināni wæcæ wæ, ante pönēninque Itota ingante
guiñente wædinque, Quīnō cæmō wæmaingää,
ante wænoncæte ante pönente cægadānimpa.
¹⁹ Gāwadecæ bayonte Itotaidi iñömō oncodo tao
godinque godömenque yabæque tao gogadānimpa.

Iigowæ ömæcawæ do guiñē wæ adānipa
(Mäateo 21.20-22)

²⁰ Baänæ ate iimō nāni pöninō adodö ponte
ayönāni iigowæ yæwaguinto ætæwowate tömēwæ æi
ayawæ edæ dobæ guingo iwate wænimpa, ante
adānitapa. ²¹ Adinque Pegodo, Itota iimō nānō āni
baī impa, ante pönēninque,

—Awēnē nē Odömömi cōwā ae. Bitö piinte āniwæ
inte iigowæ edæ dobæ guiñē wæ ataque.

²² Äñongante tömēnāni inānite Itota wæætē,

—Wængonguī ingante wede pönēmæwedāni,
angantapa. ²³ Ii ānanquidi iñömō ongö iñonte
waocā, “Änanquidi eñēmi, āninque, Bitö cabænte
wo gote gāwapænē guie,” angä eñēninque
ānanquidi tömē gāwapæno do wo gote guiqui i,
ante pönēmīnitawo. Edæ nāwangä ante mīnitö
imīnite apænebopa. Æcāmenque incæ edæ æmæ
pönēnāmaī inte, Botö änö baī do bacæimpa, ante
wede pönēninque äna iinque tömengä nānō āninö

baï do æmaingampa. ²⁴ Mänömaï beyæ botö mīnitö imīnite apænebopa. Mīnitö quiēmē incæ ante Wængongui ingante apænedinque, Tömengä näwangä pönongä æncæboimpa, ante wede pönente apænemīni ininque mīnitö änīnō tōmänō edæ do æncæmīnīmpa.

²⁵ Ayæ edæ, “Mīnitö, Wiwa cæbo incæte Wængongui öönædē nē quēwēnongä inte botö imote pönö ñimpo cæcä ininque botö waa tobaïmopa, ante wæmīnitawo. Ìñæmpa, Wængongui mänömainö cæcæcäïmpa, ante cædinque mīnitö tōmengä ingante apæncæte ante ongöninque täno piyænē cæte cæedäni. Wacä wēnæ wēnæ cæcä wædömīni inte mīnitö wæætē tōmengä ingante pönö ñimpo cæedäni, ante Itota apænegacäïmpa. ²⁶ Wæætē edæ mīnitö pönö ñimpo cædämaï imīni ininque mīnitö wēnæ wēnæ cædinö ante mīnitö Mæmpo öönædē nē quēwengä inongä inte tōmengä adobaï ñimpo cædämaï imaingampa,” ante Itota apænegacäïmpa.

Awēnē imipa, ante æcänö änaï, ante Itota ingante änänipa

(Mäateo 21.23-27; Odoca 20.1-8)

²⁷ Eedotadēē iñömö adodö pönänitapa. Itota Wængongui oncö ñænæncönē yabæcönē go guite cægöñongä, Wængongui qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē wææ ante odömönäni tönö nē aadäni nāni Picæncabo, nāni änäni tönö tōmengä weca ponte änänitapa. ²⁸ Tömengä ingante,

—Æcänö nē angä inte bitö imite angä cæbii, änänitapa. Æcänö bitö imite, Nē ämi imipa, pönö äna æninque bitö nē ämi inte baï edæ mänömaï cæbii.

²⁹ Ante wæyönänite Itota näëmæ äninque,

—Botö mīnitö änö bai adodeque ämo eñëninque mīnitö wæætë apænemīni eñëmoedäni. Apænemīni eñente ate, Botö cædinö ante æcänö nē angä inte pönö äna æninque cæboi, ante botö wæætë apænebo eñëmaimīnipa.

³⁰ Wäö wodi ingante æcänö, Æpænë guidonguimi, äna eñëninque tömengä wæætë guidongäi, ante pönemīni. Edæ Wængonguī angä eñente cæcantawoo. Wæætë waodänique änäni eñente cæcantawoo. Æcänö Wäö ingante änaa, ante apænemīni eñëmoedäni. ³¹ Angä eñente wædinque tömënäni, Æbänö anguii, ante wæætedö wæætë nämäneque tededinque, “Wængonguī angä eñente Wäö guidongantapa, ante ämö bai Itota wæætë mönö imonte, ‘Quinante Wäö ingante pönënämaī imīnitapa,’ ancædongäimpa. ³² Ante pönente wædinque wæætë, Wængonguī beyæ nē apænecä Wäö wodi inongäimpa, ante tömänäni pönënänipa. Ante pönëninque awënëidi wæætë, Waodänique änäni eñente Wäö guidongantapa,” ante mönö ædö cæte anguii. Edæ pūnāni wæcæ wæ. ³³ Ante guiñente wædinque Itota ingante edæ,

—Wa. Eñënämaī imönipa.

Ante wæyönänite Itota wæætë,

—Īninque edæ, Æcänö nē angä inte pönö äna æninque botö cæboi, ante mīnitö änö ante botö adobaī apænedämaī incæboimpa, ante angacäimpa.

12

Në aadäni inguënänäni incæ wiwa cædänipa, ante (Mäateo 21.33-46; Odoca 20.9-19)

¹ Ayæ mäniñedē Itota, Wængonguī æbänö cæcää, ante eñencädänimpa, ante imæca quëwënäni nāni cæinö ante odömöninque iimaī apænecantapa. “Waocä yowementacodē mininque wææ da da mǎo da caadinque, Tömëmoncoo ænte pīnā pīnā gāwate tōmëmæ ontatodē wæ yopænte æñömö, ante ææ wote badongä. Ayæ yowementacodē awëmö guiidāmaī incädänimpa, ante æi wænömënæca gomö aquñömö mæñongä. Ate wabæca gocæ cædinque wadāni ömæ wite nē aadāni inānite, Botö yowementacodē incæ ömæ wite aedāni, angantapa. Aayöminite botö, Minitö quī, ante pancamonga pönömo æncæminimpa, angä Ao añönāni wadæ gocantapa.”

² “Ayæ yowedepo bayonte tōmengä ingante nē cæcä ingante apænedinque, Bitö yowementacodē nē aadāni weca godinque pancamonga ämi æninque botö weca wæætē māmömi æmoe, angä gocantapa. ³ Angä godinque pongä adinque yowementacodē nē aadāni guiquënë nē æncæ pöningä ingante bæi ongonte tæi tæi pāninque ömæpocä da tadönāni gocantapa. ⁴ Adinque nē ëacä iñömö wacä ingante tōmengä ingante nē cæcä ingante angä gote pongä adinque yowementacodē nē aadāni adobaī tæi tacadāni wæyongante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante tōmengä ingante godö wiwa cædānitapa. ⁵ Ayæ wæætē nē ëacä wacä ingante da godongä godinque yowementacodē pongä adinque nē aadāni wæætē tōmengä ingante wænönāni wængantapa. Ayæ wæætē nanguī ināni inānite da godongä pönāni adinque pancadāniya inānite tæi tæi pāninque pancadāniya inānite wænönāni wænānitapa.”

6 “Adocanque pōni nē ēacā weca ongōnongāimpa. Māningā iñōmō nē ēacā wengā onguñāngā iñongante nē ēacā tōmengā ingante nanguī waadedongāimpa. Īninqe nē ēacā iñōmō, ‘Tōmēmo wengā ingante da godōmo gocā adinqe tōmēnāni guññente wēdinque ee abainānīpa,’ ante pōnēninqe tōmengā ingante da godongā tōmangā pōni gocantapa. 7 Gote dicæ pongā adinqe tōmēnāni, ‘Tōmengā ingampa. Wæmpocā māincoo ĩnī edæ iingā iñōmō nē ænguingā ingampa cæmōō. Mōnō edæ māo wænōmō wængā ate edæ mōnō quī babaimpa.’ 8 Änewēninqe tōmēnāni nē ēacā wengā ingante edæ bæi ongonte wænōninqe tōmengā baō ĩnī yowementacodē wææ cæte yabæque edæ, Ömäe, ante wido cædānitapa. Māninqe apænebopa.”

9 Ante tededinqe Itota apænegacāimpa. Ayæ mānīi nē ānīnāni ĩnānite wæætē iimāi angantapa. “Īninqe yowementacodē nē aaquēnēnāni ĩnānite nē ēacā æbānō cæquiringā, ante pōnēmīni. Tōmengā edæ, Ömäe, ante do pōninqe nē aaquēnēnāni ĩnānite godō wænōninqe wadāni ĩnānite yowementacodē godongā æninqe aacædānimpa.”

10 Äninqe Itota, “Mīnitō guiquēnē dodāni nāni yewæmongainta adāmaī inte botō ĩmote ämīnitawo. Edæ iimāinō ante Wængonguī angā eññente yewæmongadānimpa.

‘Dica ænte adinqe, Wēnæ wēnæ inca, ante nē mænōnāni nāni wido cædinca incæ gomonga waēmonca inca ĩninqe tāno nāni ññōnīnca bæbængapa do bacapa.

11 Wængonguī Awēnē incæ mānōmaī cæcā adinqe

mönö waocabo guiñente wædinque waa amompa,'
Ante yewæmonte i abaïminipa.”

¹² Mänömaï apænecä eñente wædinque awënëidi wæætë, Ìñæmpa nē aaquënënäni nāni cæinō ante odōmonte apænedinque Itota mönö ïmonte pïinte angä awædö, ante pönëninque tōmengä ingante bæi ongoncæ cædänitapa. Incæte, Wadäni pïināni wæcæ wæ, ante wædinque ee adinque bæi ongönāmaï inte tōmënāni edæ wadæ gogadänimpa.

*Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante tededänipa
(Mäateo 22.15-22; Odoca 20.20-26)*

¹³ Mänï awënëidi incæ ayæ ate Paditeoidi pancadäniya tönö Edodeidi pancadäniya ïnänite da godöninque, Minitö gote Itota ingante äñömïni wabänö tōmengä nänö pante wæquinque adodeque wapiticæ bai tedebaingampa. ¹⁴ Änāni eñëninque Itota weca wadæ pöninque,

—Awënë nē Odömömi eñëmi. Bitö nö pönente cæbi ïmipa, ante do eñëmönipa. Ayæ bitö ayömi mönitö tōmämöni önömönique bai ïmöni adinque bitö ïñömö, Waodäni æbänö anguinānii, ante ayæ, Æbänö cæquinānii, ante wædāmaï ïmi inte Wængongui taadö ante bitö guiñënāmaï inte nö odōmonte apænebipa. Ìninque apænebi eñëmönie. Odömāno gobiedöno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tiguitamö nänö äintamö ante æbänö wææ yewæmonte i, ante eñencæte ante wæmönipa.

¹⁵ Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ cæte intawo. Ante äñönänite Itota ïñömö, Waa cæte bai tedewënänipa, ante do eñente wædingä inte tōmënāni ïnänite,

—Botö imotedö ante cædinque, Æbänö cæmö ate oda cæquingää, ante quinante cæminii. Deénadio tigitamö ænte pömīni aboedāni.

¹⁶ Angä eñente ænte pönāni adinque,

—Æcänö awinca bai yewæmonte badonte i. Æcänö emöwo ante yewæmonte i.

Ante añongante,

—Awënë Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocä emöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

¹⁷ Ante apænedāni eñëninque Itota tömënāni inänite,

—Awënë Tetædo qui i ininque edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë Awënë Wængonguī qui i ininque Wængonguī ingante godonguī i apa anewëmīnii.

Angä eñëninque tömënāni, Æ, nö pönī ante apænecampa, ante tömengä ingante waa adinque guiñente wægadänimpa.

*Ædö cæte ñāni ömæmonguī, ante wædänipa
(Mäateo 22.23-33; Odoca 20.27-40)*

¹⁸ Ayæ Tadoteoidi nē, Waocä wæninque ñāni ömæmönāmaī æmæwo wængampa, ante nē anewënāni inte Itota weca pöninque, Möni änö ante ämi eñëmaīmönipa, äninque,

¹⁹ —Awënë nē Odömömi eñëmi. Möitee wodi mönö beyæ ante wææ yewæmöninque iīmaī ante yewæmongacäimpa. Waocä möninque wëñæ tapæidāmaī inte wængä ate tömengä tönīñacä wæætë owæmpoingä ingante möninque wëñæ tapæidinque, Botö tönīñacä wodi wengä ingampa, ante pæpogacæcäimpa, ante yewæmongacäimpa.

20 “Īninqe wadāni ĩmaĩ cædānitapa, ante apænemōni ēñēe. Edæ ōnompō æmæmpoq̄ue go mengāa nāni caipæ ĩñōnānite bamoncadengā mōninqe wēñæ tapæidāmaĩ manguiwēninqe edæ nāñe wængä. 21 Wængä ĩninqe wææ ayæmengā adocā ingante mōninqe wēñæ tapæidāmaĩ nāñe wængä. Ayæ wææ wacā adobaĩ wēñæ tapæidāmaĩ nāñe. 22 Ayæ wææ wēñæ tapæidāmaĩ nāñe, ayæ wææ wēñæ tapæidāmaĩ nāñe, ayæ wææ wēñæ tapæidāmaĩ nāñe, ayæ wææ ayæmengā pōni adocā ingante mōninqe wēñæ tapæidāmaĩ nāñe wængantapa. Onquiyængä guiquēnē ancaa owæmpote wædinque tōmangā pōni nāñe wængantapa. 23 Īninqe, Mōnō ñāni ōmæmonguionæ, ante mīni äönæ ĩñonte māningā owæmpoingā ĩñōmō æcānō nānōogængä baquingāa. Edæ tōmengā ingante ĩñōmō edæ tōmānāni manguiwengadānimpa.”

24 Äñōnānite Itota wæætē,
 —Mīnitō ĩñæmpa. Wængonguĩ angā ēñente nāni yewæmōinta adāmaĩ inte baĩ ämīni awædō. Wængonguĩ adocanque tæĩ piñængä inte edæ tōmāa cæcampa, ante pōnēnāmaĩ inte edæ oda cæte ämīni awædō. 25 Edæ Wængonguĩ anquedoidi öönædē cōwē owodāni baĩ ĩñōnāni inte waodāni ñāni ōmæmōninqe godō ñānōnāmaĩ mōnāmaĩ inguīnānidō anguēnē. 26 Wæætē do wængaināni nāni ñāni ōmæmonguīnō ante Mōitee wodi ocāñequiya ante yewæmōninqe adotaa æbānō yewæmongacāi, ante mīnitō adāmaĩ inte ämīni awædō. Edæ Mōitee wodi ingante Wængonguĩ ĩmaĩ angacāimpa. “Botō ĩñōmō Abadāo Wængonguīmo ingāimo inte ayæ Itæca Wængonguīmo ingāimo inte

botō Aacobo Wængonguïmo adobo ïmo anguënē.”
²⁷ Ante nē angaingä inte edæ æmæwo wænïnäni
 tömënäni Wængonguï ædō cæte inguingää. Wæætē
 edæ mii quëwënäni quëwënäni Wængonguï ïnongä
 ingampa, pönenguënē quëwëminii. Nē wænte
 godïnäni incæ ayæ miiïnäni quëwënäni ïnänipa.
 Minitō edæ wadō ante tededimini inte edæ oda
 cæte wapiticæ änewëminipa, angacäimpa.

*Wængonguï nänō wææ angaine mënea tæïnedä
 pönï ënepä*

(Mäateo 22.34-40)

²⁸ Mänömaï äñönänite nō apænecä ëñente
 wædinque adocanque nē wææ ante odömongä
 ïñömō Itota weca pöninque,

—Wængonguï, ïïmaï cæedäni, ante nänō wææ an-
 gainecoo ante pönëninque ædedō tæïne pönï ï ïñonte
 mönō nanguï ëñente waa cæquïi.

²⁹ Äñongante Itota ïñömō,

—ïïmaine ante nänō wææ angaine ïñömō
 edæ tæïne pönï ëne ïñonte mönō nanguï ëñente
 cædinque waa cæcæimpa, angantapa. “Idægoidi,
 ämo ëñëedäni. Wængonguï mönō Awënë ïñömō,
 tömengä adocanque ïnongä inte edæ näwä Awënë
 ïnongä ingampa. ³⁰ Mänömaï Awënë Wængonguï
 ingampa, ante adinque bitō mïmō entawente
 tömengä ingante waadedinque önöwoca ëwocabi
 inte ædämō waadete pönencæbiimpa. Ayæ edæ
 bitō ocai encabi inte nō pönëninque bitō baō tæï
 piñænte ëñabi inte edæ godō waadete cædinque
 tömengä ingante waa waadete pönëe,” ante nänō
 yewæmongaine tæïne ïñonte mönō nanguï ëñente
 waa cæcæimpa. ³¹ Ayæ wade nänō angaine adobäi

tæine iñonte mönō eñente waa cæcæimpa. “Nämä bitō waadete waa cædō bai adobai pönëninque bitō wadani inänite adobai waa waadete cæe.” Mäninque. Iimai cæedani, ante Wængongui nänō wææ angainō ante tæineda bai wade edæ dæ ampa.

³² Ante apænecä eñëninque nē wææ odömongä iñömō,

—Awënë nē Odömömi näwangä edæ ante apænebi eñëmopa. Wacä wængongui dæ añongante adocanque mönō Wængongui inongä ingampa, ante nō ämipa. ³³ İninque tömengä ingante mimöno entawente waadëninque mönō ocai encamö inte nō pönëninque mönō baö tæi piñæmō inte godō Wængongui ingante waadete cædinque nämä mönō pönënō bai wadani inänite adobai waadete godō waa cæmō adinque Wængongui waa acampa. Näwangä impa. Baö bataa iya tante godömö incæ, Wængongui qui, ante mönō ancaa godömö incæ Wængongui ayongä wædænque waa cæte impa. Wæætē mäninō bitō äninō bai cæmō adinque Wængongui godömenque waa acampa.

³⁴ Ante nē wææ odömongä nō eñente apænecä wædinque Itota edæ,

—Bitō Wængongui Awënë Odeye nempo obo pöni ongömi inte guibaimipa, ante awædö.

Angä eñëninque tömänäni, Mönō æbänō godömenque anguii, ante guiñënete wædinque pæ wëenëgadänimpa.

*Codito æcänö Pæingä inongä ingää, ante
(Mäateo 22.41-46; Odoca 20.41-44)*

³⁵ Pæ wëenedäni adinque Itota ayæ Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë ongöningue odömonte apænecantapa.

—Dodäni näni wææ yewæmongainö ante në odömönäni iñömö mönö Codito ingantedö ante apænedinque, Awënë Dabii wodi pæingä inongä ingampa, ante quinänte änänii, ante pönëmini.

³⁶ Iñæmpa Dabii wodi incæ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö apænedinque,

“Botö Awënë ingante apænedinque Awënë Wængongui incæ iimaï ante apænegacäimpa.

Bitö botö tömëmæ inö tæ contate ongöñömi,

Bitö imite në piinäni inänite bæ tabo ate,

bitö önöwa gäänë ongönäni inänite pinä gäwacæbiimpa.”

Ante Awënë Dabii wodi incæ yewæmongacäimpa.

³⁷ Codito inongä ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö në angaingä inongä inte edæ adocä Codito iñömö ædö cæte näëmæ Awënë Dabii wodi pæingä inguingäa, ante pönenguënë anewëminii. Mänömainö ante Itota odömonte apænecä ëñëningue tæiyænäni godongämæ ongönäni waa ëñengadänimpa.

*Në wææ odömönäni inänite Itota püingampa
(Mäateo 23.1-36; Odoca 11.37-54, 20.45-47)*

³⁸ Itota godömenque iimaï ante odömonte apænegacäimpa. “Cädämaï, ante wææ ante näni yewæmongainta në ate odömönäni inänite minitö gomö aedäni. Tömënäni iñömö doyæncoo waëmoncoo wëñate mongænte todänipa. Waodäni näni godonte æiñömö cægöñönänite wadäni pö bee tëningue tömënäni inänite, Në odömömi, bitö

imite waa amönipa, ante apænedäni ëñëninque edæ nê odömönäni iñömö nanguï todänipa. ³⁹ Ayæ tömënäni odömöincönë go guiddinque tömënäni nāmanque ante pönëninque waëmompaa pönï tæ contate todänipa. Ayæ ææmæ becæ godinque tömënäni, Botö täno bete tocæboimpa, ante waëmompaa pönï tæ contate bete todänipa. ⁴⁰ Ayæ owæmpoinäni oncö yo mongænte bai cædinque ö æwënäni inte nê wææ odömönäni iñömö, Botö imote waa acædänimpa, ante cædinque Wængonguï ingante nöingä apænete bai cædinque babæ cædinque wantæpiyæ tededänipa. Tömënäni godömenque nāni nanguï pönï pante wæquinque mänömaï nāmā beyænque ante cædänipa, ante adinque mīnitö iñömö ee gomö aedäni,” ante Itota wææ angacäimpa.

Owæmpoingä incæ, Wængonguï qui, ante godongampa
(*Odoca 21.1-4*)

⁴¹ Mäniñedë Wængonguï oncö yabæcönë iñömö, Wængonguï qui, ante nāni wënoncadedë da wënönänimpa. Mänincönë pö guiddinque tömënäni nāni da wënoncade gäänë tæ contadinque Itota a ongöñongä nanguï inäni adoyömö pöninque daga daga wënäni acantapa. Pancadāniya nanguï eadäni inte nanguï pönï da wënäni acantapa. ⁴² Ayæ a ongöñongä owæmpoingä ömæpocä inte önontamonque incæ mentamonga ænte māmö daga wengantapa. ⁴³ Adinque Itota tömengä nänö nê ëmiñænäni inänite aa pecä pönäni ate,

—Nāwangä ante apænebo ëñëedäni. Wadäni tömänäni wædænque pönï godonte bai wii eyepæ

daga wēñōnāni iingā owæmpoingā iñōmō ömæpocā
 inte wædongā incæte godömenque nanguï godonte
 bai godongā abopa. ⁴⁴ Edæ mänināni guiquēnē
 nanguï ēadāni inōnāni inte, Quēwenguinta impa,
 ante cō cædinque tōmēnāni nāni wīi æinentaque
 ayæ ongōintaque godōnānīpa. Iingā ömæpocā
 ingā guiquēnē tōmengā nānō quēwenguinta incæ,
 Wængonguï quī bacæimpa, ante tōmanta edæ daga
 wengampa, ante Itota apænegacäimpa.

13

*Wængonguï oncö ñæñæncö bæ tate bacæimpa,
 ante*

(Mäateo 24.1-2; Odoca 21.5-6)

¹ Mänīi Wængonguï oncö ñæñæncö yabæcōnē
 ongonte iinque apænete tao goyongā tōmengā nānō
 nē emiñængā adocanque Itota ingante,

—Awēnē nē Odömōmi eñēmi, angantapa. Di-
 cacao wainca wænömēnæca wænömēnæca nāni
 mænongaincaco waincō ongō cōwā ae.

² Äñongante edæ,

—Bitō guiquēnē, ñæñængade nāni
 mænongaincō ongō abii. Mänincoo mini acoo incæ
 tōmanca bæ tadāni wæænca adinque panguimæ
 panguimæ godinque dica adocaque pōni incæ
 wænömēnæca ongōnāmaī ingæimpa, ante Itota
 apænegacäimpa.

*Oo iinque bacæimpa, ante æbänō ate eñenguīi,
 ante*

(Mäateo 24.3-28; Odoca 21.7-24, 17.22-24)

³ Mänīi taodinque Odibowænquidi go æidinque
 tōmēnāni Wængonguï oncö ñæñæncö gomō nāni
 ayömō tæ contayongā Pegodo tōnō Tantiago,

Wäo tönö Æntade mänimpodäni Itota ingante awëmö änänitapa. ⁴ Mänii bitö äninö ante æyedönö iinque baquüi, ante eñencæte ante wæmönipa. Ayæ, İimaï cæbo ate minitö, Oo pönï impa, ante eñencæminimpa, ante Wængongui æbänö mä cæqingää, ante apænebi eñëmaïmönipa.

⁵ Ante wæyönänite Itota, “Wapiticæ odömöñönäni minitö wæætë, Mönö oda cædämaï ingæimpa, ante nämä wææ aquënë quëwëminii. Edæ iimaï baquï i атақeädäni. ⁶ Edæ wadäni nanguï inäni babæ tedete pöninque botö emöwo ante, ‘Botö mänimodö inömo imopa,’ ante apænedinque wapiticæ edæ mäodäni godinque nanguï inäni tömënäni miñæ oda cæte wapiticæ gocædänimpa,” ante apænecantapa.

⁷ Ayæ, “Wabæca awënë tönö pö bee tēninque wæatedö wæætë cædapa, ante tededäni eñencæminimpa. Ayæ wayömö näni guëadö guëa cæte wænönö ante tededäni incæte edæ guiñente wædämaï iedäni. Edæ mäninö botö äninö bai cöwë bacæimpa. Ba incæte mönö inguiþoga quëwënö iñömö mäniñedë wii æmæwo iinque bacæimpa. ⁸ Adobæca quëwënäni iñönänite wabæca quëwënäni ponte bee tēninque guëadö guëa cæquinäni inänipa. Adobæca awënë odeye nempo quëwëñönänite wabæca awënë odeye tontadoidi mämö bee tēninque guëadö guëa cæte wænonte wænguinäni inänipa. Ayæ wayömö wayömö goinque pö wæcædänimpa. Ayæ waodäni näni cæinente wænguinque cængui incæ tömäa capo wængæimpa. Mänii wëñæ mä nantate bai wæwente bamini incæte mini godömenque wæwenguinque ingæimpa.”

9 Ante apænedinque Itota godömenque, “Tömëmini nämä incæ wææ aedäni. Edæ minitö iminite bæi ongöningue edæ nē apænte änäni weca mǎo pædæ godönäni æncædänimpa. Ayæ godömenque tömënäni odömöincönë mǎo gönönäni gongæñömîni minitö iminite tæi tæi pancædänimpa. Ayæ botö beyænque pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ayæ tömämæ awënëidi odayeidi weca mǎo gönönäni gongæningue minitö botö beyæ apænecæminimpa. 10 Edæ iinque bayedë botö añedë ayæ badämaï iñonte, Botö æmo beyænque quëwencæminimpa, ante waa pönï botö apænedö ante tömämæ quëwënäni doyedë ëñencædänimpa. 11 Iinque mäniñedë minitö iminite näni bæi ongonte ænte goyedë, Nē apænte änäni weca ongöningue æbänö ante apænequïmoo, ante wædämaï iedäni. Edæ, Æbänö waa apænequï, ante Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca apæncä ëñente ate apænecæminimpa. Wïi nämä pönëningue wæætë Wængonguï nänö apænedö ëñëningue apænecæminimpa.”

12 “Mäniñedë edæ näna caya iñönote adocanque näëmæ pïinique, Wænoncæ, äningue tömengä tönïñacä ingante da godongä gocæcäimpa. Näna wencaya iñönote mæmpocä iñömö näëmæ pïinique, Wænoncæ, äningue tömengä wengä ingante da godongä gocæcäimpa. Ayæ wëñænäni incæ wæmpoda inate näëmæ pïinique mǎo apænedäni ëñëningue wadäni tömënäni wæmpoda inate mämö wænönäni wæncædaimpa. 13 Ayæ, Coditoidi iminipææ, ante tömänäni botö ëmöwo beyænque minitö iminite nanguï pïincædänimpa. Pïinäni wæwëmini incæte æcänö iimæca iinque

baganca wæntædämaï inte botö ëmöwo beyæ piïnte badämaï inaa botö tömengä ingante æmo beyænque quëwencæcäimpa,” ante Itota apænecantapa.

14 Ayæ, “Wadäni pö ñömæï baï öö wadö nãni wo ëwenguïmämo incæ tæiyæ waëmö iñömö ænte mämö cö cæcædänimpa, ante doyedë yewæmongatimpa. Docä nãnö yewæmongainta adinque në adingä iñömö tömengä do ëñëmaingampa. Ìncayæ ate cö cædäni ongö adinque edæ mäniñedë Oodeabæ quëwëmini iñömö änanquidi do wodii winonte æibæwedäni. 15 Ayæ oncömanca ongömini ïinque mäincoo æncæte ante oncönë wæi guiidämaï inte oncömancaque oncömancaque wodii winömæwedäni. 16 Ayæ në gönea cæmini ïinque yacoo æncæte ante oncönë ocæ ëmænämaï inte godömenque wodii winömæwedäni. 17 Mäniönæ ïinque bayedë yædëmadä inäni tönö goömæ në gänönäni tönö tömënäni nãni wæquïmämo baquïnö anguënë. 18 Ayæ mïnitö mïni wodii winonguïönæ ante pönëninque edæ Wængonguï ingante, Wïi edæ cöönædepo bacæimpa, ante apæneedäni. 19 Edæ mäniñedë waodäni nanguï nãni wæwëmämo nãni angä baquïnö anguënë. Edæ Wængonguï nãnö badongaiñedë mänömaï nãni wæwëmämo baï dæ äñonte ayæ godömenque ñöwo ganca dæ änompa. Ayæ godömenque ïinque baganca mänömaï nãni wæwenguïmämo baï dæ anguïnö anguënë.”

20 “Edæ wantæpiyæ nãni wæwenguï impa, ante adinque Wængonguï, Mänimpoönæque edæ wæwencædänimpa, ante pönömenque ante änämaï ingä baï quingänö quëwenguënë dæ

ancædönänimpa. Incæte Wængonguï, Mänimpodäni inänite apænte æmo beyænque nē quēwenguïnäni inänipa, ante nänö apænte ængainäni inänite waadete pönëninque dobæ, Mänimpoönæque wæwencædänimpa, ante cædinque pönömenque angacäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

²¹ Ayæ, Ìinque bayonte æbänö inguïi, apænedinque Itota godömenque iïmaï ante apænecantapa. “Mäniñedē wadäni minitö iminite, ‘Ïñömö mönö Codito ponte ongongä tamēñedäni,’ ante ayæ, ‘Wayömö a ongongä atamönipa,’ ante tededäni ëñëninque edæ minitö iñömö ëñënämaï imæwedäni. ²² Wadäni mäniñedē ponte a ongöninque nämä incæ ante, Tömëmo Codito inömo imopa, ante babæ ante tedequinäni. Ayæ, Wængonguï beyæ nē apænebo inömo imopa, ante nē babæ ante tedequinäni. Tömënäni, Wængonguï nänö apænte ængainäni incæ æmæwo oda cædinque wapiticæ gocædänimpa, ante cædinque bamönengæ bai cædinque öönædē cæi bai cædinque nö odömonte bai cæquinäni inänipa. Incæte Wængonguï nē apænte ængaingä inte edæ ee aquingä diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquinänii. ²³ Edæ ïinque badämaï iñonte botö ñowo do apænebo ëñente cæedäni. Oda cædämaï incæboimpa, ante nämä wææ aabæwedäni,” ante Itota angacäimpa.

Waobo ëñagaïmo inte botö iïmaï ponte cæcæboimpa, ante

(Mäateo 24.29-35, 42, 44; Odoca 21.25-36)

²⁴ Äninque Itota ayæ godömenque apænedinque, “Mänii nani wæwëmämo nani angä ïinque go

ate nænque iñontobæ wëmö badinque apäicä apäidämaï ingæimpa. ²⁵ Nemoncoo öönæde inö wææ tæ wææninque waa tæ waa tæ wæængæimpa. Öönæde tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ goquïnö anguënë. ²⁶ Mäniñedë edæ botö Waobo në ëñagaïmo inte boguïmancodë pöninque tæi pöni piñæmo ïinque edæ ñäö apäite bai waëmö ëmonte wææmo acædänimpa. ²⁷ Mänömaï pöninque botö anquedoidi ïänite ämo godinque tömënäni æmænö betamonca æmænö betamonca boguïmä näni pö goïnö godinque inguipoga tömäne godinque öönæ tömäne godinque Wængonguï nänö apænte ængainäni ïänite äñete poncædänimpa.”

²⁸ Ante Itota godömenque apænedinque, “Igowæ æbänö iwæ, ante odömonte apænebo ëñëninque pönëdäni, angantapa. Tömëwæ müiwæ badinque iigowæ wayabo tänä nä boca adinque minitö, Öñabo nänö bocaïnepo inte nænque näwatedæ baquinque bocapa, ante pönëninque edæ do ëñëmïnipa. ²⁹ Ayæ adobai mäninö botö apænedö bai edæ do ba adinque minitö, Waocä në ëñagaingä do odemö pöni ongöninque inguipoga oo poncæcäimpa, ante ëñencæmïnipa. ³⁰ Näwangä ämopa. Nöwomïni ayæ müimïni quëwëninque wænte godämaï iñömiñi mäninö botö apænedinö bai tömänö edæ do ïinque baquïnö anguënë. ³¹ Edæ öönæde ongöñömö inguipoga tönö wo ëwente bai dæ ba incæte botö angaïnonque guiquënë dæ badämaï inte edæ cöwë tæi ongongæimpa,” angacäimpa.

³² Ayæ, “Mäniönæ æyedënö i, ante, Mänïnepo

ædepodö i, ante eñencæte ante mini wædinö ante æcämenque incæ eñenāmaï ingampa. Tömānāni eñenāmaï iñönāni edæ Wængongui anquedoidi incæ eñenāmaï inānīpa. Wæmpocā Wëmo incæ eñenāmaï iñömote Wæmpocā iñömö tömengä adocanque incæ edæ nē eñengä ingampa,” angantapa.

³³ Änīnque ayæ godömenque apænedinque Itota tömēnāni inānite iīmaï angantapa. “Iñinque, Æyedēnō baquīi, ante eñenāmaï imīni inte edæ mōnāmaï mīimīni wānō cōnīnque edæ Wængongui ingante apæneedāni. ³⁴ Botö ponguīnō iñömö waocā ēacā nānō cæi bai impa. Iñgä waocā iñömö wabæca gocæ cædinque, Botö imote nē cædāni nē änāni badinque botö oncö waa aacædānīmpa, ante adocanque ingante, Māninganca cæe, wacā ingante edæ, Māninganca cæe, wacā ingante, Māninganca cæe, ante odömōnīnque odemö wææ a congä ingante, Cōwä ae, änīnque wadæ gocā. ³⁵ Iñinque botö nē ēacā bai iñömote mīnitö, Mōnitö Awēnē æyedēnō ponguingäa, ante eñenāmaï imīni inte gāwadecæ ayaönēñā tawadiya peyedē ñāö ba, æyedēmē poncæcāīmpa, ante wadö congüenē cæmīnīi. ³⁶ Edæ, Wīi mö ñömōni ponguingä ingānō angüenē, ante cædinque mīimīni quēwēmaīmīnīpa. ³⁷ Mīnitö imīnite botö änō ante tömānāni inānite adobai, Wānō congüenē quēwēmīnīi,” ante Itota angacāīmpa.

14

Itota ingante bæi ongonte ængæīmpa, ante

*cædänipa**(Mäateo 26.1-5; Odoca 22.1-2; Wäo 11.45-53)*

¹ Mëönaa go ate wodo pänta gogaïönæ bai Patowa ææmæ baquimpa, ante pönëninque oodeoidi ñöwo, Päo yedæ æmpoqui ömæmö i mönö cænguïönæ inguimpa, ante cædönänimpa. Mäniñedë, Wængongui qui, ante në godönäni ñænænäni tönö në wææ ante odömönäni iñömö, Mönö awëmö cæte Itota ingante bæi ongonte ænte mäo wængongæimpa, ante cædönänimpa. ² Oo pöni impa, ante wædinque awënëidi,

—Iñæmpa ææmæntedæ iñonte wænömö bai tömänäni ænguï bate Yæ yæ ante piinte cæcædönänimpa, ante adinque mönö ædö cæte mäniñedë cæqui, ante wægadänimpa.

*Itota ocaboga onquiyængä ogui wapæ gao cæcacampa**(Mäateo 26.6-13; Wäo 12.1-8)*

³ Itota iñömö Betänia godinque në baadingä Timönö oncönë go guite ëñacantapa. Guii ëñate cæncöñongä onquiyængä adoyömö pö guicantapa. Tömengä ogui wapæ näwä näadodopæ näni änömæ nänö nanguï godonte ænimæ dica adabatodo waincadedë pe ñiñænte mäningä inte ñöwo ænte mämö Itota weca pongantapa. Pöninque tömengä mänincade wencade ao mænodinque Itota ocaboga edæ gao cæcacantapa. ⁴ Adinque godongämæ ongönäni pancadäniya ænguï badinque näni caboque tedinque,

—Iñæmpa ogui wapæ incæ önonque guënente bai cæcampa töö. ⁵ Edæ waocä adoque wadepo cæte beyæ paga æninque todetiento deënnadiota

nāni æninta ayæ godömenque æninta beyæ godonte ænguënemæ imæmpa. Godonte ænte bai ömæpodāni inānite wæætē godonguënē apa.

Ante nāmāneque tededinque onquiyængä ingante nanguï piinte änānitapa.

⁶ Itota wæætē,

—Quimæ püwëminii. İngä onquiyængä iñömö botö imote waa pönï cæcä apa quëwëminii. Ee aquënē quëwëminii. ⁷ Edæ ömæpodāni mīni änīnāni mīnitö weca cöwē quëwënāni adinque mīnitö æyedēmē tömēnāni beyæ waa cæinëmīni inte edæ do waa cæbalmīnipa. Botö guiquënē mīnitö weca wīi wantæpiyæ ongoncæboimpa. ⁸ Adinque mänimæ ogui wapæ botonga gadongadinque tömengä edæ botö baö daga wenguinque eyepæ iñonte öni paacantapa. İnīnque tömengä nānö cæganca ante do cæcä apa änewëminii. ⁹ Mīnitö imīnite nāwangä ante apænebopa. Tömāmæ æyömömē wadāni nāni ëñente toquinque botö imotedö ante apænedāni ëñēnānii māningä onquiyængä nānö cædinö ante adobai tededāni ëñente pönencædānimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota ingante odömonte godoncæte ante Codaa cæcampa

(Mäateo 26.14-16; Odoca 22.3-6)

¹⁰ Ayæ māniñedē nāni, Dote, äincabo iñönāni adocanque Codaa Icadote nāni änongä iñömö, Itota æyömönö ongongää, ante odömonte pædæ pönömo æncæmīnimpa, ante cædinque, Wængongui qui, ante nē godönāni ñænænāni weca wadæ go-cantapa. ¹¹ Godinque tömengä, İimaï cæcæboimpa,

ante apæ necä eñëninque awënëidi nanguï tod-
 inque Ao äninque, Cæbi ate tiguitamö pönömöni
 æncæbiimpa, änäni. Eñëninque Codaa Ao äninque,
 Æbänö cæte godö odömömo ænguïnänii, ante cöwä
 adinque ancaa cægacäimpa.

*Awënë Itota päö tönö owæta pönongä cænte
 bedänipa*

*(Mäateo 26.17-29; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30;
 1 Coodintoidi 11.23-26)*

¹² Oodeoidi päö yedæ æmpoquï ömæmö i nāni
 cænguïönæ tæcæ ba ate tömënāni, Wodo pænta
 gogaiönæ bai Patowa mönö cænguïönæ impa,
 ante pönente cædinque, Wængonguï quï impa, ante
 codotedo mänïönæ edæ cöwë wænönönänimpa.
 Ìninque mänïönæ ïinque ba adinque tömengä nänö
 nē emiñænāni Itota ingante äninque,

—Ædönö ämi gote mönitö Patowa ææmæ ante
 cæmöni ate bitö bete cænguïmii.

¹³ Änāni eñëninque Itota tömengä nänö nē
 emiñænāna mēnaa ïnate da godöninque,

—Mänii nanguï nāni quëwëñömö gote taadö
 goyömināte onguïñængä incæ cadabodë æpæ
 iyænte næænte pö bee tengä adinque minatö
 tömengä miñæ tee empote goeda. ¹⁴ Tömengä
 æcönënö guicä adinque mänii oncö nē eacä
 ingante äninque minatö, “Mönö Awënë nē
 Odömongä inte iïmai angampa. Bitö oncönë
 guicönë æcönënö ante, Bitö oncö, ante ämi
 guiddinque botö nē emiñænāni tönö botö Patowa
 ææmæ bete cænguïmönii, angampa.” ¹⁵ Ante
 äñömināte tömengä æmongapaa mæi odömöninque
 ñænæncö awæmpa nänö do cönöincö odömongä

adinque minatö mänincönë mönö beyæ tömäa eyepæ cæcæminaimpa.

¹⁶ Angä eñente tao godinque nani quëwëñömö ponte ayöna, Itota nänö änö bai tömäa do cæte ongompa, ante adinque tömëna Patowa ææmæ ante cædatapa.

¹⁷ Gäwadecæ bayonte dote inäni nani cabo Itota miñæ godongämæ pönänitapa. ¹⁸ Ponte tæ contate cæncöñönänite Itota,

—Näwangä ante apænebo eñëedäni. Mini cabo incæ adocanque botö tönö ñowo godongämæ cæncongä incæ, Æncædänimpa, ante botö imote odömönte pædæ godonguingä ingampa.

¹⁹ Ante apænecä eñëninque, Wæinente awædö, ante pönëninque tömengä ingante adocanque adocanque äninque tömänäni adoyömö,

—Botö imotedö ante dicæ apænebitawogaa.

²⁰ Äñönäni Itota wæætë,

—Önompo tipæmpoga go mëminäa iñömïni adocanque botö tönö guëa adotaca mi cæte cængä incæ tömengä në cæquiringä ingampa. ²¹ Edæ dodäni Wængongui beyæ ante nani yewæmongai bai cædinque botö Waobo eñagaïmo inte cöwë wænte goquënëmo imodö angüenë. Incæte botö imote në odömönte godönongä guiquënë tömengä nänö wæquinque cæquiringä ingampa. Mäningä wii eñate bai waa toquënengä incædongäimpa. ²² Ayæ tæcæ cæncöñönäni Itota päö bæi ongönte æninque Wængongui ingante waa ate apænedinque päö pä æninque tömënanäni inänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai impa, ante pædæ pönömo æninque minitö Ao ante cæedäni.

²³ Äninqe ayæ bequimæ owætaca bæi ongonte æninqe Wængonguï ingante waa ate apænedinque pædæ godöningue nēnemocä æninqe tömänäni bedänitapa. ²⁴ Beyönäni tömēnäni inänite apænedinque,

—Botö wepæ iimæ bai impa. Wængonguï do apænedinque, Botö pönö cæbo ate mīnitö Ao ämīni ininqe mönö godongämæ waa cæte quēwengæimpa, angacäimpa. Nöwo adobai miine äninqe apænebopa. Botö wepæ ante Ao ante æmīni inte mönö godongämæ waa cæte quēwengæimpa. Edæ nanguï inäni beyæ gowequimæ impa. ²⁵ Botö inömö Awēnē Odeye badinque ocæ emænte pöningue miimæ botö beganca mänimæ yowepæ nöwo æmæwo bebo tamēnedäni, ante Itota apænegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, apænequingä ingampa, ante

(Mäateo 26.30-35; Odoca 22.31-34; Wäo 13.36-38)

²⁶ Ayæ Wængonguï ingante ämotamīni ante tao godinque Odibowænquidi godänitapa.

²⁷ Goyönänite Itota iimai ante apænecantapa.

—Dodäni Wængonguï beyæ yewæmöninque, “Nē aadingä ingante tacabo dæ wängä ate cæningäidi obegaidi wæætē panguimæ goquimpa,” ante näni yewæmonte angainö bai cædinque botö dæ ämo beyæ guingo imonte wædinque tömämīni edæ näwæ goquimīni iminipa, ante awædö.

²⁸ Panguimæ gomīni incæte botö edæ ñäni ömæmonte Gadideabæ täno gote a ongöñömo mīnitö ayæ pöedäni.

²⁹ Angä eñente wædinque Pegodo guiquënë,

—İñæmpa dæ ämi beyæ tömänäni guingo imonte badinque panguimæ godäni incæte edæ botö guiquënë cöwë panguimæ godämaï incæboimpa.

³⁰ Äñongante,

—Bitö imite näwangä ante apænebo eñëe. Nöwoönæ woyowotæ incæ tawadiya mempoga pedämaï iñonte bitö iñömö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguimi imipa.

³¹ Angä eñente wædinque Pegodo wæætë,

—İñæmpa botö bitö tönö wæmo incæte mäninö ante cöwë änämaï incæboimpa.

Ante nanguï äñongä tömänäni adodö ante apænegadänimpa.

Guetämäni iñömö Itota Wængonguï ingante apænecampa

(Mäateo 26.36-46; Odoca 22.39-46)

³² Mänii godinque yabæ incæ Guetämäni näni äñömö pöninque tömengä miñæ nē godäni inänite Itota,

—Tæ contate ongöñömïni botö godömenque gote Wængonguï ingante apænete pömoedäni.

³³ Äninque Pegodo Tantiago Wäo mänimpodänique inänite ænte mäocä goyönäni Itota iñömö nanguï wæwente badinque guïñente wæcantapa. ³⁴ Ayæ tömënäni inänite,

—Botö wæwëmämo entawëninque pæmænte wæte wænguï wædö. Minitö guiquënë tæ contadinque ëamonca wänö cöedäni.

³⁵ Äninque wædæ pö gote ædæ wæænte guidömëmæ ñongæninque Wængonguï ingante,

Bitö Ao ämi botö caate wæquintedæ wii ba ate waa tobaïmopa. ³⁶ Äninqe, “Mæmpo, botö Wæmpo ëñëmi. Bitö tæi piñæmi inömi imipa. Bitö ti nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænämaï incæbiimpa, ämi ininqe botö edæ waa tobaïmopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætë tömëmi änönö bai cæe,” ämopa.

³⁷ Äninqe tömënäni weca adodö ponte ayongä mö ñönäni adinque tömengä Pegodo ingante,

—Timönö edæ mömitawo. Botö tönö wänö conguënëmi incæ bitö adoque oda ganca incæ wii aacömii. ³⁸ Edæ, Mïmöno waa cæinëmönipa, ante ëwocayömini baö aquiiñö ëñamini inte wæntæye bamïnipa. Ininqe edæ minitö wänö cöinque nämä beyænque Wængongui ingante apænedinque edæ, Wii wënæ wënæ cæinëmöni bacæmönimpa, ante apæneedäni.

³⁹ Äninqe Itota wæætë wadæ godinque wëenë nänö äninö bai apænedinque Wængongui ingante adodö ante apænecantapa. ⁴⁰ Ayæ adodö ponte ayongä möwo möinente ædo ædo cædinque mö ñönäni acantapa. Acampa, ante wædinque tömënäni, Æbänö anguimöö, äninqe edæ pæ wëenedänitapa. ⁴¹ Itota wæætë mempoga go adopoque gote apænedinque ñöwo adodö pöinque edæ tömënäni inänite,

—Ayæ edæ guëmante mö ñömïni. Edæ idæwaa. Ñöwo inque cætimpa. Botö Waobo ëñagaimo inte edæ botö wæwenguïönæ do edæ ba ininqe në wënæ wënæ cædäni nempo në pædæ godömoncæ cædingä iñömö botö imote do odömonte godongäi ataqueedäni. ⁴² Ñöwo edæ ængæ gantidinque

mönö gocæimpa. Botö imo nē odömönte godonguingä iñömö edæ obo pönī pongä tamēñedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongönte cænte godänipa

(Mäateo 26.47-56; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

⁴³ Ayæ apæneyongä edæ Codaa wodi tömēnāni nāni, Dote, ante gocabo adocabo iñingä incæ ñöwo pongantapa. Do iñömö, Wængonguī qui, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē wææ odömönāni tönö nē aadāni nāni Picæncabo tönö wadāni inānite, Codaa miñæ goedāni, ante da godönönānimpa. Ñöwo iñömö tömēnāni nāni nē da godönāni inte tæiyænāni yaēmē næænte canta næænte Codaa miñæ pönānitapa. ⁴⁴ Doyedē iñömö nē odömönte godoncæ cæcä Codaa iñömö tömengä miñæ poncæ cædāni inānite iīmaī ante wēenēñedē apænedingä inongäimpa. “Botö odömönte queē bemömo adinque mīnitö wæætē, Tömengä ingampa, ante adinque tömengä ingante bæi ongönte æninque wææ cæte mäomīni gocæcäimpa.” ⁴⁵ Ante do äningä inte Codaa iñömö ñöwo Itota weca pöninque,

—Awēnē nē Odömömi iimi.

Äninque edæ waa cæte bai edæ queē bemongantapa. ⁴⁶ Mänömaī queē bemönte odömongä adinque tömengä miñæ pönāni incæ Itota ingante pædæ gopo bæi ongönte ænānitapa.

⁴⁷ Wængonguī qui, ante nē godongä ñænængä pönī inongä ingante nē cæcä incæ māniñömö ponte a ongongä adinque Itota gäänē ongongä adocanque pædæ guiipote yaēmē o togænte æninque mäningä nē cæcä ingante tæi päninque önömonca

wangö tamoncacantapa. ⁴⁸ Adinque Itota iñömö ñöwo pönäni inänite,

—Minitö iñæmpa, Bitö nē ö ænīmi imipa, ante bai cædinque botö imote canta tönö yaēmē næænte ö æncæte ante pōmini awædö. ⁴⁹ Iñæmpa Wængonguī oncö ñænæncönē yabæcönē iimö iñö iimö iñö apæncöninge botö minitö weca a ongöñömote minitö edæ bæi ongönāmai ee aminitapa töö. Incæte Wængonguī angä eñente nāni yewæmongainö bai iinque baquinque ante cæcæimpa.

⁵⁰ Ante apæneyongante tömänāni edæ emö cæte wodii winönānitapa. ⁵¹ Adocanque edëningä guiquënë ömaacä inte yabæcooque ninocoo nāni ancooque pönö winiyate Itota miñæ gocantapa. Tömengä ingante yao ongönānitapa. ⁵² Adinque tömengä wæætē gä tadongate weocoo ömaacä wodii winongacäimpa.

Nē Apænte nāni Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.57-68; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

⁵³ Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä weca ænte godinque Itota ingante gönönāni gongænte ongongantapa. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönö nē aadāni nāni Picæncabo tönö nē wææ odömönāni tönö tömänāni pö bee bee bee tente godongāmæ ongönānitapa. ⁵⁴ Pegodo guiquënë tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængonguī quī, ante nē godongä ñænængä pōni inongä oncö yacö moyæ iñömö wäänē guicantapa. Mäniñömö guidinque

tömengä wææ wänönäni tönö gongapamö tæ contate a ootocongantapa.

⁵⁵ Wængonguï qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē Apænte nāni Änoncabo tömänäni, Mönö apænte ante wænömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante æcänö nē adingä inte godö anguingäa, ante ancaa diqui diqui miñönäni mänömainö ante nē anguënegä edæ dæ angantapa. ⁵⁶ Edæ nanguï inäni pöninque babæ apænedinque, Mänömaï cæcä atamönipa, ante apænedäni incæte adoyömö apænedämaï inäni inte wapiticæ wapiticæ änänitapa. ⁵⁷ Ayæ ate pancadäniya ængæ gantidinque, Tömengä ingante apænte angæimpa, ante cædinque babæ wapiticæ ante äninque,

⁵⁸ —İngä iïmaï ante apænecä eñentamönipa. “İincö Wængonguï tæiyæ waëmö oncö waodäni önompoca nāni mænönincö incæte botö cæbo wo tænguimæ wæænguimpa. Ayæ mēönaa go adoönæque iñonte wacö wii önompoca mænonguincö wæætë mænoncæboimpa,” ante apænecä eñentamönipa töö, ante tededäni.

⁵⁹ Incæte adodeque ante apænedinque adoyömö äninque tömënäni godömenque äninque wadö wadö wapiticæ ante apænedänitapa.

⁶⁰ Eñente wædinque, Wængonguï qui, ante nē godongä ñænængä pönï inongä guiquënë godongämæ ongönäni tönö tæcæguedë dibæ ongonte ængæ gantidinque Itota ingante,

—İñæmpa pæ wëënebii. Bitö æbänö cæbitapa, ante iinäni nāni äninö ante bitö æbänö ämii.

61 Ante añongante edæ Itota cōwē änāmaī pæ wēenecā. Adinque nē godongā ñænængā pōni inongā wæætē godō äninque,

—Wængonguī mōnō Waēmō inongā Wengā mōnō Codito inongā ingampa. Bitō iñæmpa mänimido inōmi imitawo.

62 Añongante Itota iñömō,

—Ao. Mänimodō inōmo imopa. İninque iincayæ ate botō Waobo eñagaïmo inte Wængonguī nē Tæi Piñængā ingā tōmēmængā inō tæ contabo adinque mīnitō ayæ ate botō öönædē boguimancodē pōmo acæminimpa.

63 Ante apænecā eñente wædinque nē godongā ñænængā pōni inongā iñömō pūinte badinque, Eñente awædō, ante bai cædinque edæ nāmā weocoo wänä ñæninque,

—Idæwaa, angantapa. Ñöwo wacā ingante, Itota wænæ wænæ cæcā atabopa, ante nē äincædongā ingante godōmenque diqui diqui mināmaī ingæimpa.

64 Tōmengā nāmā Wængonguī Wengā inte bai babæ godō tedewengampa tōö. İninque edæ tōmengā babæ nänō änewënō ante do eñëmini inte edæ æbänō ante pönëminii.

Ante añongante nē apænte änāni tōmänāni edæ, Nänō pante wænguinque edæ änewengampa tōö.

65 Ante apænte änāni ate edæ pancadāniya Itota tōmengāa towæ tänongadinque tōmengā awinca weocoota pönō ñäne cæmōninque tæi tæi pāninque tōmengā ingante,

—Æcänō pānaa, ante Wængonguī beyænque apænebi eñëmönie.

Ante badete toyönäni wææ wänönäni
 guiquënë tömengä ingante bæi ongonte tæi tæi
 pangadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-75; Odoca 22.56-62; Wäo 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Ayæ Pegodo guiquënë yæipodë yacömöñäa
 guii contate ongönongä onquiyængä, Wængongui
 qui, ante në godongä ñænængä pöni inongä in-
 gante në cæcä iñömö adoyömö pö guicantapa.

⁶⁷ Ponte ayongä Pegodo gongapamö ootocæ cæcä
 adinque onquiyængä ædæmö cöwä adinque,

—Mäningä Näatadeta iñömö quëwënongä Itota
 tönö bitö guëa cægömitapa töö.

⁶⁸ Angä ëñente wædinque,

—Dicæ. Bitö änö ante æbänö ämii, ante dicæ
 ëñëmogaa.

Äninqe tao yabædemö gäänë gongæñongä
 tawadiya wëenengä petapa. ⁶⁹ Ayæ wæætë Pegodo
 ingante adinque onquiyængä iñömö godongämæ
 ongönäni inänite,

—Mäningä adocabodäni iningä inte ongongä
 ataquedäni.

⁷⁰ Ante apæneyongä Pegodo wæætë, Dicæ bitö
 angänö imogaa, angantapa. Ayæ wantæ ate
 mäniñömö ongönäni adobai,

—Iñæmpa Gadideabæ quëwënimi inte bitö
 näwangä Itota tönö tee empo në pömi imipa töö.

⁷¹ Änäni ëñente wædinque Pegodo wæætë,
 Botö Wængongui ëñëñongä nöingä ämopa, ante
 Wængongui ëmöwo ante babæ tedewëninque
 tömënäni inänite wæætë,

—Mini angantedö ingante dicæ abogaa. Dicæ abo ante bai änewëminipa töö.

⁷² Ante tæcæ änewëñongä iñontobæ tawadiya ayængä petapa. Ayængä pe ëñente wædinque Pegodo Itota nänö äninö ante pönengantapa. Itota do iñömö, “Tawadiya mempoga pedämaï iñonte bitö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguïmi imipa,” änogäimpa. Ante pönente wædinque Pegodo, Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque Ca ca wægacäimpa.

15

Itota incæ Pidato weca ongongampa

(*Mäateo 27.1-2, 11-14; Odoca 23.1-5; Wäö 18.28-38*)

¹ Wængonguï quï, ante në godönäni ñænænäni tönö në aadäni näni Picæncabo tönö në wææ odömönäni tönö tömënäni iñömö në änäni inönäni inte oodeoidi näni në Apænte Änoncabo inönänimpa. Ìinque mänüi ñäö bayonte tömënäni, Æbänö cæquüi, ante pönente wædinque godongämæ pönëë cöninque Ao äninque Itota ingante goto winte töö æmænte ænte godinque odömäno awënë Pidato wodi nempo mäo pædæ godönäni ængantapa.

² Pidato guiquënë tömengä ingante,

—Oodeoidi Awënë Odeyebi bitö imitawoo. Äñongante,

—Bitö tömëmi änö bai botö mänimodö imopa, ante Itota angantapa.

³ Wængonguï quï, ante në godönäni ñænænäni guiquënë, Ìingä Itota iñömö wënæ wënæ cæcampa,

ante wadö wadö ante püinque Pidato ingante ancaa änänitapa. ⁴ Änani eñente wædinque Pidato wæætë Itota ingante,

—İñæmpa pæ wëenebii. Bitö æpogadö wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante nanguï änani apa quëwëë.

⁵ Äñongante Itota tömënäni nani äninö ante cöwë apænedämaï ingä adinque awënë gobedönadodo wæætë, Quiëmë bai pæ wëenecä awædö, ante guñente wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Odoca 23.13-25; Wäö 18.38-40, 19.1-16)

⁶ Mänimæ awënë gobedönadodo mäninädë wadepo inö wadepo inö cöwë iimaï cædongäimpa. Oodeoidi ææmæ cæyönänite gobedönadodo inömö, Në tee mönete ongönäni inänite adinque mïnitö æcänö ingante ämïni ñimpo cæbo goquingää, ante änani eñëninque tömengä tömënäni nani äningä adocanque ingante ñimpo cæcä godongäimpa. ⁷ Doyedë wadäni ænguï badinque, Awënë ingante wido cæcäimpa, ante cædinque wænonte cæyönäni adocanque Badabato nani änogä tömënäni tönö godongämæ cædongä inongäimpa. İninque awënëidi në wiwa cædäni inänite bæi ongonte goto winäni ongönänäni Badabato adobai tömënäni tönö godongämæ tee mömænete ongönongäimpa. ⁸ İninque ñöwo inömö wadäni tæiyænäni Pidato weca pöninque, Cöwë bitö cædö bai ñöwo adobai mönitö beyæ cæquimi ante wæmönipa. ⁹ Änani eñëninque Pidato inömö,

—Oodeoidi Awënë Odeye ingante pönö ñimpo cæbo abæ tawængä ænguimīnii. Æbänö cæbo ænguimīnii.

10 Edæ do iñömö Itota gomonga cæcä ate wædinque, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni incæ tömengä ingante püinte adönānimpa. Mäninö beyænque tömēnāni Itota ingante bæi ongonte botö nempo ænte mämö pædæ pönönānimpa. Ante pönente wædinque Pidato, Oodeoidi Awënë Odeye ingante ñimpo cæbo goqingä, ämīnitawoo, ante ñöwo angantapa.

11 Ìninque, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni guiquēnē godongāmæ ongönāni ñänite apænedinque, Mīnitö Pidato ingante iīmaī äedāni, änānitapa. Änāni ëñēninque oodeoidi wæætē Pidato ingante, Wīi bitö änongänö ante ämönipa. Wæætē Badabato ingante ñimpo cæbi gocæ, ante änāni.

12 Ëñēninque Pidato godö äninque,

—Ìninque oodeoidi Awënë Odeye mīni änongä ingante æbänö cæquimoo, ante ämīnii.

13 Äñongante tömēnāni ogæ tededinque,

—Awæ ñænquedimæ ämi cæte wænönāni wængæe töö.

14 Änāni ëñente wædinque Pidato,

—Ìñæmpa quīnö wēnæ wēnæ cæcantawoo.

Äñongante godömenque yedæ äninque adodö,

—Ämi awäa timpote wænönāni wængæe töö.

15 Ancaa änewēñönāni Pidato iñömö, Mänināni pīnāmaī piyænē cæcædānimpa, ante cædinque Badabato nāni äningä ingante godö ñimpo cædinque tömēnāni nempo pædæ godongä ænānitapa. Wæætē edæ Itota ingante edæ Pidato

wodi angä æmontai badöimenca tæi tæi pänäni ate ñænque quepote awäa näni gönonguinque edæ da godongä ænte godänitapa.

¹⁶ Pædæ godongä ate nê tontadoidi tömengä ingante töö æmænte wadæ godinque awënë gobedönadodo oncönë Podætodio näni ancönë mangui guiyongä tontadoidi bacabo Itota weca godongämæ añete pönänitapa. ¹⁷ Pöningue tömënäni, Awënë ïmi inte awënë wecoo wëñacæbiimpa, ante bai cædinque badete todingue Itota ingante wæætë opatawæ ëmoncoo pönö da wëñadinque daa mongæmenca æninque que cædinque, Awënë poganta, ante bai pönö daga wencadänitapa. ¹⁸ Ayæ Yæ yæ äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odayebi ïmipææ.

¹⁹ Ante badete todingue cæwipaca ancaa tæi tæi pancadinque tömengäa towæ towæ tänongadinque da guicapote ædæ wææninque, Bitö Tæiyæ Waëmö Awënë ïmi amönipa, ante bai badete todänitapa. ²⁰ Ayæ ïinque badete todingue tömënäni opatawæ ëmoncoo gä tadongadinque tömengä nämä wecoo da wëñadänitapa. Ayæ edæ tömengä ingante awæ timpote gönoncæte ante töö æmænte ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa

(Mäateo 27.32-44; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

²¹ Mäniñedë Tidëne quëwënongå Timönö guiquënë Adecantodo tönö Odopo tömëna wæmpo ïnongä inte tömengä yabæque gote pönongäimpa. ïninque Itota ingante ænte godinque ayönäni mäningä Timönö ñöwo wodo tebæ gocæ cædinque

pongä adänitapa. İnıne tontadoidi, Bitö ægodöe. İtota ingante möni timpoquiwæ ænte mongænte goe, änäni ænte mongænte gocantapa.

²² Mänömaï godınque Godogota năni äñömö mönö tededö “Ocataınö” iñömö İtota ingante ænte pönănitapa. ²³ Măniñömö pönăni ate wadăni, Nantate beyæ becæcăimpa, ante cădinque biınömæ năni wædænque tı nămæ tönö müdapæ năni änömæ adoyömö wempo cădėnıne pædæ pönö căyönăni tömengă önonque yædæ bedınque edæ bedămaï ingantapa. ²⁴ Ayæ tömengă ingante awæ ñænquedımæ năni ænte pönıwăa töö godöınıne pönö timpodınque wææ tiwadınque ængæ gantidėnănitapa. Ængæ gantidėnăni ate wægöñongă tömėnăni wæætė tömengă weocoo inı ante, Æcănö quınca nö ta adınque tömengă mănıncoo æncæcăimpa, ante wææntodöınıne adocooque adocooque ænănitapa.

²⁵ Edæ nænque tömantadæ æñonte măniñedė incæ tömengă ingante inıne timpote edæ ængæ gantidėnăni wægongacăimpa. ²⁶ Ayæ, İtota wæncæcăimpa, ante quınante apænte änăni, ante tömănăni ponte adınque eñencădănıpa, ante yewæmönıne, “Oodeoidi Awėnė Odeye inongă ingampa,” ante yewæmönıne awæmpaa wo cădănitapa. ²⁷ Ayæ wada nė ö ænte quėwėnına inate adoyedė tömengă tönö adocanque tömėmæ inö adocanque dipæmæ inö godö timpote gantidėdăni wægongadăimpa. ²⁸ İnıne, Nė eñėnămaï cădăni năni cabo tönö tömengă adocă ingampa, ante Wægonguı angă eñente năni yewæmongăinö bai ñöwo inıne bagatıpa.

²⁹ Ayæ wodo pænta nē godāni guiquēnē Itota ingante godō babæ ante badete todinque pica pica cædinque,

—Bitō iñæmpa Wængonguī tæiyæ waēmō oncō incæ bæ tate wo ëwëninque mēönaa go adoönæque iñonte do mænonguimi inte edæ, ³⁰ o togæmpote o togæwate ti wææninque edæ quëwëmawe.

³¹ Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godönāni ñænænāni tönō nē wææ odömönāni adobaī nāni cabo nāmāneque godongāmæ badete todinque,

—Tömengä, Wadāni quëwencædanimpa, ante waa cæcantawoo. Ñöwo iñæmpa. Nämä beyænque eyepæ cæcampa diyæ quëwenguingää. ³² Idægoidi awënë odeye ingä ininque tömengä ti wæænte gocä adinque mönitō wæætë, Tömengä nāwä Codito ingampa, ante pönëmaī wædö.

Ante badete toyönāni nē ö æna tömengä tönō godongāmæ timpote wægöna incæ adobaī Itota ingante püininque wënæ wënæ ante badete togadaimpa.

Itota wængampa

(*Mäateo 27.45-56; Odoca 23.44-49; Wäo 19.28-30*)

³³ Tæcæbæcä pönī bayö tömämæ iñontobæ wëmō badinque ayæ ayaönāa wæiganca mæ māmōnte baī inimpa. ³⁴ Ininque ayaönāa wæiyonte Itota nanguī pönī yedæ äninque, “Edoi, Edoi, nēma tabatāni,” äninque mönō tededö, “Botö Wængonguīñaa, botö Wængonguīñaa, ædö cæte botö imote ëmō cæte go-biyaa.”

³⁵ Ante wæcä ëñëninque godāmæ ongönāni guiquēnē,

—Æ. Ediya wodi ingante aa pecä apa.

³⁶ Äñönäni adocanque do pogodo gote önætamö ænte pöninge biinömæ bai önömænque æninque aa bedonte nææninque edæ, Becæcäimpa, ante cædinque cæwipaca pædæ ææningantapa.

—Ee aquënë quëwëedäni. Ediya wabänö ponte o togænte pædæ wææningä abaimpa.

³⁷ Angä ate Itota iñömö wæætë ogæ äninque edæ æmæwo guëmäninge wængacäimpa. ³⁸ İninque edæ Wængongui tæiyæ waëmoncönë weocoo odemö näni wææ wodoincoo adoyedë önönæca iñö tæcæguedë pöni tænguimæ wææntapa. ³⁹ Mänömaï ogæ äninque do wængä adinque tontadoidi awënë capitäo guiquënë,

—Näwangä impa. İingä iñömö Wængongui Wengä ingainö ante pönenguënë, angacäimpa.

⁴⁰ Ayæ onquiyænäni Mäadiya Mäagadadënë näni änongä, Otite tönö Tantiagomö badä Mäadiya, Tadömee, mänimpodäni adobai oo gote gomö a ongönänitapa. ⁴¹ Tömënäni iñömö Gadideabæ quëwengäñedë Itota miñæ gote pönö waa cædinäni inte ñöwo pö gobæ ongöninge pömö adänitapa. Itota Eedotadëe pö æñongante wadäni onquiyænänique godongämæ tee empote pöninäni inte ñöwo pöninge a ongönänitapa.

Itota wodi baö inï mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Odoca 23.50-56; Wäo 19.38-42)

⁴² Oodeoidi näni, Gäwadecæ ba ate guëmanguionæ inguimpa, ante näni täno cæönæ ingatimpa. İninque gäwadecæ oo ba ate wæedinque, ⁴³ Adimatea iñömö quëwëningä inte

Ootee, Wængonguï Awënë Odeye nempo mönō æyedënō quëwengæïmpa, ante wänō conte bai quëwënongåïmpa. Tömengä oodeoidi nāni Apænte Äincabo adocä ïnongä inte ñænængä ïnongäïmpa. Tömengä ïñömō Pidato weca ñöwo guiñënämaï pō guïdinque, Itota wodi baō pönömi ænte wëmoe, angantapa. ⁴⁴ Angä ëñëninque Pidato, Wa. Wabänō wængäi, ante pönente wædinque awënë capitäo ingante añete pongä adinque, Do wængäi. ⁴⁵ Äñongante edæ, Dobæ wængäïmpa, ante apæ necä ëñëninque Pidato wæætë Ootee ingante, Itota wodi baō ïni o togænte æmäwe. ⁴⁶ Angä ëñëninque Ootee ïñömō edæ waëmō weocoo nino nāni änoncoo godonte æninque Itota wodi baō ïni wi æmpote wææ wi æwadinque pædæ wæænonte ænte gocantapa. Ayæ mänincoo wini wini caate dicamontaa wointatodé guidō ñö cæte daga wëninque dicabo edæ da pæñæ pönō tee mönogacäïmpa. ⁴⁷ Mänömaï cæyongante Mäadiya Mäagadadënä nāni änongä tönō Otite badä Mäadiya mänimpodaque tömengä ingante nāni da wëniñömō adatapa.

16

Itota do wæningä inte ñāni ömæmonte quëwengampa

(Mäateo 28.1-10; Odoca 24.1-12; Wäo 20.1-10)

¹ Tömënāni guëmanguïönæ ïnque go ate Mäadiya Mäagadadënä nāni änongä tönō Tantiago badä Mäadiya tönō Tadömee tömënāni ïñömō, Itota wodi baō öni pæcæïmpa, ante cædinque oguï waquï godonte ænänitapa. ² Ænte ate wacä tëmāna

baquinque ñäö tæcæ bayonte iināni do godinque nænque tæcæ mæ awæ nänö tamöñedē Itota wōdido pōninque, ³ nāmāneque ānānitapa.

—Dicabo nāni moncadodinca æcānō tæi pīñængā inte pōnō da tæñæna ate mōnō guiite aquīi. ⁴ Ante wædinque go gongænte pōmo ayōnāni dicabo ñænængade pōni nāni ānınca incæ dobæ dicabo ñænængade pōni do da tæñæi a öñō adānitapa. ⁵ Adinque tōmengā wōdido wäänē guiite ayōnāni edēningā bai ingā doyæncōo nāāmænta èmoncōo wēñate tōmēmæ inō tæ contate a ongongā adinque onquiyænāni wæætē edæ ancai guiñente wædānitapa. ⁶ Edēningā iñōmō,

—Guiñente wædāmaī iedāni. Mīnitō, Itota Nāatadeta quēwēningā ingante edæ wadāni awæ timpodāni ate nē wæningā ingante edæ diqui diqui mīmīni awædō. Tōmengā edæ dobæ ñāni ömæmonte tao gocāimpa. Iñōmō edæ dæ angampa. Iñtodē nänō öñontatodē iñōmō edæ önontatoque iī ataqeedāni. ⁷ Ayæ Pegodo tōnō tōmengā nänō nē èmīñænīnāni tōmānāni inānite gode ante apænedinque mīnitō nē adīmīni inte iīmāinō ante apænecæmīnimpa. “Itota iñōmō tāno Gadideabæ godinque a ongōñongante mīnitō adoyōmō godinque tōmengā nänō ānīnō bai godinque tōmengā ingante acæmīnimpa,” ante gote apænedāni.

⁸ Ante apænecā èñēninque, Æbānō ante mānōmaī angāā, ante ancai guiñente do do wāate wædinque onquiyænāni iñōmō Itota wōdido abæ tawæ tao wōdii wīnōnānitapa. Guiñente wædōnāni inte tōmēnāni wadāni inānite bee tēninque apænedāmaī pæ wēēnegādānimpa.

*Itota ingante Mäadiya Mäagadadänä acampa
(Wäö 20.11-18)*

⁹ Itota tömənäni nāni guēmāniönæ go ate iimō baänæque do ñāni ömæmonte pō a ongōñongante Mäadiya Mäagadadänä tänocä agacäimpa. Ìngä onquiyængä iñömō wēenēñedē wənæidi tiæte ganca ināni enempoyongante Itota wido cædongäimpa. ¹⁰ Ñōwo iñömō Itota miñæ nāni quēwēnincabo ayæ ca wæwēñönānite Mäadiya Mäagadadänä incæ tömənāni inānite mao apænecantapa. ¹¹ Itota ayæ miingä ingä atabopa, ante apænecä eñēninque tömənāni wii pönēnānique ongongadänimpa.

*Wada tömengä nänö nē emiñcænina Itota ingante adapa
(Odoca 24.13-35)*

¹² Mänömaï wii pönēnāni ate tömənāni nāni Itota miñæ godincabo incæ mēnaa idömæ gote ayōna Itota incæ wacä bai bate cægongä adatapa. ¹³ Ate wædinque tömēna wadæ godinque Itota miñæ nāni godincabo wadāni inānite apænedinque, Mänömaï cægongä atamōnapa, äna eñēninque edæ cōwē pönēnāmaï ingadänimpa.

*Tömengä nänö da godönināni inānite Itota angampa
(Mäateo 28.16-20; Odoca 24.36-49; Wäö 20.19-23)*

¹⁴ Ayæ ate onte ganca ināni nāni Itota miñæ godincabo cænte tedete a cōñönāni Itota pō a ongongä adänitapa. Tömengä iñömō, Minitō pönēegade impa. Wadāni, Itota do edæ ñāni ömæmonte cægongä atamōnipa, ante apænedāni eñēninque

mīnitō mīmō ömædēmīni inte wīi pönēmīnii, ante Itota pīingacäimpa.

¹⁵ Ayæ tōmēnāni inānite, “Wængonguī nānō badongaināni inguipoga tōmāo quēwēnāni iñōnānite mīnitō botō imotedō ante māo tōmānāni inānite watapæ apænemīni eñencädānimpa.

¹⁶ Edæ æcānō wede pönēnique æpænē guida tōmengä botō godō æmo beyænque quēwencæcäimpa. Wæætē nē pönēnāmaī ingä guiquēnē tōmengä nānō apænte pante wæquinque pönēnāmaī ingampa. ¹⁷ Botō cæbo ate nē pönēnāni adobaī edæ iīmaī mā cädāni adinque wadāni do eñencädānimpa. Botō emōwo apænedinque tōmēnāni wēnæidi inānite wido cæcädānimpa. Ayæ wadāni tōmēnāni tededō mā tedecädānimpa.

¹⁸ Ayæ tæntæ bæi ongönāni incæte wænguīmæ bedāni incæte wēnæ wēnæ badāmaī incädānimpa. Ayæ caate wädāni inānite gampodāni ate do waa bacädānimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Itota incæ öönædē æicampa
(Odoca 24.50-53)*

¹⁹ Inque tōmēnāni inānite apænecä eñēnāni ate edæ Wængonguī öönædē ængö cæcä æidinque Wængonguī tōmengä nānō tōmēmæ inō mōnō Awēnē Itota iñōmō tæ contagacäimpa. ²⁰ Inque tōmengä nānō emiñænīnāni wæætē edæ tōmāmæ wadæ godinque wabæca māo wabæca māo apænedāni eñēnānitapa. Mōnō Awēnē incæ cæcä ate tōmēnāni mā cädāni adinque nē eñēnāni wæætē, Nō impa, ante wægadānimpa. Māninque ante yewæmonte impa.

Wængonguï nänö Apænegainö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690